

НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ УКРАЇНИ
«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ
імені ІГОРЯ СІКОРСЬКОГО»

Факультет менеджменту та маркетингу
Кафедра економіки і підприємництва

«На правах рукопису»

УДК

«До захисту допущено»

Завідувач кафедри

_____ 2022 р.
“ ”

Магістерська дисертація

за спеціальністю 051 «Економіка»

за освітньо-професійною програмою «Економіка бізнес - підприємства»

на тему: «Управління акціонерним капіталом ТОВ «Реди Гармент Технолоджи» з метою підвищення його інвестиційної привабливості»

Виконав: студент II курсу, групи УЕ-311 мп

Трифонов Іван Денисович _____

Науковий керівник проф., д.е.н. Марченко В. М. _____

Консультант з економіко-математичного підрозділу _____

доц., к.е.н. Кузьмінська Н. Л. _____

Рецензент проф., д.е.н. Семенченко Н.В. _____

Засвідчую, що у цій магістерській дисертації
немає запозичень з праць інших авторів без
відповідних посилань.
Студент _____

Київ – 2022

Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут
імені Ігоря Сікорського»

Факультет менеджменту та маркетингу

Кафедра економіки і підприємництва

Рівень вищої освіти - другий (магістерський) за освітньо-професійною програмою

Спеціальність 051 «Економіка»

Спеціалізація «Економіка бізнес - підприємства»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувачка кафедри

_____ Світлана ТУЛЬЧИНСЬКА

“   ” _____ 2022 р.

ЗАВДАННЯ

на магістерську дисертацію студенту

Трифонову Івану Денисовичу

1. Тема дисертації «Управління акціонерним капіталом ТОВ «Реди Гармент Технолоджи» з метою підвищення його інвестиційної привабливості», науковий керівник дисертації Марченко В.М., д.е.н., проф., затверджена наказом по університету від «12» 09 2022 р. № 3506-с
2. Строк подання студентом дисертації 06.12.2022 р.
3. Об'єкт дослідження: процес управління акціонерним капіталом текстильного підприємства.
4. Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних і практичних підходів щодо вдосконалення управління акціонерним капіталом підприємства з пошиву текстильної продукції.
5. Перелік завдань, які потрібно розробити:
  - I. Теоретичні основи процесу управління акціонерним капіталом підприємства з метою підвищення його інвестиційної привабливості
    - 1.1. Економічна сутність процесу управління акціонерним капіталом підприємства з метою підвищення його інвестиційної привабливості
    - 1.2. Методичні підходи до оцінки ефективності процесу акціонерним капіталом підприємства
    - 1.3. Управління процесом формування акціонерного капіталу підприємства з метою підвищення його інвестиційної привабливості

II. Аналіз системи управління акціонерним капіталом ТОВ «Реди Гармент Технолоджи»

2.1. Характеристика виробничо-господарської діяльності ТОВ «Реди Гармент Технолоджи»

2.2. Аналіз економічного стану ТОВ «Реди Гармент Технолоджи»

2.3. Оцінювання ефективності управління акціонерним капіталом як основи інвестиційної привабливості ТОВ «Реди Гармент Технолоджи»

2.4. Аналіз впливу факторів на управління акціонерним капіталом ТОВ «Реди Гармент Технолоджи»

III. Наукове обґрунтування напрямів вдосконалення управління акціонерним капіталом ТОВ «Реди Гармент Технолоджи» з метою підвищення його інвестиційної привабливості

3.1. Напрямки вдосконалення управління акціонерним капіталом ТОВ «Реди Гармент Технолоджи» з метою підвищення його інвестиційної привабливості

3.2. Економічне обґрунтування напрямів управління акціонерним капіталом ТОВ «Реди Гармент Технолоджи» з метою підвищення його інвестиційної привабливості

3.3. Прогнозування тенденцій зміни економічної ефективності діяльності ТОВ «Реди Гармент Технолоджи» після реалізації заходів щодо вдосконалення управління акціонерним капіталом

6. Перелік графічного (ілюстративного) матеріалу 30 таблиць, 16 рисунків.

7. Перелік публікацій:

1. Трифонов І. Д. «Управління акціонерним капіталом з метою підвищення його інвестиційної привабливості» Матеріали XIX Міжнародної науково-практичної конференції 29 січня 2022 року. Львів: Львівська економічна фундація, 2022. С. 47.

2. Трифонов І. Д. «Актуальні питання економіки в контексті глобальних викликів» Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції 16 листопада 2022 року. Львів: Львівська економічна фундація, 2022. С. 21.

3. Трифонов І. Д. «Актуальні питання економіки в контексті глобальних викликів» : Матеріали XXI Міжнародної науково-практичної конференції 23 листопада 2022 року. Київ: ІВЦ Видавництво «Політехніка», 2022. С. 34.

4. Трифонов І. Д. Проблеми та перспективи залучення акціонерного капіталу у текстильну галузь. *Бізнес Інформ*. 2022. №11. С. 83.

8. Консультанти розділів дисертації

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Консультант з економіко - математичного розділу	К.е.н. Кузьмінська Н.Л., доцент кафедри економіки і підприємництва КПІ ім. Ігоря Сікорського		
Нормоконтроль	К.е.н. Кривда О.В., доцент кафедри економіки і		

	підприємництва КПІ ім. Ігоря Сікорського		
--	---	--	--

9. Дата видачі завдання: 20.09.2021 р.

10. Календарний план-графік виконання магістерської дисертації:

№ з/п	Назва етапів виконання магістерської дисертації	Строк виконання етапів магістерської дисертації	Примітка
1	Затвердження теми науковим керівником	11.10.2021 р.	
2	1-й розділ написання магістерської дисертації	06.06.2022 р.	
3	2-й розділ написання магістерської дисертації	03.10.2022 р.	
4	3-й розділ написання магістерської дисертації	14.11.2022 р.	
5	Попередній захист магістерської дисертації	28.11.2022 р.	
6	Строк подання магістерської дисертації на кафедру ЕІП	06.12.2022 р.	
7	Захист магістерської дисертації	з 19.12.2022 р. по 23.12.2022 р.	

Студент

ТРИФОНОВ

Науковий керівник дисертації

МАРЧЕНКО

_____

(підпис)

_____

(підпис)

Іван

(ім'я, прізвище)

Валентина

(ім'я, прізвище)

Реферат

Магістерська дисертація Трифонова Івана Денисовича на тему «Управління акціонерним капіталом ТОВ «Реди Гармент Технолоджи» з метою підвищення його інвестиційної привабливості» зі спеціальності 051 «Економіка», освітньо-професійною програмою «Економіка бізнес-підприємства», КПП, 2022, Київ.

Магістерська дисертація складається зі вступу, 3 розділів, висновків та рекомендацій, додатків.

Робота виконана у обсязі 143 сторінки друкованого тексту, містить 21 рисунок, 30 таблиць, 71 посилання та 4 додатки.

Метою дослідження є обґрунтування науково-методичних засад та практичних рекомендацій щодо удосконалення управління акціонерним капіталом ТОВ «Реди Гармент Технолоджи» з метою підвищення його інвестиційної привабливості.

Об'єктом дослідження є процес управління акціонерним капіталом текстильного підприємства.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних і практичних підходів щодо вдосконалення управління акціонерним капіталом ТОВ «Реди Гармент Технолоджи» з метою підвищення його інвестиційної привабливості

Для аналітичного дослідження та розробки пропозицій в роботі використані методи наукового узагальнення, класифікації, економіко-математичного моделювання, математичної статистики, порівняння, графічний, коефіцієнтний та інші.

В роботі було запропоновано оптимізувати структуру капіталу підприємства та впровадити проектне управління зі створенням відповідного відділу, як дієвий механізм управління інвестиційними ресурсами.

В результаті впровадження запропонованих заходів ТОВ «Реди Гармент Технолоджи» зможе оптимізувати управління акціонерним капіталом.

Ключові слова: підприємство, інвестиційні ресурси, управління інвестиційними ресурсами, капітал, проект, проектний менеджмент, економічний ефект.

Abstract

Master's thesis of Ivan Denisovich Trifonov on the topic "Management of the share capital of "Ready Garment Technologies" LLC in order to increase its investment attractiveness" from the specialty 051 "Economics", educational and professional program "Economics of Business Enterprise", KPI, 2022, Kyiv.

The master's thesis consists of an introduction, 3 chapters, conclusions and recommendations, appendices.

The work consists of 143 pages of printed text, contains 21 figures, 30 tables, 71 references and 4 appendices.

The purpose of the study is to substantiate the scientific and methodological principles and practical recommendations for improving the management of the share capital of "Ready Garment Technologies" LLC in order to increase its investment attractiveness.

The object of the study is the process of managing the share capital of a textile enterprise.

The subject of the study is a set of theoretical, methodical and practical approaches to improving the management of the share capital of "Ready Garment Technologies" LLC in order to increase its investment attractiveness

For analytical research and development of proposals, methods of scientific generalization, classification, economic-mathematical modeling, mathematical statistics, comparison, graphic, coefficient and others are used in the work.

The work suggested optimizing the capital structure of the enterprise and implementing project management with the creation of a corresponding department as an effective mechanism for managing investment resources.

As a result of the implementation of the proposed measures, "Ready Garment Technologies" LLC will be able to optimize the management of share capital.

Keywords: enterprise, investment resources, management of investment resources, capital, project, project management, economic effect.

ЗМІСТ

ВСТУП	8
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ АКЦІОНЕРНИМ КАПІТАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА	11
1.1. Теоретична сутність капіталу та джерела його формування	11
1.2. Акціонерний капітал та порядок його формування	16
1.3. Методи управління акціонерним капіталом	25
Висновки до розділу 1	42
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ АКЦІОНЕРНИМ КАПІТАЛОМ ТОВ «Реди Гармент Технолоджи»	45
2.1. Характеристика виробничо-господарської діяльності	45
2.2. Аналіз інвестиційної привабливості підприємства	65
2.3. Оцінка ефективності управління акціонерним капіталом підприємства	73
Висновки до розділу 2	83
РОЗДІЛ 3. ОБГРУНТУВАННЯ НАПРЯМКІВ ВДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ АКЦІОНЕРНИМ КАПІТАЛОМ	85
3.1. Удосконалення виробничої політики в рамках підвищення ефективності управління акціонерним капіталом	85
3.2. Оптимізація структури капіталу з метою удосконалення управління акціонерним капіталом	93
3.3. Прогнозування тенденцій змін інвестиційної привабливості ТОВ «Реди Гармент Технолоджи» при реалізації заходів вдосконалення управління АК	109
Висновки до розділу 3	118
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ	119
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	125
ДОДАТКИ	134

ВСТУП

Актуальність обраної теми. Успішне функціонування бізнесу в умовах конкурентної діяльності економіки неможливо без грамотного управління акціонерним капіталом підприємства. Коректне управління акціонерним капіталом забезпечує зростання бізнесу та збільшення його ринкової вартості.

Акціонерний капітал в Україні тісно пов'язаний з розвитком ринкового середовища та є матеріальним носієм нових економічних відносин. Відповідно разом з розвитком ринкових відносин зростає значення акціонерного капіталу, так як його переваги дозволяють сучасним підприємствам підвищувати конкурентоспроможність на вітчизняному та світовому ринку.

Проте недосконалість українського законодавства з питань регулювання акціонерного капіталу, відсутність механізму захисту інвесторів є факторами, що стримують розвиток даної форми капіталу.

Саме тому актуальним є питання розроблення дієвої системи управління акціонерним капіталом як вирішення проблем фінансового забезпечення та корпоративного управління підприємств.

Проблеми теоретичного та практичного характеру щодо управління акціонерним капіталом вивчали в своїх працях такі учені та науковці як К. Березюк, М. Кужелєв, А. Нечипоренко, А. Пінчук, С. Мочерний, А. Рибалкіна, В. Рудик, С. Фішер, О. Ясенова та ін.

Незважаючи на вагомий внесок сучасних учених у розвиток досліджуваного питання, їх праці не охоплюють усього кола проблем, пов'язаних із аналізом ефективності структурування акціонерного капіталу і раціонального використання отриманих у результаті аналітичних процедур даних підприємствами України.

Крім того, в умовах нестабільності економіки та нестачі фінансових ресурсів удосконалення системи формування та управління капіталом акціонерних товариств потребує подальшого дослідження.

Метою дослідження є визначення особливостей управління акціонерним капіталом підприємства у сучасних умовах господарювання з метою його удосконалення.

В процесі досягнення мети вирішувались наступні **завдання**:

- визначити теоретичну сутність капіталу та джерел його формування;
- визначити сутність акціонерного капіталу та джерел його формування;
- розглянути методи управління акціонерним капіталом;
- дати характеристику виробничо-господарської діяльності підприємства;
- провести аналіз інвестиційної привабливості підприємства;
- здійснити оцінку ефективності управління акціонерним капіталом підприємства;
- розробити заходи оптимізації структури капіталу та удосконалення управління акціонерним капіталом;
- визначити зміни інвестиційної привабливості підприємства з урахуванням зміни структури капіталу та удосконалення управління акціонерним капіталом.

Об'єктом дослідження в магістерській роботі є процес управління акціонерним капіталом.

Предмет дослідження є теоретичні та практичні аспекти формування системи управління акціонерним капіталом підприємства в сучасних умовах.

Методи дослідження. Методологічною основою магістерської роботи є сукупність загальнонаукових та спеціальних методів процесів формування акціонерного капіталу підприємства в умовах сучасного розвитку. Були використані наступні методи дослідження: наукового абстрагування, синтезу та аналізу,

порівняльного аналізу, експертних оцінок, таксономічного аналізу, коефіцієнтний, горизонтального та вертикального аналізу тощо.

Наукова новизна отриманих результатів магістерської роботи полягає в узагальненні понятійного апарату, критеріїв оцінки управління акціонерним капіталом, розробці рекомендацій щодо вдосконалення системи корпоративного управління на прикладі підприємства легкої промисловості.

Практичне значення отриманих результатів полягає в сформульованих та обґрунтованих у роботі рекомендаціях і висновках, що мають практичне спрямування і можуть бути використані для підвищення ефективності процесу управління акціонерним капіталом підприємства.

Апробація роботи. Основні теоретичні положення і практичні результати магістерської дисертації доповідалися на Всеукраїнській науково-практичній конференції (Львів, 21 січня 2022 року)

1. Трифонов І. Д. «Управління акціонерним капіталом з метою підвищення його інвестиційної привабливості» Матеріали XIX Міжнародної науково-практичної конференції 29 січня 2022 року. Львів: Львівська економічна фундація, 2022. С. 47.

2. Трифонов І. Д. «Актуальні питання економіки в контексті глобальних викликів» Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції 16 листопада 2022 року. Львів: Львівська економічна фундація, 2022. С. 21.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ АКЦІОНЕРНИМ КАПІТАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Теоретична сутність капіталу та джерела його формування

Зміст поняття «капітал» вже багато років активно обговорюється в економічній теорії. Походження дефініції «капітал» пов'язують зі словом «capitalis» (з латині «головний»). У роботах економістів спочатку капітал розглядався як основне багатство, майно. З розвитком економічної думки це спочатку абстрактне та узагальнене поняття стало конкретизуватися та відповідати чільній у теорії на даний історичний момент ідеї економічного розвитку суспільства. З метою поглибленого дослідження дефініції «капітал» необхідно здійснити узагальнення та порівняти різні думки економістів в залежності від періодів розвитку економічної теорії.

Розглянувши вищезазначені визначення можемо зробити висновки, що А. Сміт представляє капітал у вигляді матеріально-речового ресурсу, а Самуельсон П. також включає економічну складову капіталу і подає його в якості грошей власника, а у вигляді капіталовкладень, які можуть приносити дохід його власнику [48, с.81].

Севорт Дж. трактує капітал як продукт минулої праці. При цьому, трактування сутності економічної категорії «капітал» сучасними економістами виходить за вказані положення та дає можливість розробляти власні концепції до розуміння цієї економічної категорії та структури капіталу підприємства.

Різноманітність поглядів щодо трактування сутності «капітал» можна пояснити еволюцією продуктивних сил та економічних механізмів, які відбуваються в суспільстві. Спільність моментів пояснюється результатом історичного розвитку капіталу, який зберігає сутність, проте змінює його структуру, форму і склад. Капітал

являється найважливішим утворюючим елементом господарської діяльності підприємства у сучасних умовах господарювання.

Сутність капіталу як економічної категорії розглядають із двох позицій або концепції. По-перше, капітал сприймається з позиції матеріально-речових цінностей, тобто його фізичної чи речової форми прояву. З цього боку – капітал є сукупним майном чи сукупними активами.

По-друге, капітал розглядається з позиції фінансової природи формування та функціонування. У цьому випадку капітал уособлюється з фінансовими коштами, тобто грошовим капіталом, цінними паперами та іншими засобами, які можуть бути використані як джерела для фінансування господарської діяльності сучасного економічного суб'єкта». Пропонуємо сприймати капітал як вартість, що знаходиться в постійному кругообігу і величина якого зростає, що забезпечує отримання доходу. Економічна сутність капіталу розглядає капітал як засіб виробництва та його основний фактор. У цьому аспекті капіталу належить пріоритетна роль, адже він характеризує фінансові ресурси організації та стає основним джерелом формування добробуту його власників.

Саме капітал здійснює рівень добробуту організації та власника, як у поточному, так і у перспективному періоді діяльності. Власне, без капіталу діяльність організації неможлива. Капітал підприємства класифікують за такими ознаками [17]: За часом створення виділяють початковий та поточний:

- початковий – кошти, необхідні суб'єкту господарювання для початку діяльності та формування елементів виробництва (основних та оборотних фондів, робочої сили);
- поточний – результат функціонування фінансових ресурсів в організації. Якщо початковий капітал є умовою функціонування організації, поточний – наслідком його функціонування.

Поточний капітал відрізняється від початкового часом використання та величиною. Його стан визначається за якийсь відрізок часу (рік, квартал, місяць) та

фіксується в балансі підприємства на конкретну дату (початок, кінець звітний період). Як правило, обсяг поточного капіталу збільшується в порівнянні з раніше вкладеними коштами за рахунок позитивних результатів господарювання (прибутку), додаткової емісії цінних паперів та залучення позикових коштів. В окремих випадках обсяг поточного капіталу зменшується порівняно з первісними ресурсами, що може бути наслідком втрат, збитків чи відволікання коштів з обороту підприємства. Залежно від стадій кругообігу буває: у грошовій формі; у продуктивній формі; у товарній формі.

Будучи одним із ключових джерел формування майна (активів) організації, власний капітал є сукупність коштів господарюючого суб'єкта, які перебувають у його власності. Виходячи з цього, можна визначити основну мету управління власним капіталом як задоволення організаційних потреб у придбанні активів, необхідні діяльності компанії, і навіть оптимізацію структури сукупного капіталу компанії з метою мінімізації його вартості та максимізації ринкової вартості підприємства за збереження прийняттого рівня ризику.

Власний капітал нині функціонує у різних формах: статутний, додатковий і резервний капітал, нерозподілений прибуток, і навіть переоцінка необоротних активів підприємства. [36]. До кожного поточного періоду стійкі темпи зростання залежить від зростання власного капіталу, джерелом якого є нерозподілений прибуток. З усіх джерел фінансових ресурсів прибуток є відтворюваним ресурсом.

Позиковий капітал складається з коштів та інших майнових цінностей, залучених на фінансування підприємства на поворотній основі. Усі форми позикового капіталу є фінансовими зобов'язаннями підприємства, які підлягають погашенню у визначений термін.

Позиковий капітал складається з короткострокових та довгострокових позикових зобов'язань [2].

До довгострокових позикових коштів відносяться банківські кредити та позики інших підприємств, термін яких становить від одного і більше. До короткострокових

позикових коштів відносяться всі форми залучення капіталу до 12 місяців, тобто до них відносяться кредити банків, позики підприємств та різні види кредиторських заборгованостей. Залучення позикового капіталу передбачає умисний механізм структурування із джерел. Орієнтація на необхідності організації у кредитах.

Позиковий капітал та його залучення має свою політику. Передбачає частину економічної концепції. Вона зводиться підтримки конфігурацій, вимог залучення.

Власний та позиковий капітал має свої позитивні та негативні сторони. Якщо організація у своїй господарській діяльності формує та витрачає лише власні ресурси, то можна припустити, що вона є фінансово-стійкою та платоспроможною, але темпи зростання такої організації будуть обмежені розмірами власних ресурсів, так як у неї не буде можливості використовувати сприятливу кон'юнктуру ринку при формуванні активів, що обмежує отримання більшого прибутку на вкладений капітал.

Позиковий капітал дозволяє підприємству формувати додаткові ресурси, збільшувати свої активи і тим самим підвищувати фінансові можливості підприємства, отримувати приріст фінансової рентабельності. Але зростання позикового капіталу веде до зростання фінансових ризиків та ймовірності банкрутства. У зв'язку з цим проблема оптимізація структури капіталу є однією з основних завдань під час створення фінансової стратегії підприємства [3].

За формами інвестування буває капітал у грошовій, матеріальній та нематеріальній форм, що використовується для формування статутного фонду підприємства.

За формами власності виділяють приватний та державний капітал, інвестований у підприємство у процесі формування його статутного фонду. Такий поділ капіталу використовується у процесі класифікації підприємств за формами власності.

За організаційно-правовими формами діяльності розрізняють акціонерний капітал (капітал підприємств, створених у формі акціонерних товариств); пайовий капітал (капітал партнерських підприємств-товариств з обмеженою відповідальністю,

командних товариств тощо) та індивідуальний капітал (капітал індивідуальних підприємств – сімейних тощо).

За джерелами залучення - національний та іноземний капітал, інвестований у підприємство.

Характеризуючи можливість збільшення накопичень за рахунок притоку іноземних інвестицій, слід зазначити, що цей шлях для України в умовах нестабільної економіки украї утруднений.

Головною метою формування капіталу підприємства, що створюється, є залучення достатнього його обсягу для придбання необхідних активів, а також підвищення якості його структури з метою забезпечення ефективності його подальшого використання. Процес формування капіталу підприємства має ряд особливостей, розглянемо основні з них:

1. На стадії створення у підприємства відсутні прибуток та поточні зобов'язання за розрахунками, які на початок функціонування підприємства ще не встигли сформуватися, у зв'язку з цим потреба у капіталі може бути задоволена з допомогою внутрішніх коштів.

2. Власний капітал засновників – основа формування капіталу створюваного підприємства. Формування початкового капіталу підприємства за рахунок тільки залучених коштів розглядається тільки в теорії.

3. Стартовий капітал нового підприємства може бути залучений засновниками у різних формах. Це можуть бути кошти, основні засоби (будівлі, машини, обладнання), матеріальні оборотні ресурси (сировина, матеріали, напівфабрикати тощо), нематеріальні активи (товарні знаки, патентні права), фінансові активи (різні види цінних паперів).

4. Власний капітал засновників створюваного підприємства вкладається до нього у вигляді статутного капіталу. Його розмір необхідно вказати у статуті підприємства.

5. Статутний капітал створюваного підприємства формується відповідно до його організаційно-правової форми.

Мінімальний розмір статутного капіталу підприємств у формі акціонерного товариства (для якого так само регламентовано порядок проведення емісії акцій, обсяг пакету акцій, що купується засновниками та ін.) та товариства з обмеженою відповідальністю регламентуються законодавчо.

6. На практиці великій кількості новостворюваних організацій виявляється складно отримати фінансування шляхом залучення позикового капіталу, тому що далеко не кожна підприємницька ідея може виявитися привабливою для інвесторів та кредиторів. Не можуть бути джерелами фінансування на початковій стадії функціонування підприємства; емісія облігацій тощо.

7. Основним документом, що визначає необхідність створення підприємства та містить у собі його основні характеристики, концепцію розвитку та прогнозовані результати діяльності є бізнес-план. У бізнес-плані також відображаються: потреба у стартовому капіталі, концепція фінансування, терміни повернення залученого капіталу інвесторам та кредиторам та деякі інші аспекти.

8. Існують так звані передстартові витрати. Як правило, вони не включаються до суми статутного капіталу. Вони є витратами на розробку бізнес-плану (заробітна плата розробників та фінансування додаткових досліджень) [3].

Управління формуванням капіталу підприємства починається з визначення потреби у необхідному його обсязі. У даному випадку важливе місце посідає форма організації підприємства.

На сьогоднішній день найбільш популярним є акціонерне товариство, ставши невіддільною частиною глобального господарства й у першу чергу на масштабних виробництвах, які потребують залучення значного обсягу капіталу.

1.2. Акціонерний капітал та порядок його формування

Досліджуючи природу, структуру та механізм функціонування капіталу не можна не помітити, що в публікаціях сучасних авторів все більше звертає увагу на юридичний аспект цієї проблеми [16]. Тим самим підкреслюється, що капітал виникає у контексті як економічних, так і правових відносин, пов'язаних з функціонуванням суспільства як єдиного механізму у конкретному соціально-економічному та правовому середовищі. Однією з основних передумов, яка змусила звернутися до даної проблеми є виникнення, а потім і надзвичайно швидке поширення у світовому масштабі акціонерної форми господарювання.

Основу акціонерного товариства, як і його сутність, становить особлива форма власності, на основі якої дане суспільство формується та здійснює свою діяльність, і саме з цієї причини слід, очевидно, віднести цю форму до окремого розряду, виду, який, не будучи ні приватною та не колективною формою власності, у разі чистому їх вигляді, тим щонайменше, містить у собі одночасно властивості обох цих форм. Так, після того, як акціонерна власність формується на початковій стадії, а саме як добровільної передачі особами своїх коштів до загального акціонерного фонду вона може бути віднесена до приватної форми власності.

Існування цієї форми господарювання передбачає у свою чергу формування акціонерного капіталу. Сучасна економічна наука розрізняє два поняття: акціонерний капітал та капітал акціонерного товариства.

Акціонерний капітал є капіталом акціонерного товариства, який утворюється за рахунок емісії акцій, а капітал акціонерного товариства є не що інше, як сукупність індивідуальних капіталів, об'єднаних за допомогою випуску та розміщення акцій та облігацій [17].

Акціонерне товариство можна визначити і як організацію, об'єднання, сформоване на основі угоди, добровільно укладеної юридичними та фізичними особами (включаючи іноземні), які об'єднали свої вкладення, випустивши акції, для

того, щоб задовольнити певні свої суспільні потреби та отримати прибуток та використовуючи для цього колективну форму управління освіченим суспільством.

Акціонерний капітал являє собою більш розвинуту форму капіталу порівняно з індивідуальним, він акумулює в одному місці суспільні засоби виробництва і робочу силу. Тому поява акціонерної форми капіталу стала новим поштовхом до розвитку нових продуктивних сил.

Аналіз публікацій, присвячених структурі володіння акціями в акціонерному товаристві, показує, що ряд дослідників, які займаються даною проблемою, ототожнюють у теорії статутний капітал товариства, створеного в акціонерній формі, та акціонерний капітал.

Аналіз підходів сучасних економістів до сутності дефініції «акціонерний капітал» показав, що дана економічна категорія в економічній сфері є самостійною, проте досить складною в процесі вивчення його сутності. Таким чином, акціонерний капітал являється складною системою з різноманітними взаємопов'язаними елементами.

Основною особливістю акціонерного капіталу являється характер його формування, так як він утворюється шляхом об'єднання значної кількості індивідуальних капіталів в один.

Специфікою акціонерного капіталу, проти інших форм капіталу, є його спосіб виникнення. Акціонерний капітал знаходиться в постійному обігу.

Крім того, для підвищення своєї вартості на ринку акціонерний капітал змінює свою форму [26, с. 82].

На практиці немає такої сфери, в якій би не перебував акціонерний капітал в організаційно-правовій формі акціонерного товариства або корпорації. Головне завдання акціонерного капіталу заключається у формуванні додаткового прибутку.

Між статутним капіталом, що належить юридичній особі, та акціонерним капіталом, що є власністю учасників (засновників, акціонерів, інвесторів), існує принципова, на наш погляд, різниця, як якісна, так і кількісна:

До якісних відмінностей статутного та акціонерного капіталу відносяться:

1) статутний капітал акціонерного товариства та акціонерний капітал мають різну з позиції чинного законодавства правову приналежність – статутний капітал є власністю корпорації, частиною власного капіталу з усіма правами, що впливають (право володіння, користування, розпорядження); акціонерний капітал у формі акцій на праві власності належить його акціонерам;

2) акціонерний капітал складає портфель акцій, але останні належать численним власникам, вони абстрактно репрезентують собою єдиний капітал лише з урахуванням того, що випущено одним акціонерним товариством;

3) статутний капітал – власність однієї юридичної особи, він, хоч і поділений на акції, реально існує як єдине ціле;

4) статутний капітал підприємства виступає результатом централізації індивідуальних капіталів акціонерів у тому сенсі, що його сума у грошовому вираженні (у разі оплати статутного капіталу грошовими коштами) призначена для авансування у різні види активів підприємства з метою провадження господарської діяльності.

5) акціонерний капітал є результатом децентралізації капіталу акціонерного товариства, оскільки на фондовому ринку існує (звертається) у вигляді окремих ринкових активів (акцій);

6) статутний капітал не підлягає відчуженню його власником, бо у разі останній перестає бути юридичною особою;

7) акціонерний капітал у формі акцій може вільно звертатися на ринку [31].

Кількісна відмінність статутного та акціонерного капіталу у тому, що у вартості де вони рівні. Загальна ринкова вартість акцій (капіталізація компанії) не збігається з розміром сплаченого статутного капіталу, величина якого номінальна та відображена у

статуті. Акціонерний капітал у сенсі є твір перебувають у обігу акцій на ринкову вартість. Акціонерний капітал = статутний капітал + будь-який капітал, отриманий від нерозподіленого прибутку минулих періодів, продажу акцій вище за номінальну вартість і т.д. Останній підхід найбільш обґрунтований і відповідає логіці те, що акціонерний капітал (АК) визначається не специфікою форми його існування, а лише різновидом власного капіталу, властивого даної конкретної організаційно-правової формі (ОПФ).

З моменту створення акціонерного товариства (його державної реєстрації) індивідуальні капітали засновників у вигляді грошових коштів та іншого майна, акумульовані для створення юридичної особи, які перестають бути власністю окремих суб'єктів економічної діяльності та юридично стають власністю новоствореного товариства у формі його статутного капіталу.

Капітали власників АТ існують поряд із капіталом самого АТ у формі цінних паперів, тобто акцій. Об'єднаний у АТ уставний капітал існує як власний капітал, поза АТ цей капітал існує як сукупність акцій, які належать його членам.

На ринку статутний капітал АТ реально є поділеним на самостійні акції та не існує як одне ціле. Таким чином, статутний капітал АТ – це капітал юридичної особи, який формується за рахунок внесків його учасників шляхом обміну цих внесків на акції [46, с.143].

З одного боку, статутний капітал АТ є сукупністю вкладень, а з іншого боку, він є сукупністю акцій. Двоєкий характер статутного капіталу АТ обумовлює поділ капіталу на власний та акціонерний. Як сукупність вкладів статутний капітал приймає форму власності капіталу АТ.

Як сукупність акцій статутний капітал приймає ринкову форму у вигляді АК. Під час заснування АТ власний капітал дорівнює статутному капіталу, але під час здійснення діяльності він є сумою вкладів акціонерів, яка збільшується за рахунок їх

виробничого використання. Статутний капітал є початковою чи вихідною базою функціонування суспільства.

Слід розуміти, що відмінність акціонерного капіталу від статутного полягає в тому, що акціонерний капітал формується за рахунок випуску акцій підприємством, а статутний капітал товариства – це певна грошова сума, на яку компанія має право випустити акції відповідно до свого статуту. Саме завдяки емісії та розміщення акцій формується акціонерний капітал.

Порівняльна характеристика уставного, власного та акціонерного капіталів представлена в табл. 1.1.

Таблиця 1.1 – Порівняльна характеристика видів капіталу АТ

Характеристика	Види капіталу		
	статутний	власний	акціонерний
Власники капіталу	АТ	АТ	Акціонери АТ
Форма вираження	акції	Основний та обіговий капітал	акції
Вартість капіталу	Номінальна вартість акцій	Вартість функціонуючого на кожний момент часу капіталу	Ринкова вартість акцій
Динамічність змін розміру капіталу	Фіксований розмір	Постійно змінюється	змінюється

Джерело: складено автором на основі [6]

Таким чином, у кожний момент часу капітал АТ існує одночасно як уставний, власний та акціонерний, тому можна виділити принаймні три оцінки вартості АТ:

- номінальна вартість акції (частка вартості статутного капіталу);
- балансова вартість акції (частка власного капіталу, яка приходить на одну акцію);
- ринкова вартість акції (частка акціонерного капіталу, яка перебуває в обігу на ринку поза АТ).

Структура акціонерного капіталу, під якою слід розуміти кількісний (чи відсотковий) розподіл голосуючих акцій серед його власників, зумовлює розподіл влади в акціонерному товаристві та опосередковано через процедуру прийняття рішень на раді директорів чи загальних зборах акціонерів, впливає характер фінансових відносин і діяльність підприємства в цілому.

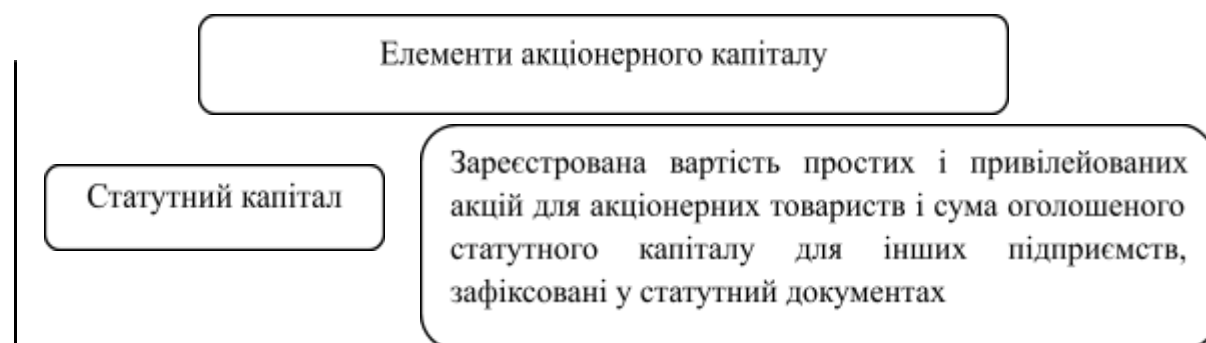
Таким чином, акціонерний капітал слід розглядати як певний механізм контролю за всією системою економічних, у тому числі фінансових відносин, що складаються як всередині акціонерного товариства, так і у сфері його відносин з іншими суб'єктами господарювання.

Різні категорії власників залежно від розміру акцій, що голосують, мають право впливати на рішення, що приймаються корпорацією, причому ці рішення на результатах фінансової діяльності корпорації можуть позначатися і позитивно, і негативно.

Розглядаючи структуру акціонерного капіталу, слід знати, що власний капітал характеризує загальну вартість коштів підприємства, що належать йому на праві власності та бере участь у формуванні певної частини активів підприємства.

Якщо розглянути склад власного капіталу, то можна побачити включені до його структури різні за своїм економічним змістом джерела фінансових ресурсів, такі як статутний капітал, створені організацією фонди та резерви, а також сформований прибуток чи нерозподілений прибуток.

АТ через наявність в межах його функціонування особливих корпоративних відносин є специфічним учасником економічних відносин, у зв'язку з чим його капіталу також властива специфічна форма існування. Капітал АТ є одночасно функціонуючим та наявним у формі цінних паперів, тобто акцій.

Пайовий капітал	Сума пайових внесків фізичних і юридичних осіб, якщо це передбачено статутними документами
Резервний капітал	Сума резервів, створених підприємством відповідно чинного законодавства або статутних документів
Додатково вкладений капітал	Сума перевищення вартості продажу акцій над номінальною вартістю (емісійний дохід)
Інший додатковий капітал	Сума дооцінки необоротних активів, безоплатно отриманих необоротних активів підприємством від фізичних або юридичних осіб, інші види додаткового
Нерозподілений прибуток	Прибуток, реінвестований у підприємство, або непокритий збиток
Неоплачений капітал	Заборгованість власників (учасників) із внесків до статутного капіталу
Вилучений капітал	Фактична собівартість акцій власної емісії, викуплених товариством у своїх акціонерів

Рисунок 1.7 – Елементи акціонерного капіталу підприємства

Джерело: складено автором на основі [17]

Акціонерний капітал постає як певний механізм контролю за економічними та фінансовими відносинами акціонерного товариства [6].

При правильному формуванні та раціональному використанні капіталу акціонерне товариство зможе отримати очікувану економічну вигоду.

Представимо в табл. 1.2 економічну сутність основних елементів структури акціонерного капіталу підприємства.

Таблиця 1.2 – Економічна сутність елементів акціонерного капіталу підприємства

Елементи акціонерного капіталу	Джерело створення	Економічна сутність
Статутний (зареєстрований капітал)	Вклади засновників; номінальна вартість розміщених акцій першої емісії; номінальна вартість акцій другої емісії тощо	Економічний фундамент, майнова основа діяльності акціонерного товариства; основний носій та гарант майнових прав акціонерів та кредиторів; визначає участь акціонерів в управлінні акціонерним товариством та розподілі доходів
Додатковий капітал	Приріст вартості майна в результаті переоцінки вартості підприємства; безоплатно отримане майно від юридичних та фізичних осіб; емісійний дохід	Відображення зростання ринкових котирувань акцій; можливість залучення додаткових інвестицій за рахунок додаткової емісії акції
Резервний капітал	Прибуток	Особливий недоторканий запас коштів, який не може бути використаний на поточні потреби: зниження ризику фінансових вкладень акціонерів та кредиторів
Нерозподілений прибуток	Прибуток	Основне джерело коштів для динамічного розвитку підприємства; визначає можливість використання власних коштів в інвестиційних процесах

Джерело: складено автором на основі [33]

Формування АК розпочинається з акумулювання статутного капіталу товариства, який за розміром дорівнює власному капіталу.

Статутний капітал АТ порівняно зі статутним капіталом підприємств іншої форми власності є поділимим на визначену кількість акцій, які існують незалежно від нього, тобто в одному й тому ж випадку капітал одночасно поєднується зі внесками та поділяється на частки. Виділяють основні принципи формування статутного капіталу комерційних організацій (рис. 1.8):

- обов'язковість формування статутного капіталу
- формування його за рахунок власних коштів учасників
- реальність величини статутного капіталу

- законність формування статутного капіталу

Таким чином, узагальнення теоретичних аспектів функціонування акціонерного капіталу дозволяє зробити такі висновки:

1. Акціонерний капітал є одним із різновидів капіталу взагалі і йому властиві всі показники «капіталу», як економічної категорії.

2. Відмінною рисою акціонерного капіталу є вищий рівень адаптивності його до змін зовнішнього середовища. Він надзвичайно зручний для переливання його з однієї сфери діяльності до іншої, що має особливу актуальність для економіки України, яка відрізняється на даному етапі високим рівнем диференціації ефективності її галузей.

3. Акціонерний капітал у формі акцій на праві власності належить його акціонерам. Акціонерний капітал є результатом децентралізації капіталу акціонерного товариства, оскільки на фондовому ринку існує у вигляді окремих ринкових активів (акцій).

4. Акціонерний капітал слід розглядати як певний механізм контролю за всією системою економічних, у тому числі фінансових, відносин, що складаються як всередині акціонерного товариства, так і у сфері його відносин з іншими суб'єктами господарювання. Різні категорії власників залежно від розміру голосуючих акцій мають право впливати на рішення, що приймаються корпорацією, причому ці рішення на результатах фінансової діяльності корпорації можуть позначатися і позитивно, і негативно. Саме тому важливе місце набуває ефективне управління акціонерним капіталом.

1.3. Методи управління акціонерним капіталом

Для реалізації поставлених цілей щодо розвитку господарської діяльності, менеджмент організації повинен мати чітке уявлення про кількість ресурсів та джерела їх формування, а також у які сфери діяльності вкладатиметься сформований капітал.

На сучасному етапі розвитку економіки основною метою управління капіталом є забезпечення фінансової стійкості та безпеки підприємства у довгостроковому періоді з урахуванням максимізації його ринкової вартості.

Звідси грамотно розроблена стратегія управління капіталом та джерелами його формування має винятково велике значення.

Отже, головною метою управління капіталом підприємства є його оптимальне формування, а також забезпечення ефективного використання джерел фінансування у різних видах господарської діяльності. Управління акціонерним капіталом є складовим елементом управління капіталом взагалі.

Управління акціонерним капіталом є важливою складовою корпоративного управління, оскільки торкається інтересів усіх без винятку акціонерів.

Аналіз літературних джерел показав, що автори майже не досліджували поняття «управління акціонерним капіталом» як окрему дефініцію, а розглядали його як управління капіталом взагалі.

Таким чином, дослідивши наявні спроби його тлумачення, узагальнили їх в табл. 1.3.

Таблиця 1.3 – Підходи до визначення дефініції «управління акціонерним капіталом»

Автор	Визначення
Кваша О. В.	«сукупність цілеспрямованих дій щодо збільшення чи зменшення власних коштів компанії чи їх компонентів, спрямовану оптимізацію структури фінансування, вартості капіталу чи створення акціонерної вартості».

Лазорчин В. А.	«процес управління формуванням та використанням капіталу акціонерного товариства з метою підвищення його вартості»
Волошко Н. О.	«сукупність організаційних та економічних елементів, які контролюють корпоративні відносини в межах внутрішнього середовища акціонерного товариства, а також взаємодія між наглядовою радою, правлінням, акціонерами та іншими зацікавленими особами для реалізації їх інтересів з метою забезпечення ефективної діяльності акціонерного товариства».

Джерело: узагальнено автором [24; 28; 14]

В результаті дослідження погоджуємося з вищезазначеними визначеннями терміну «управління акціонерним капіталом» та сформулюємо його наступним чином з авторським доповненням: управління акціонерним капіталом - сукупність заходів направлених на оптимізацію структури акціонерного капіталу товариства з метою збільшення вартості підприємства та ефективної взаємодії між акціонерами та іншими зацікавленими особами. У свою чергу під суб'єктами корпоративного управління розуміється: менеджери, акціонери та інші зацікавлені особи (кредитори, службовці компанії, партнери компанії, місцеві органи влади). Усі учасники корпоративних відносин мають спільні цілі, у т.ч. [14, с. 166]:

- створення життєздатної прибуткової компанії, що забезпечує випуск високоякісних товарів і робочі місця, а також володіє високим престижем і бездоганною репутацією;
- збільшення вартості матеріальних та нематеріальних активів компанії, зростання котирувань її акцій та забезпечення виплати дивідендів;
- отримання доступу до зовнішнього фінансування (ринків капіталу);
- отримання доступу до трудових ресурсів (кадр менеджерів та інших працівників);
- збільшення робочих місць та загальне зростання економіки.

На рис. 1.9 представлена структура управління акціонерного капіталу підприємства.

Рисунок 1.9 – Структура управління акціонерним капіталом підприємства

Джерело: [17]

Від взаємоузгодженості окремих підсистем залежить ефективність функціонування всієї системи, а відповідно й кінцевий результат управління акціонерним капіталом.

Особливості структурної побудови та функціонування наведеної управлінської системи визначаються специфікою основних економічних процесів, що в комплексі

формують результативність розпорядження акціонерним капіталом: формування АК; використання АК; розподіл фінансових результатів діяльності акціонерного товариства.

Інструментарій управління акціонерним капіталом є досить вузьким. До нього відноситься лише те, що впливає на величину акціонерного капіталу (випуск нових акцій, викуп акцій з подальшим погашенням, виплата дивідендів, збереження прибутку у розпорядженні товариства).

У довгостроковому періоді курсова динаміка акцій слідує за економічними результатами діяльності компанії не тільки зусиллями інвесторів. Саме суспільство також може впливати на взаємозв'язок цих показників. Саме модель управління акціонерним капіталом в акціонерному товаристві є каталізатором цього процесу та предметом постійного моніторингу з боку Ради директорів.

Сьогодні сучасні українські економісти єдині на думці, що управління капіталом, зокрема джерелами його формування та напрямками використання, пов'язане з необхідністю вирішення цілого ряду завдань, основними з яких вважаються [10]:

1) Формування капіталу в обсягах, що забезпечують необхідні темпи економічного зростання підприємства. Виконання цього завдання передбачає такі дії: визначення загальної потреби у капіталі для створення необхідних підприємству активів; визначення шляхів поповнення оборотних та необоротних активів; розробка системи заходів щодо залучення різних джерел фінансування;

2) Оптимізація розподілу капіталу за видами діяльності та напрямів використання. Виконання цього завдання передбачає: вивчення шляхів найбільш ефективного використання капіталу окремих видах діяльності підприємства та господарських операціях; використання капіталу шляхом досягнення найбільш ефективного його функціонування та зростання ринкової вартості підприємства

3) Забезпечення умов максимальної прибутковості капіталу при передбаченому рівні фінансового ризику, що передбачає: вивчення напрямів найбільш ефективного

використання капіталу окремих видах діяльності підприємства та господарських операціях; використання капіталу, що забезпечує досягнення умов найбільш ефективного його функціонування та зростання ринкової вартості підприємства.

4) Забезпечення постійної фінансової рівноваги підприємства у процесі його розвитку шляхом формування оптимальної структури капіталу та його розміщення в оптимальних обсягах активів з високим ступенем ліквідності;

5) Забезпечення достатнього рівня фінансового контролю за підприємством із боку засновників, що забезпечується контрольним пакетом акцій (контрольною часткою в пайовому капіталі) в руках первісних засновників підприємства.

6) Забезпечення достатньої фінансової гнучкості з боку підприємств.

Управління акціонерним капіталом називають ще корпоративним управлінням.

Корпоративне управління як система управління та контролю організації відповідно до принципів і кращих практик у цій галузі має на меті пошук способу розподілу повноважень та обов'язків між акціонерами, директорами та керівництвом. Інакше кажучи, пошук балансу, і навіть інструментів врівноваження різних чинників прийняття рішень та контролю для акціонерів та інших зацікавлених [28].

Корпоративне управління є зведенням правил і відповідні механізми контролю, з допомогою яких, з одного боку, акціонери можуть контролювати рішення менеджерів, з другого боку, дії партнерів також опиняються у полі контролю та мотивації.

У традиційній моделі управління компанією функції контролю залишалися за підприємцем та/або його сім'єю, а функції досягнення економічного, управлінського та технологічного лідерства передавалися професійним менеджерам.

Нещодавно виникли нові відносини та економічні процеси між власниками бізнесу та керівниками.

Моделювання цих відносин та економічних процесів є предметом корпоративного управління, проте його основні цілі залишилися незмінними.

Основна цінність системи корпоративного управління полягає у наступному: чітке розмежування функцій контролю між 3 суб'єктами (Загальні збори акціонерів, Рада директорів, інвестори) допомагають уникати конфліктів, сприяючи ефективному розвитку компанії; підвищення капіталізації компанії при можливій купівлі акцій та при угодах M&A; збільшення довіри інвесторів: відсутність системи корпоративного управління означає відсутність системи контролю, що підриває довіру стратегічного інвестора до результатів фінансово-господарської діяльності, що декларуються у звітності.

Корпоративне управління прямо впливає на ринкову капіталізацію та вартість її капіталу. Отже, корпоративне управління є поряд з фундаментальними показниками, такими як операційна, інвестиційна та фінансова ефективність, найважливішим фактором створення вартості компанії.

Отже, система корпоративного управління ефективної компанії має бути інтегрована у загальну стратегію та систему управління вартістю. Крім того, система корпоративного управління повинна враховувати інституційні особливості країни, в якій функціонує корпорація.

Існує три основні моделі лідерства, на яких заснована теорія корпоративного управління та акціонерного капіталу: англо-американська (англосаксонська), континентальна (німецька) та японська [25].

1. Англо-американська модель (аутсайдерська). Ця модель характеризується домінуванням у компанії незалежних осіб та індивідуальних акціонерів. Менеджер несе відповідальність перед Радою директорів та акціонерами, останні особливо зацікавлені у прибутковій діяльності та отриманні дивідендів.

Ця обставина забезпечує мобільність інвестицій: деінвестиції з неефективних та інвестування в перспективні галузі, що залежить від успішності стратегічного розвитку. Іншими словами, англо-американська модель є ринково-орієнтованою системою, коли

капіталізація корпорації визначається фондовим ринком. Ця модель характерна для Великобританії, США, Австралії, Канади, Нової Зеландії.

Основні особливості моделі:

- дисперсне володіння акціями. Корпорацією має велику кількість власників (міноритарні акціонери), тобто акціонер, який володіє 2-5% акцій товариства, може називатися великим акціонером. Організація діяльності корпоративного управління, що складається з дрібних інвесторів щодо інших моделей, є більш складним процесом. Через роздробленість капіталу у власників майже немає влади, а отже, проявляється опортунізм менеджерів.

- жорстке дотримання законодавчого регулювання діяльності підприємств. Взаємини у сфері корпоративного управління регулюються державною законодавчою базою. Сильні інституційні обмеження намірів щодо придбання великих пакетів акцій (необхідно отримати дозвіл). Банківські зв'язки із нефінансовими компаніями жорстко регулюються юридичними нормами.

- жорсткі вимоги до розкриття інформації корпораціями. Ця модель вимагає відкритість інформації більше, ніж інші моделі. Це відбувається через швидку зміну акціонерів та активність ринку цінних паперів. Рівень розкриття інформації визначають біржі. У країнах з англо-американською моделлю розроблено суворі норми розкриття інформації, особливо у США. Корпорації повинні розкривати найрізноманітнішу інформацію.

До річного звіту або до порядку денного щорічних загальних зборів акціонерів повинні бути включені такі дані: фінансова інформація, дані про структуру капіталу, інформація про попередню діяльність директорів, що призначаються, розміри сукупної винагороди для керівництва, дані про акціонерів, які володіють понад 5 % акціонерного капіталу, інформація про можливе злиття або реорганізацію, тощо [49, с. 22].

Наглядова рада. Англо-американська модель характеризується такою структурою органів управління, як рада директорів, що складається з виконавчих та незалежних директорів.

Кількість незалежних директорів у складі ради директорів американських компаній, як правило, дорівнює чи перевищує кількість виконавчих директорів. Значна роль відводиться головному виконавчому директору, і успіх компанії тісно пов'язані з його особистими якостями керівника і лідера.

2. Німецька модель корпоративного управління-ця модель заснована на використанні методів самоконтролю, або внутрішніх методів контролю. Ця модель характерна для Скандинавських країн та країн Центральної Європи.

Основними характеристиками німецької моделі є:

- концентрація власності. Акції компанії сконцентровані в руках великих та середніх акціонерів, а також розвинене перехресне володіння акціями. Більшість корпорацій фактично управляється банками виходячи з різних домовленостей, тобто основний формою фінансування є банківський кредит.

- законодавча база. Законодавча база ґрунтується на захисті інтересів службовців, великих акціонерів у системі КУ. Дрібним акціонерам дозволено купувати акції через банки-депозитарії та голосувати так, як вони вважають за потрібне. Часто це сприяє конфлікту інтересів між банком та акціонером.

Закон забороняє брати участь у голосуванні поштою, що є на заваді участі акціонерів у справах корпорації [40, с.101].

- прозорість розкриття інформації. У німецькій моделі правила розкриття інформації не такі суворі як англо-американська. Фінансові звіти не мають на увазі докладну інформацію, дані повідомляються раз на півроку, винагороди директорів та менеджерів не розписані за персоналіями.

- дворівнева система органів управління. Відмінною рисою німецької моделі є дворівнева система органів управління: наглядова рада, яка захищає акціонерів і

складається з великих власників та працівників та правління. Ця модель чітко розмежовує функції керівництва поточною діяльністю підприємства, виконання яких відповідає правління, і навіть контролю над роботою керівництва, який здійснює наглядова рада.

- 3. Японська модель, як нова концепція холдингу, що є промисловою групою з підприємств, об'єднаними загальними інтересами і подібними стратегіями. Ця модель повністю закрита, заснована на банківському контролі. Модель формувалася з урахуванням фінансово-промислових груп у післявоєнний період.

Основними характерними рисами якої є:

- Група взаємозалежних компаній. Структурною одиницею бізнесу в країнах Азії є група взаємопов'язаних компаній — «кейрецу» та показник успіху, це успіх усієї групи, яка сприяє розвитку національної економіки.

- Концентрація власності. У Японії ринок акцій повністю перебуває у руках фінансових організацій та корпорацій, приватних інвесторів практично немає.

- Наявність універсальних банків. Японська система корпоративного управління існує навколо головного банку та фінансово-промислової групи чи кейрецу. Корпорації мають тісні відносини з головним банком і, як правило, банк є основним власником акцій.

- Управління базується на принципі соціальної єдності. У японській моделі корпоративного управління всі учасники мають соціальну рівність. Ухвалення рішень відбувається шляхом загальної згоди. Велике значення мають неформальні об'єднання — спілки, клуби, професійні асоціації, які приділяють важливу увагу підтримці дружніх, довірчих відносин та сприяють обміну інформацією серед топ-менеджменту. Найвпливовішим органом є президентська рада фінансово-промислової групи, яка обирається щомісяця з-поміж президентів основних компаній групи.

Основні методи управління акціонерним капіталом (рис. 1.10):

- традиційний підхід

- концепція Ф. Модильяні та М. Міллера
- компромісний підхід

Прихильники традиційного підходу вважають, що вартість капіталу залежить від його структури; вартість позикового капіталу нижче ціни власного, тому зростання частки позикових джерел призводить до зниження показника середньозваженої вартості капіталу; у результаті збільшується ринкова вартість підприємства.

Крім того, вони виділяють поняття «оптимальна структура капіталу», яке характеризує таке поєднання власних та позикових коштів, що призводить до найнижчої середньозваженої вартості капіталу, а також до максимізації ціни компанії.

У своїй роботі Модильяні та Міллер, виходячи з вельми жорстких заданих умов, що включають, зокрема, наявність ідеальних ринків капіталу (що передбачає нульове оподаткування), доводять за допомогою ідеї арбітражних операцій, що структура капіталу не впливає на вартість фірми.

Сутність доказу полягає в наступному: якщо фінансування діяльності фірми вигідніше за рахунок позикового капіталу, а не за рахунок власних джерел коштів, то власники акцій компанії зі змішаною структурою капіталу воліють продати частину акцій своєї фірми, використавши виручені кошти на купівлю акцій фірми, яка не користується залученими джерелами, та заповнивши нестачу у фінансових ресурсах за рахунок позикового капіталу. Одночасні операції з цінними паперами фірм із відносно високою та відносно низькою часткою позикового капіталу призведуть зрештою до того, що ціни таких фірм приблизно збігатимуться. Таким чином, відповідно до теорії Модильяні та Міллера, вартість акцій фірми не пов'язана із співвідношенням між її позиковим та власним капіталом [17].

Нині найрозвиненішим з методологічного погляду є компромісний підхід [18]. У найбільш загальному випадку механізм оптимізації структури капіталу складається з окремих ітерацій, кожною з яких відбувається оцінка вигід і витрат формування конкретних рівнів фінансового важеля з позицій задоволення цільової функції.

Оптимальна структура капіталу за компромісною моделлю визначається співвідношенням вигід від податкового щита (можливості включення плати за позиковий капітал у собівартість) та збитків від можливого банкрутства.

Важливе місце в управлінні акціонерним капіталом займають наступні методи, які так чи інакше впливають на вартість акціонерного товариства:

1. Методи управління процесом формування чистого прибутку.

1.1. Методи досягнення збалансованості доходів та витрат операційної діяльності: пошук резервів зростання виручки від продажу продукції (товарів, робіт, послуг); оптимізації асортименту та структури товарної продукції; підвищення якості продукції; забезпечення ритмічності виробництва в відповідно до договірних зобов'язань з постачання продукції; обґрунтування ціни продажів та гнучкої системи знижок; розробки кредитної політики підприємства стосовно покупців (дебіторів) та ін. визначення резервів зниження собівартості продукції товарів, робіт, послуг) методами: підвищення рівня продуктивності праці; економного, раціонального використання сировини, матеріалів, електроенергії та інших факторів виробництва; скорочення непродуктивних витрат, виробничого шлюбу; підвищення рівня організації виробництва та стани матеріально-технічної бази; вдосконалення організаційної структури управління та системи матеріального стимулювання персоналу підприємства та ін.

1.2 Методи раціональної мінімізації комерційних та управлінських витрат: підвищення ефективності функціональних структурних підрозділів комерційної організації, які здійснюють рекламну, товарознавчу та логістичну діяльність, включаючи методи удосконалення системи управління запасами товарно-матеріальних цінностей; методи підвищення рівня обґрунтованості адміністративно-управлінських витрат, у тому числі витрат на утримання службового транспорту, витрат на відрядження, представницьких витрат та ін. [24].

1.3 Методи мобілізації додаткових доходів за іншими видами діяльності: підвищення прибутковості фінансових активів (довгострокових та короткострокових фінансових вливань); реструктуризації активів для виявлення тієї їх частини, яка може бути передана у тимчасове володіння та користування (оренда) або яка приймається до продажу як такі, що не використовуються активи; методи організації фінансових відносин у галузі надання підприємством за плату прав, що виникають з патентів на винаходи, промислові зразки та інші види інтелектуальної власності; методи інкасування раніше неоплаченої дебіторської заборгованості; методи стягнення штрафних санкцій та ін.

1.4 Методи податкового планування та управління податковим навантаженням підприємства.

2. Методи управління процесом розподілу чистого прибутку:

2.1 Методи розробки дивідендної політики, спрямовані на оптимізацію пропорцій між споживаною та капіталізованою частинами чистий прибуток.

2.2 Методи мінімізації витрат, що зменшують капітал нерозподілений прибуток періоду

2.3 Методи забезпечення своєчасного реінвестування чистою прибутку, виходячи з необхідного приросту власного капіталу (СК) для досягнення цільового рівня ліквідності чи фінансової стійкості.

3 Методи мінімізації рівня ділового ризику:

3.1 Методи інтенсифікації використання виробничих ресурсів (методи підвищення фондівіддачі, продуктивності праці, прискорення оборотності поточних активів)

3.2 Методи оптимізації структури операційних витрат як співвідношення змінних та постійних витрат

3.3 Методи бізнес-планування та бюджетування (наприклад, гнучкий бюджет)

3.4 Методи стимулювання купівельного попиту

3.5 Методи оптимізації структури оборотних активів за рівнем прибутковості.

4 Методи мінімізації рівня фінансового ризику:

4.1 Методи стиснення операційного та фінансового циклів

4.2 Методи мінімізації вартості відсоткового позикового капіталу

4.3 Методи оптимізації структури оборотних активів за рівнем ліквідності та ризику вкладення капіталу

4.4 Методи оптимізації структури капіталу за титулом власності [30].

Усі перелічені вище методи спрямовано те, щоб забезпечити ефективне управління власним капіталом організації.

Успішне функціонування бізнесу в умовах конкурентної діяльності економіки неможливо без грамотного управління акціонерним капіталом компанії. Коректне управління акціонерним капіталом забезпечує зростання бізнесу та збільшення його ринкової вартості [15].

Система показників для кількісної оцінки фінансових результатів управління акціонерним капіталом є дуже значущою. Інструменти цього аналізу можуть бути об'єднані у дві групи:

- 1) Показники, засновані на рентабельності інвестицій;
- 2) Концепція управління вартістю бізнесу.

Показники, що ґрунтуються на рентабельності, є відображенням результатів роботи акціонерного товариства за окремий звітний період, а також базових принципів цілей системи корпоративного управління. Для здійснення контролю фінансовим директорам можуть бути рекомендовані наступні коефіцієнти (табл.1.4):

Таблиця 1.4 – Показники ефективності управління акціонерним капіталом підприємства

Назва показника	Розрахунок
Балансова вартість, що припадає на одну просту акцію	(Сукупний акціонерний капітал - Вартість ліквідації привілейованих акцій) / Загальна кількість простих акцій, що знаходяться в зверненні;

Темп зростання акціонерного капіталу	(Чистий прибуток – Дивіденди на прості акції – Дивіденди на привілейовані акції) / Акціонерний капітал у простих акціях початку періоду;
Індекс фінансового важеля	Рентабельність акціонерного капіталу/рентабельність активів;
Відсоток зміни прибутку на просту акцію	Зміна прибутку на просту акцію / Прибуток на просту акцію до попереднього періоду;
Рентабельність акціонерного капіталу (ROE – returnonequity)	(Чистий прибуток - Дивіденди на привілейовані акції) / Акціонерний капітал у простих акціях;

Норма капіталізації	Прибуток на просту акцію / Ринковий ціна простої акції;
Співвідношення продажу та купівлі акцій інсайдерами	Кількість акцій, реалізованих інсайдерами / Кількість акцій, придбаних інсайдерами;
Коефіцієнт ціна / прибуток (P/E)	Середня ціна однієї простої акції / Чистий прибуток на акцію

Джерело: складено автором на основі [15]

Найбільш значущим є останній показник в табл.1.4. Показник відноситься до числа основних показників, що активно використовуються для порівняльної оцінки інвестиційної привабливості компаній, що є акціонерними товариствами. Високі значення цього показника говорять про оптимістичну оцінку інвесторів перспектив розвитку компанії.

Для великих компаній, із тривалою історією функціонування працюючих на розвинених ринках нормальне значення цього показника тримається не більше 10-15. Низькі значення цього коефіцієнта можуть бути свідченням недооціненості компанії, великі – завищеною оцінкою ринком компанії. Недоліки показника P/E є досить значними. Він не може використовуватись для компаній, що показують збитки у бухгалтерському балансі. Складові, що використовуються для розрахунку показника, не завжди можна порівняти. Ринкова ціна акцій волатильна, інвестори, як правило, зацікавлені в використанні для розрахунків останніх цін, у той час як частка чистого прибутку, що припадає на одну просту акцію, фіксується за підсумками фінансового року на підставі даних звітності Існує можливість використання квартальних даних, проте вони є остаточними [15].

Прибуток, що фігурує в показнику, відноситься до підсумків минулого року, вона характеризує фінансову ситуацію в компанії в минулому, та відповідно, цей показник

може давати некоректну інформацію (Особливо при вході економіки в стадію кризи). З іншого боку, цей показник характеризується відставанням у часі. Кожне підприємство розробляє власні показники оцінки ефективності управління акціонерним капіталом, що є невід'ємною частиною визначення оптимальності структури капіталу та результативності діяльності.

Розглянувши методи управління акціонерним капіталом та оцінки ефективності управління ним, побудуємо власну економіко-математичну модель оцінки ефективності управління акціонерним капіталом на досліджуваному підприємстві.

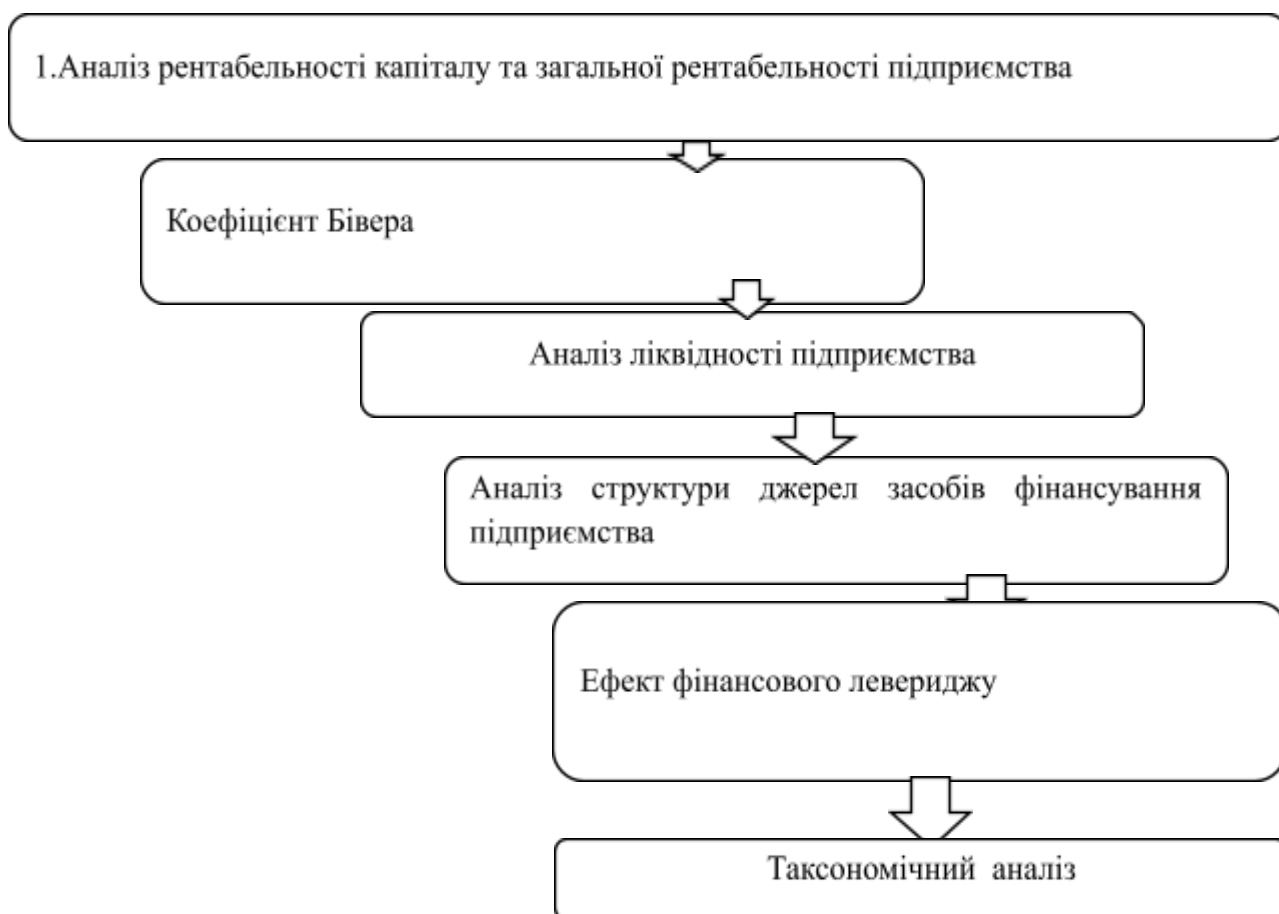

Рисунок 1.11 – Економіко-математична модель оцінки ефективності управління акціонерним капіталом

Джерело: складено автором

Розглянемо докладніше застосування таксономічного методу оцінки управління акціонерним капіталом. Для розрахунків візьмемо показники ефективності управління капіталом у загальному обсязі за три роки.

Коефіцієнт таксономії будемо розраховувати за класичного алгоритму таксономічного аналізу, який включає п'ять етапів [1]:

1. Формування матриці спостережень, яка містить значення аналізованих показників. Для цього будуть використані показники управління акціонерним капіталом.

2. Стандартизація значень показників матриці спостережень. Ця процедура дозволяє звести всі одиниці виміру до безрозмірної величини, то є вирівняти значення показників, що виробляється за наступною формулою:

$$y_{ij} = \frac{x_{ij} - x_j}{d_j}, \quad (1.1)$$

де x_{ij} – і-а реалізація j-того показника; x_j , d_j – середнє арифметичне та стандартне відхилення j-го показника.

3. Після стандартизації значень проводиться диференціація ознак стимуляторів і дестимуляторів. Підставою для такого поділу є характерний вплив кожного з показників на рівень розвитку об'єкта, що вивчається. Ознаки, які мають позитивний (стимулюючий) вплив на загальний рівень розвитку об'єкта називаються стимуляторами, а ознаки, що уповільнюють розвиток підприємства, – дестимуляторами. Поділ ознаки на стимулятори та дестимулятори – основа для побудови вектора-еталона, який має координати S_0i та формується із значень показників у табл. 2:

- $S_0i = \max U_{ij}$, якщо показник j є стимулятором;
- $S_0i = \min U_{ij}$, якщо показник j є дестимулятором.

Після розподілу ознак на стимулятори та дестимулятори на основі елементів матриці формується вектор-еталон (S_0).

4. Визначається відстань між окремими спостереженнями (періодами) та вектором-еталоном. Відстань між точкою-одиницею та точкою P_0 розраховується за формулою:

$$C_{i0} = \sqrt{\sum_{j=1}^m (z_{ij} - z_{0j})^2} \quad (1.2)$$

де Z_{ij} – стандартизоване значення j -показника в період часу;

Z_{0i} – стандартизоване значення i -показника в еталоні.

Далі необхідно розрахувати коефіцієнт таксономії за роками.

Отримана відстань є початковим елементом для розрахунку показника таксономії за формулою:

$$K_i = 1 - d_i, \quad (1.3)$$

$$D_i = \frac{C_{i0}}{C_0}, \quad (1.4)$$

$$C_0 = \underline{C_0 + 2S_0}, \quad (1.5)$$

$$S_0 = \sqrt{\frac{1}{m} \sum (C_{i0} - C_0)^2}. \quad (1.6)$$

На основі визначеного показника таксономії будуємо графік. Чим більше показник наближений до 1, тим ефективніше управління.

Компанія може керувати акціонерним капіталом, проводячи процедури його формування, зменшення, збільшення, структурно змінюючи його основні компоненти, і навіть формуючи чи змінюючи дивідендну політику суспільства. Оскільки мета управління акціонерним капіталом – побудова оптимальної структури фінансування, зростання вартості капіталу, створення акціонерної вартості, то процес управління акціонерним капіталом робить можливим досягнення намічених цілей. Для власників бізнесу зростання вартості означає підвищення вартості компанії, та зростання обсягу дивідендних виплат.

Висновки до розділу 1

В процесі дослідження встановлено, що різноманітність підходів до визначення капіталу акціонерного товариства пояснюється наявністю поліваріантних поглядів на процес та джерела його формування, структуру, складові елементи та роль в економіці держави.

Виходячи із проаналізованих нами визначень акціонерного капіталу різними вченими, було запропоноване авторське визначення акціонерного капіталу, який, на нашу думку, слід трактувати як капітал акціонерного товариства, що створюється за рахунок внесків акціонерів шляхом придбання ними цінних паперів (акцій) і виражений у матеріальному (капіталізованій частині прибутку) та нематеріальному вигляді (одержання додаткової вартості у формі прибутку, дивідендів та інших доходів, включаючи сучасні механізми мобілізації інвестиційного капіталу на фондових ринках) для забезпечення максимізації добробуту акціонерів та соціально-економічного ефекту його діяльності.

Також можна зробити певні висновки щодо соціально-економічної сутності акціонерного капіталу:

- акціонерний капітал відображає економічні відносини під час об'єднання індивідуальних капіталів в один крупний капітал;
- акціонерний капітал - це економічна система з різноманітних форм капіталу, що розглядаються в якості окремого елемента даної системи і представляє собою сукупність взаємопов'язаних елементів, що покликані здійснювати певний перелік функцій;
- акціонерний капітал знаходиться в безперервному русі;
- акціонерний капітал включає об'єкти та суб'єкти, на яких спрямована його дія;
- акціонерний капітал досить ліквідний та гнучкий, тобто він швидко акумулює потрібні ресурси та може переорієнтуватися за необхідності зміни цілей корпорації.

На нашу думку, саме складність та розмаїття процесу формування й функціонування акціонерного капіталу, а також багатоаспектність суспільних відносин, які виникають під час цього процесу, обумовлюють необхідність розбудови особливого управлінського механізму, орієнтованого на оптимізацію структури джерел залучення фінансових ресурсів та підвищення ефективності використання АК. При цьому слід відзначити, що такий механізм має охоплювати все розмаїття корпоративних відносин, які виникають у цій сфері, тобто не тільки має відношення до певного окремого акціонерного товариства, але й повинен розглядатися як невід'ємна складова системи корпоративного управління, яка склалася в національній економіці.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ АКЦІОНЕРНИМ КАПІТАЛОМ ТОВ «Реди Гармент Технолоджи»

2.1. Характеристика виробничо-господарської діяльності досліджуваного підприємства

ТОВ «Реди Гармент Технолоджи» представляє собою приватне підприємство, яке здійснює свою діяльність у сфері легкої промисловості. Підприємство здійснює свою діяльність у формі акціонерного товариства. Підприємство в своїй діяльності використовує сучасні технології та дотримується високих європейських стандартів якості. Підприємство виробляє одяг відомим зарубіжним маркам одягу. Підприємство працює як на давальницькій сировині так і виготовляє продукцію на вітчизняний ринок. Представимо історію створення підприємства на рис. 2.1.

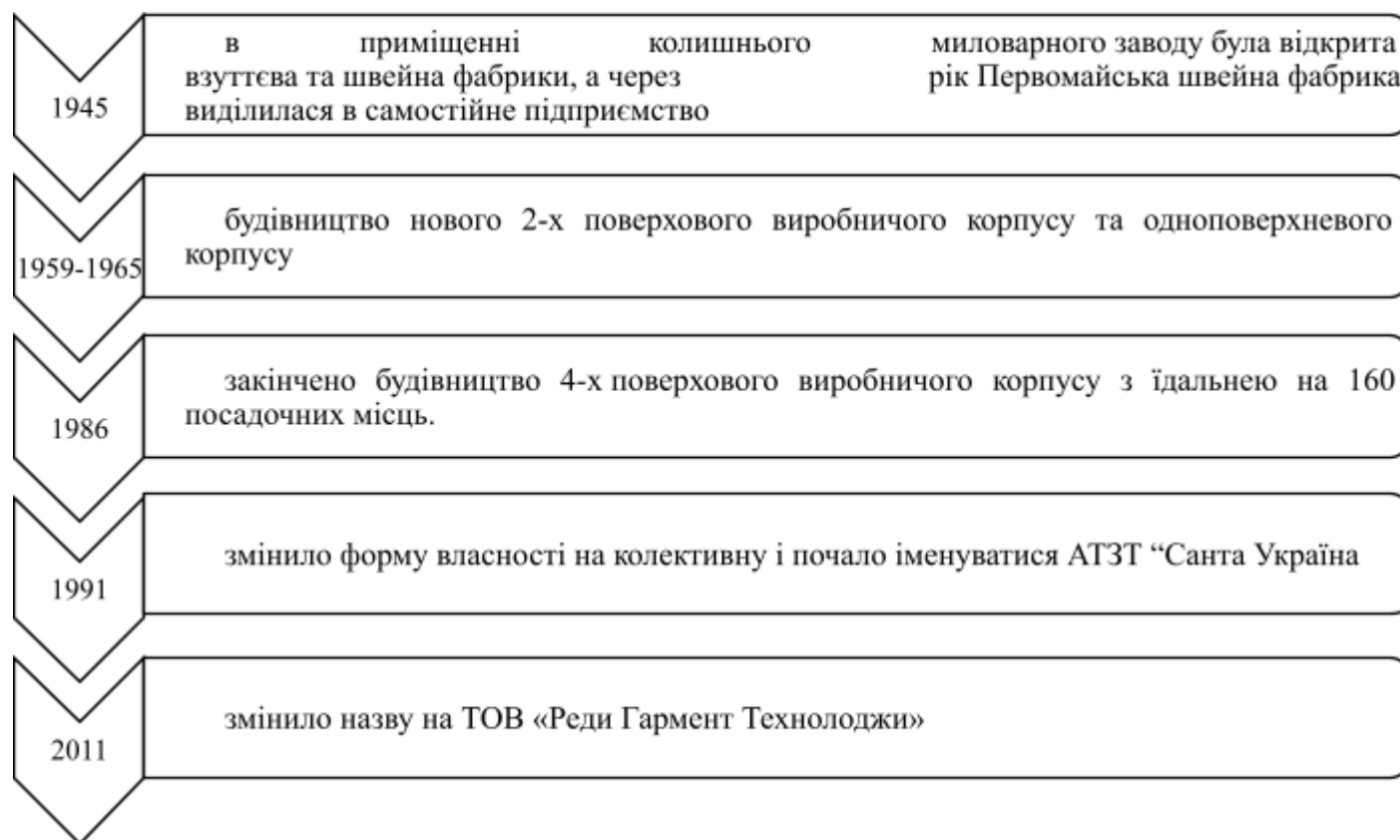

Рисунок 2.1 – Історія створення ТОВ «Реди Гармент Технолоджи»

Джерело: складено автором на основі [38]

Представимо в табл. 2.1 основні відомості про ТОВ «Реди Гармент Технолоджи».

Таблиця 2.1 – Основні відомості про ТОВ «Реди Гармент Технолоджи»

Назва	Значення
Повне найменування емітента	ТОВ «Реди Гармент Технолоджи»
Ідентифікаційний код юридичної особи	00309571
Місцезнаходження	55211, УКРАЇНА, Миколаївська обл., д/н р-н, м. Первомайськ, вул. Андрія Чернецького,108
Статутний капітал	636480 грн
Основні види діяльності	14.13 - Виробництво іншого верхнього одягу 14.14 - Виробництво спіднього одягу 68.20 - Надання в оренду й експлуатацію власного чи орендованого нерухомого майна

Джерело: складено автором на основі [38]

Це виробничо-торговельне підприємство є одним з провідних виробників одягу в Україні. Діяльність товариства регулює установчий документ – статут. Підприємство має самостійний баланс, рахунки в банківських установах, печатку із своїм найменуванням, штампи, фірмові бланки та інші реквізити.

Товариство відповідає по своїх зобов'язаннях в обмеженому об'ємі. Майно підприємства, яке складають основні та оборотні фонди та інші матеріальні і нематеріальні цінності та фінансові ресурси, створюється за рахунок Статутного фонду. Статутний фонд формується на основі внесків засновників у вигляді внесення ними коштів.

Метою діяльності ТОВ «Реди Гармент Технолоджи» є одержання прибутку шляхом надання торгівельних послуг та здійснення власної виробничої діяльності.

Продукція ТОВ «Реди Гармент Технолоджи» продавалася в більш ніж 80 фірмових магазинах по всьому світу – наприклад, в Україні, Америці, Європі, СНД [38].

Вищим керівним органом товариства є загальні збори акціонерів, що скликаються не рідше одного разу на рік. Оперативне управління здійснюється Правлінням-3

особами. Підприємство має лінійно-функціональну організаційну структуру управління. Більшу частку виробництва припадає на пошиття жіночого одягу.

Технологічний процес виготовлення того чи іншого виробу зображено на рис.

2.2.

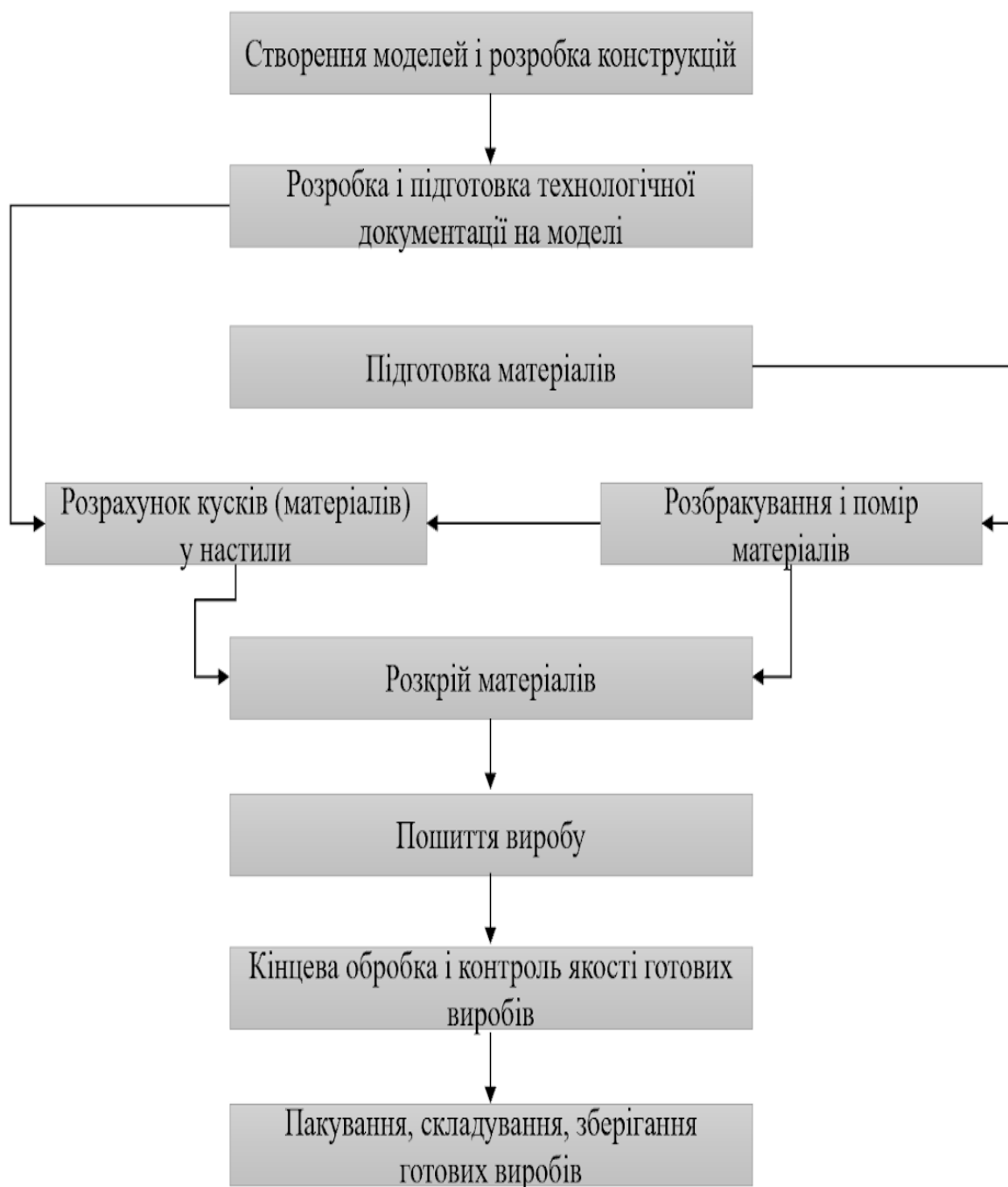

Рисунок 2.2 – Принципова схема технологічного процесу, що проходить в ТОВ
«Реди Гармент Технолоджи»

Джерело: розроблено автором на основі даних [38]

Для забезпечення технологічного процесу виробництво на підприємстві створено міцний та професійний трудовий колектив. Середньооблікова чисельність штатних працівників облікового складу складає 315 осіб. Середня чисельність позаштатних працівників та осіб, які працюють за сумісництвом – 4 особи. Працівників, які працюють на умовах неповного робочого часу (дня, тижня) на підприємстві не має.

Оборотність та плинність кадрів детально розглянуто у таблиці 2.2.

Таблиця 2.2 – Динаміка показників чисельності працівників ТОВ «Реди Гармент Технолоджи» за 2019-2021 рр.

Показники	2019	2020	2021	Абсолютне відхилення, +,-	
				2020/2019	2021/2020
Середньоспискова чисельність працівників	372	340	315	-32	-25
коефіцієнт обороту по прийому	0,016	0,029	0,016	0,013	-0,014
коефіцієнт обороту по вибуттю	0,062	0,112	0,095	0,050	-0,017

Джерело: розраховано автором на основі даних [38]

Проаналізувавши динаміку показників чисельності працівників та їх плинність можна зробити висновок, що за три роки підприємство зменшило свій штат на 58 осіб. Такі зміни зумовлені недостатньою кількістю замовлень, та поступовим зменшенням виробництва, що обумовлено розповсюдженням глобальної пандемії коронавірусної інфекції. Коефіцієнти обороту по прийому та вибуттю є не значними.

Виріток – це кількість виробленої продукції за одиницю часу, або кількість продукції, що припадає на одного робітника за рік, квартал, місяць.

У таблиці 2.3. розглянуто три методи розрахунку продуктивності персоналу на підприємстві за період в три роки.

Таблиця 2.3 – Динаміка показників продуктивності праці персоналу ТОВ «Реди Гармент Технолоджи» за 2019-2021 рр.

Показники	2019	2020	2021	Абсолютне відхилення, +,-		Відносне відхилення, %	
				2020/2019	2021/2020	2020/2019	2021/2020
Натуральний метод, шт.	510,76	587,68	637,14	76,92	49,46	15%	8%
Трудовий метод, нор. год.	761,80	871,98	951,00	110,19	79,02	14%	9%
Вартісний метод тис. грн	152,52	200,94	216,50	48,42	15,56	32%	8%

Джерело: розраховано автором на основі даних [38]

На підприємстві ТОВ «Реди Гармент Технолоджи» за три роки показник продуктивності праці поступово зростає, що є позитивною характеристикою. Підприємство ТОВ «Реди Гармент Технолоджи» виробляє високоякісний одяг, 80 відсотків всього виробництва займають жіночі брюки, джинси, сукні, куртки.

Також у невеликій кількості підприємство виготовляє жилети, чоловічі сорочки, краватки, та інші вироби. Колекції змінюються тричі на рік: осінь – зима; весна – літо; літо – осінь. Нові надходження відбуваються раз на два тижні.

У таблиці 2.4 пропонується більш детально розглянути динаміку обсягу виробництва товарів та їх реалізацію.

Таблиця 2.4 – Динаміка обсягу виробництва та реалізації товарів підприємства ТОВ «Реди Гармент Технолоджи»

Роки	Обсяг виробництва за рік, тис. грн	Обсяг реалізованих товарів, тис. грн	Абсолютне відхилення +,-	Відносне відхилення, %
2019	43402,5	42783,5	-619	-1%
2020	43300,4	41917,8	-1382,6	-3%
2021	29503,1	26547,2	-2955,9	-10%
Усього	189336	183686	-5650	-3%

Джерело: розраховано автором на основі даних [38]

У 2020 році обсяг виробництва впав на 3 відсотки. Проте і це не допомогло підприємству позбутися залишків. За 2020 рік залишки склали 10 відсотків від всієї виробленої продукції.

Компанія має велику номенклатуру товарів. Обсяги виробництва та реалізації продукції мають спадну динаміку. Щорічно швейна фабрика зменшує обсяги реалізованої продукції та збільшує витрати на зберігання залишків. Ритмічність та сортність продукції підприємства мають показники вищі 95 відсотків, що означає рівномірний випуск продукції за графіком в обсязі та асортименті, передбачених планом.

Виробляючи свої продукти, компанія сприяє розвитку економіки, створенню нових робочих місць, інвестицій, розвитку інфраструктури, підвищує якість життя мільйонів споживачів.

Для ефективного функціонування будь-яке підприємство має бути забезпечене активами. Представимо в табл.2.5 динаміку та склад активів ТОВ «Реди Гармент Технолоджи» за 2019-2021 роки.

Таблиця 2.5 – Динаміка та склад активів ТОВ «Реди Гармент Технолоджи» за 2019-2021 роки

Показники	2019	2020	2021	Абсолютне відхилення, тис. грн		Відносне відхилення %	
				2020/2019	2021/2020	2020/2019	2021/2020
Нематеріальні активи	162	141	121	-21	-20	-12,96	-14,18
Основні засоби	13972	15146	14282	1174	-864	8,40	-5,70
Усього необоротні активи	14134	15287	14403	1153	-884	8,16	-5,78
Запаси	2087	2246	3370	159	1124	7,62	50,04
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	2938	336	315	-2602	-21	-88,56	-6,25
З бюджетом	821	464	56	-357	-408	-43,48	-87,93

Інша поточна дебіторська заборгованість	81	36	21	-45	-15	-55,56	-41,67
Грошові кошти	797	1562	1052	765	-510	95,98	-32,65
Усього оборотні активи	7336	4659	4837	-2677	228	-36,49	4,89
Усього активів	21470	19946	19240	-1524	-706	-7,10	-3,54

Джерело: розраховано автором на основі даних [38]

Дані табл.2.5 свідчать, що загальна вартість активів підприємства мала тенденцію до зменшення. Так, у 2020 році вона зменшилась на 1524 тис. грн або 7,1 %, а у 2021 році - ще на 706 тис. грн або 3,54%, що може свідчити про зменшення підприємством господарського обороту та може привести до його неплатоспроможності.

Загальна вартість необоротних активів у 2020 році зросла на 1153 тис. грн, а у 2021 році, навпаки, зменшилась на 884 тис. грн. Дане зменшення відбулось за рахунок зменшення основних засобів. Так, основні засоби зросли у 2020 році порівняно з 2019 роком на 1174 тис. грн, або 5,78 %, а у 2021 році - навпаки, зменшились на 864 тис. грн. або 5,7 %, що пов'язано із фізичним зносом виробничих потужностей та відповідним зростанням їх амортизації.

Запаси на підприємстві мали тенденцію до зростання. Так, у 2020 році порівняно з 2019 роком вони зросли на 159 тис. грн, або 7,62 %, а у 2021 році - ще на 1124 тис. грн або 50,04 %. Тенденція запасів до збільшення може бути наслідком неефективної організації управління запасами, неефективною організацією виробництва, недостатньо ефективно організованої логістики.

Крім того, значний вплив на величину запасів могло мати розповсюдження коронавірусної інфекції, в результаті якої зменшився як попит на продукцію, так і купівельна спроможність громадян. Аналіз активу балансу говорить, що запаси зросли за рахунок збільшення незавершеного виробництва, що свідчить про зростання виробничого циклу підприємства.

Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги мали тенденцію до зменшення. Так, у 2020 році порівняно з 2019 роком зменшилась на 2602 тис. грн, або 88,56 %, а у 2021 році - ще на 21 тис. грн, або на 6,25 %.

Зменшення даного виду оборотних активів може свідчити про прискорення розрахунків покупців чи зменшення продажу в кредит. Проте в нашому випадку дане зменшення ймовірніше пов'язане із зменшення обсягів виробництва продукції. Інша поточна дебіторська заборгованість зменшилась у 2020 році на 45 тис. грн., а у 2021 році - ще на 15 тис. грн. Загальна вартість оборотних активів зменшилась у 2020 році на 2677 тис. грн, або на 36,49 %, а у 2021 році, навпаки, зросла на 4,89 %, що пояснюється зростанням вартості запасів, тобто активів із середньою ліквідністю. Представимо в табл.2.6 динаміку структури активів підприємства за 2019-2021 роки.

Таблиця 2.6 – Динаміка структури активів ТОВ «Реди Гармент Технолоджи» за 2019-2021 роки

Показники	2019	2020	2021	Абсолютне відхилення, тис.грн		Відносне відхилення %	
				2020/2019	2021/2020	2020/2019	2021/2020
Нематеріальні активи	0,75	0,71	0,63	-0,05	-0,08	-6,31	-11,04
Основні засоби	65,08	75,94	74,23	10,86	-1,70	16,69	-2,24
Усього необоротні активи	65,83	76,64	74,86	10,81	-1,78	16,42	-2,33
Запаси	9,72	11,26	17,52	1,54	6,26	15,84	55,55
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	13,68	1,68	1,64	-12,00	-0,05	-87,69	-2,81
З бюджетом	3,82	2,33	0,29	-1,50	-2,04	-39,17	-87,49

Інша поточна дебіторська заборгованість	0,38	0,18	0,11	-0,20	-0,07	-52,16	-39,53
Усього оборотні активи	34,17	23,36	25,40	-10,81	2,04	-31,64	8,74
Усього активів	100,00	100,00	100,00	0,00	0,00	0	0

Джерело: розраховано автором на основі даних [38]

Дані табл.2.6 свідчать, що в структурі активів найбільшу питому вагу займають необоротні активи, що є типовим для промислового підприємства. Так, у 2019 році їх питома вага становила 65,83 %, у 2020 році - 76,64 %, а у 2021 році - 74,86 %.

В структурі необоротних активів переважають основні засоби. У практиці економічної роботи при такій частці необоротних активів у майні підприємства прийнято називати її «важкою», тобто немобільною. Питома вага оборотних активів мала тенденцію до зменшення. Так вона зменшилась з 34,17 % у 2019 році до 25,4 % у 2021 році. Таким чином, структура активів сприяє уповільненню оборотності коштів підприємства. Крім того, дана структура активів негативно впливає на показники ділової активності підприємства, його конкурентоспроможність.

Представимо в табл.2.7 динаміку складу джерел фінансування активів ТОВ «Реди Гармент Технолоджи» за 2019-2021 роки.

Таблиця 2.7 – Динаміка та склад джерел фінансування активів ТОВ «Реди Гармент Технолоджи» за 2019-2021 роки

Показники	2019	2020	2021	Абсолютне відхилення, тис. грн		Відносне відхилення %	
				2020/2019	2021/2020	2020/2019	2021/2020
Зареєстрований капітал	636	636	636	0	0	0,00	0,00
Додатковий капітал	14187	14213	14213	26	0	0,18	0,00
Резервний капітал	50	52	52	2	0	4,00	0,00
Непокритий збиток	28	(1565)	(2621)	-1593	-1056	-5689,29	67,48

Усього власний капітал	14901	13336	12280	-1565	-1056	-10,50	-7,92
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1120	1506	942	386	-564	34,46	-37,45
З бюджетом	472	239	608	-233	369	-49,36	154,39
Зі страхування	436	228	436	-208	208	-47,71	91,23
З оплати праці	1652	857	1620	-795	763	-48,12	89,03
З учасниками	3	3	3	0	0	0,00	0,00
Поточне забезпечення	1055	1192	828	137	-364	12,99	-30,54
Інші поточні зобов'язання	1831	2585	2523	754	-62	41,18	-2,40
Усього поточних зобов'язань	6569	6610	6960	41	350	0,62	5,30
Усього джерел фінансування	21470	19946	19240	-1524	-706	-7,10	-3,54

Джерело: розраховано автором на основі даних [38]

Дані табл. 2.7 свідчать, що власний капітал мав тенденцію до зменшення. Так, у 2020 році його вартість зменшилась на 1565 тис. грн або 10,5 %, а у 2021 році - ще на 1056 тис. грн, або 7,92 %. Зменшення відбулось за рахунок наявності непокритого збитку у 2020 та 2021 роках, що є негативним моментом в господарській діяльності підприємства, так як саме через даний елемент фінансовий результат впливає на структуру балансу та показники фінансово-економічного стану, які визначаються на основі балансу.

Позиковий капітал представлений на підприємстві лише поточними зобов'язаннями. Загальна сума поточних зобов'язань зросла у 2020 році на 41 тис. грн, а у 2021 році - ще на 350 тис. грн, або 5,3 %.

Поточні зобов'язання зросли за рахунок зростання кредиторської заборгованості з бюджетом, зі страхування та оплати праці. Найбільше зросла заборгованість з оплати праці, що є негативним явищем, так як на підприємстві відбулось скорочення, а не зростання персоналу, тому таку ситуацію можна пояснити простроченням виплати

зарплати, що свідчить про невиконання адміністрацією зобов'язань перед співробітниками.

Це безпосередньо впливає на трудову дисципліну, продуктивність, плинність кадрів та негативно відбивається на репутації компанії. Представимо в табл.2.8 структуру джерел фінансування активів ТОВ «Реди Гармент Технолоджи» за 2019-2021 роки.

Таблиця 2.8 – Динаміка та склад пасивів ТОВ «Реди Гармент Технолоджи» за 2019-2021 роки

Показники	2019	2020	2021	Абсолютне відхилення, тис. грн		Відносне відхилення %	
				2020/2019	2021/2020	2020/2019	2021/2020
Зареєстрований капітал	2,96	3,19	3,31	0,23	0,12	7,64	3,67
Додатковий капітал	66,08	71,26	73,87	5,18	2,61	7,84	3,67
Резервний капітал	0,23	0,26	0,27	0,03	0,01	11,95	3,67
Непокритий збиток	0,13	-7,85	-13,62	-7,98	-5,78	-6116,34	73,62
Усього власний капітал	69,40	66,86	63,83	-2,54	-3,04	-3,66	-4,54
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	5,22	7,55	4,90	2,33	-2,65	44,74	-35,15
З бюджетом	2,20	1,20	3,16	-1,00	1,96	-45,50	163,73
Зі страхування	2,03	1,14	2,27	-0,89	1,12	-43,71	98,25
З оплати праці	7,69	4,30	8,42	-3,40	4,12	-44,16	95,97
З учасниками	0,01	0,02	0,02	0,00	0,00	7,64	3,67
Поточне забезпечення	4,91	5,98	4,30	1,06	-1,67	21,62	-27,99
Інші поточні зобов'язання	8,53	12,96	13,11	4,43	0,15	51,97	1,18
Усього поточних зобов'язань	30,60	33,14	36,17	2,54	3,04	8,31	9,16
Усього джерел фінансування	100,00	100,00	100,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Джерело: розраховано автором на основі даних [38]

Дані табл. 2.8 свідчать, що в структурі джерел фінансування активів переважають власні фінансові ресурси. Так, у 2019 році їх питома вага становила 69,4 %, у 2020 році - 66,86 %, а у 2021 році - 63,83 %. Таким чином, можна зробити висновок про незалежність підприємства від кредиторів.

В теорії економіки зустрічається висновок, що у випадку, коли питома вага власного капіталу більше 50 %, то ризик для кредиторів незначний, тобто якщо підприємство реалізує половину майна, яку він сформував за рахунок власних ресурсів, підприємство зможе погасити свої боргові зобов'язання.

В результаті дослідження розміщення коштів ТОВ «Реди Гармент Технолоджи» в активах мають значні проблеми щодо його фінансової стійкості. Більше частина активів підприємства мають тривалий термін використання, і відповідно тривалий період окупності. Питома вага оборотних активів - лише 25,4%. Таким чином, у ТОВ «Реди Гармент Технолоджи» поточні зобов'язання перевищують вартість оборотних активів.

На основі вищезазначеного можемо зробити висновок про те, що частина активів довгострокового характеру сформована за рахунок короткострокових зобов'язань організації (і, отже, очікується, що їх погашення настане раніше, ніж окупляться дані вкладення коштів).

Таким чином, ТОВ «Реди Гармент Технолоджи» обрало небезпечний, хоч і дуже поширений спосіб розміщення коштів, наслідком якого можуть стати проблеми втрати платоспроможності.

Акціонери оцінюють підприємство з точки зору їх інвестиційної привабливості, тому доцільно провести оцінку інвестиційної привабливості ТОВ «Реди Гармент Технолоджи» за 2019-2021 роки.

Інвестиційна привабливість у сучасних економічних умовах виступає однією з основних характеристик діяльності будь-якого суб'єкта підприємницької діяльності,

оскільки безпосередньо впливає перспективи його розвитку, конкурентоспроможність і фінансову стійкість.

Безперечним є те, що залучення інвестицій у компанію дає їй додаткові конкурентні переваги і, як правило, виступає потужним імпульсом до подальшого економічного зростання.

2.2. Аналіз інвестиційної привабливості підприємства

Інвестиційна привабливість підприємства представляє собою рівень задоволення фінансових, виробничих, організаційних та інших вимог та інтересів інвестора щодо конкретного підприємства, яке може визначатися чи оцінюватися значеннями відповідних показників, у тому числі інтеграційної оцінки. Одним з основних показників інвестиційної привабливості підприємства є його фінансові результати.

Розглянемо в табл.2.9 динаміку та склад фінансових результатів ТОВ «Реди Гармент Технолоджи» за 2019-2021 роки.

Таблиця 2.9 – Динаміка та склад фінансових результатів ТОВ «Реди Гармент Технолоджи» за 2019-2021 роки

Показники	2019	2020	2021	Абсолютне відхилення, тис. грн		Відносне відхилення %	
				2020/2019	2021/2020	2020/2019	2021/2020
Чистий дохід від реалізації	39605	36405	30458	-3200	-5947	-8,08	-16,34
Собівартість	33852	31044	27215	-2808	-3829	-8,29	-12,33
Валовий прибуток	5753	5361	3243	-392	-2118	-6,81	-39,51
Інші операційні доходи	522	568	727	46	159	8,81	27,99
Адміністративні витрати	6570	5676	4312	-894	-1364	-13,61	-24,03
Інші операційні витрати	1884	2652	1400	768	-1252	40,76	-47,21
Фінансові результати від	-2179	-2399	-1742	-220	657	10,10	-27,39

операційної діяльності							
Інші доходи	2239	834	686	-1405	-148	-62,75	-17,75
Фінансові результати до оподаткування	60	-1565	-1056	-1625	509	-2708,33	-32,52
Чистий прибуток (збиток)	28	-1565	-1056	-1593	509	-5689,29	-32,52

Джерело: розраховано автором на основі даних [38]

Дані табл.2.9 свідчать, що чистий дохід від реалізації продукції мав тенденцію до зменшення. Так, у 2020 році він зменшився на 3200 тис. грн. або 8,08 %, а у 2021 році - ще на 5947 тис. грн. або на 16,34 %. Собівартість також мала тенденція до зменшення, у 2020 році вона зменшилась на 2808 тис. грн, або на 8,29 %, а у 2021 році - ще на 3829 тис. грн. або на 12,33 %. Валовий прибуток на підприємстві зменшився у 2020 році на 392 тис. грн., а у 2021 році - ще на 2118 тис. грн.

За досліджуваній період на підприємстві мали місце інші операційні доходи, які зросли у 2020 році на 46 тис. грн., а у 2021 році - ще на 159 тис. грн. Адміністративні витрати мали тенденцію до зменшення, що пов'язано із скороченням персоналу на підприємстві. Так, у 2020 році вони зменшились на 894 тис. грн, або на 2021 році - ще на 1364 тис. грн.

Інші операційні витрати зросли у 2020 році на 768 тис. грн, а у 2021 році, навпаки, зменшились на 1252 тис. грн.

Інші доходи на підприємстві зменшились у 2020 році на 62,75 %, а у 2021 році - ще на 17,75 %. На підприємстві чистий прибуток наявний у 2019 році у розмірі 28 тис. грн., проте у 2020 році підприємство отримало збиток у розмірі 1565 тис. грн, у 2021 році сума збитку зменшилась на 509 тис. грн.

Пандемія коронавірусу призвела до різкого зменшення об'єму замовлень, що стало причиною зменшення чистого доходу від реалізації продукції. Крім того, у 2020-2021 роках відбулось підвищення вартості паливно-енергетичних ресурсів,

посилення конкурентної боротьби на ринку збуту продукції, зростання нелегального імпорту товарів легкої промисловості, відтік кваліфікованих спеціалістів.

Найбільш впливовими факторами, що впливають на фінансові результати даного підприємства, окрім вищезазначених є наступні: вартість енергоносіїв, високий податковий тиск, падіння курсу валют. Інвестиційна привабливість також виражається фінансовою стійкістю, платоспроможністю та ліквідністю підприємства.

Для забезпечення фінансової стійкості компанія повинна мати не лише гнучку структуру капіталу, а й уміти організовувати його рух так, щоб мати постійне перевищення доходів над витратами, що дозволить зберігати платоспроможності та створювати умови для самостійного фінансування розвитку виробництва.

У цьому контексті доречно вважати, що фінансовий стан підприємства може бути стійким, нестійким (передкризовим) та кризовим і залежить від результатів його виробничої, комерційної та фінансову діяльності. Ліквідність підприємства можливо оцінити за допомогою як абсолютних так і відносних показників.

Баланс вважають абсолютно ліквідним, якщо $A1 \geq П1$, $A2 \geq П2$, $A3 \geq П3$, $A4 \leq П4$. При цьому якщо виконуються перші три обов'язкові умови ліквідності $A1 \geq П1$, $A2 \geq П2$, $A3 \geq П3$, то виконується і остання нерівність $A4 \leq П4$, яка має балансувальний характер та підтверджує наявність у суб'єкта господарювання власних оборотних коштів і означає дотримання мінімальної умови фінансової стійкості.

Представимо в табл. 2.10 динаміку показників ліквідності балансу ТОВ «Реди Гармент Технолоджи» за 2019-2021 роки.

Таблиця 2.10 – Динаміка ліквідності балансу ТОВ «Реди Гармент Технолоджи» за 2019-2021 роки

Стаття активу	2019 ,тис. грн	2020, тис. грн	2021 тис.г рн.	Стаття пасиву	2019 тис. грн	2020, тис. грн	2021 тис. грн
1. Найбільш ліквідні активи, А1	797	1562	1052	1. Найбільш термінові зобов'язання, П1	6569	6610	6960
2. Активи, що швидко реалізуються, А2	3840	836	392	2. Короткострокові пасиви, П2	0	0	0
3. Активи, що повільно реалізуються, А3	2699	2264	3393	3. Довгострокові пасиви, П3	0	0	0
4. Активи, що важко реалізуються А4	14134	15287	14403	4. Постійні пасиви, П4	14901	13336	12280

Джерело: розраховано автором на основі даних [38]

Дані табл. 2.10 свідчать, що у 2019 році складається наступна нерівність: $A1 < P1$, $A2 > P2$, $A3 > P3$, $A4 < P4$, у 2020-2021 роках: $A1 < P1$, $A2 > P2$, $A3 > P3$, $A4 > P4$. Таким чином, за досліджений період баланс підприємства є неліквідний. У 2019 році невиконання однієї з перших трьох нерівностей свідчить про порушення ліквідності балансу. Проте виконується остання нерівність, що підтверджує наявність у суб'єкта господарювання власних оборотних коштів і означає дотримання мінімальної умови фінансової стійкості. У 2020-2021 році не дотримувалась навіть мінімальна умова фінансової стійкості. Наступним етапом аналізу ліквідності є дослідження відповідних фінансових коефіцієнтів (табл.2.11.).

Таблиця 2.11 – Розрахунок показників ліквідності ТОВ «Реди Гармент

Технолоджи» за 2019-2021 роки

Показник	Нормативне значення	2019	2020	2021	Відхилення 2020/2019	Відхилення 2021/2020
Коефіцієнт поточної ліквідності (Кпл)	1,5 – 2	1,12	0,70	0,70	-0,41	0,00
Коефіцієнт швидкої ліквідності (Кшл)	0,5 – 1	0,41	0,34	0,49	-0,07	0,14
Коефіцієнт абсолютної ліквідності (Кал)	0,25 – 0,35	0,12	0,24	0,15	0,11	-0,09
Власні оборотні кошти (ВОК)	> 0	767	-1951	-2073	-2718	-122

Джерело: розраховано автором на основі даних [38]

В результаті проведених розрахунків в табл.2.11 можемо зробити наступні висновки:

- коефіцієнт поточної ліквідності не відповідає нормативному значенню, показуючи, що у 2019 році 1,12 грн. оборотних активів припадає на кожну грошову одиницю короткострокових зобов'язань, а у 2020-2021 роках вже 0,7 грн. У 2020-2021 роках коефіцієнт менше 1, це свідчить про те, що грошей на рахунках, вкладах та від продажу всіх товарів не вистачить, щоб покрити короткострокові зобов'язання. Підприємство не тільки не зможе фінансувати бізнес-процеси, а й буде боржником;

- коефіцієнт швидкої ліквідності відповідає нормативному значенню лише у 2021 році, що свідчить про зростання на підприємстві найбільш ліквідних активів, в т.ч. дебіторської заборгованості. Проте значення коефіцієнту мінімальне; коефіцієнт абсолютної ліквідності не відповідає нормативному показнику за досліджуваний період та показує, що у 2019 році 12 % короткострокової заборгованості може бути у випадку необхідності погашена негайно за рахунок найбільш ліквідних активів, а у 2020 році – лише 24 %, а у 2021 році - 15 %. Таким чином, підприємству за низького коефіцієнта абсолютної ліквідності треба стежити, щоб покупці оплачували товар вчасно, без затримок;

- підприємство забезпечене власними оборотними коштами лише у 2019 році, проте вже у 2020 році дефіцит власних оборотних коштів становив 1951 тис. грн,

а у 2021 році він збільшився до 2073 тис. грн. Відсутність власних оборотних коштів підприємства пояснюється тим, що основна частина короткострокових позикових коштів засіла в «основних засобах» та зростанням ризику суттєвої заборгованості за зобов'язаннями.

- Крім того, погіршує ситуацію зростання виробничого циклу, тому можемо говорити про зменшення економічної активності підприємства та погіршення фінансового стану підприємства, оскільки явна нестача коштів. У табл. 2.12 наведено порядок розрахунку абсолютних показників фінансової стійкості підприємства.

В результаті проведених розрахунків в табл.2.12 можемо зробити наступні висновки: на підприємстві відсутні кошти як власні так і позикові для фінансування своєї діяльності. Таким чином, підприємство за досліджуваний період було фінансово нестійким, що характеризується як фінансова криза.

Таблиця 2.12 – Абсолютні показники фінансової стійкості ТОВ «Реди Гармент Технолоджи» за 2019-2021 роки

Показник	2019 рік, тис. грн.	2020 рік, тис. грн	2021 рік, тис. грн	Абсолютне відхилення, тис. грн	
1. Постійні пасиви (ПП)	14901	13336	12280	-1565	-1056
2. Активи, що важко реалізуються (А _{ВР})	14134	15287	14403	1153	-884
3. Власні обігові кошти (ВОК)	767	-1951	-2073	-2718	-122
4. Довгострокові зобов'язання (ДЗ)	0	0	0	0	0
5. Наявність постійних та довгострокових пасивів для фінансування запасів	767	-1951	-2073	-2718	-122
6. Короткострокові кредити банків (КК)	0	0	0	0	0
7. Загальна сума основних джерел фінансування запасів	767	-1951	-2073	-2718	-122
8 Запаси (З)	2087	2246	3370	159	1124

9. Надлишок (нестача) власних обігових коштів	-1320	-4197	-5493	-2877	-1296
10. Надлишок (нестача) власних обігових коштів та ДЗ	-1320	-4197	-5493	-2877	-1296
11. Надлишок (нестача) основних джерел фінансування запасів	-1320	-4197	-5493	-2877	-1296

Джерело: розраховано автором на основі даних [38]

Для досягнення та підтримання високого рівня ділової активності підприємства, необхідно пам'ятати, що основою отримання прибутку є додержання співвідношення, щоб вартість використаних ресурсів була менша, ніж вартість проданих товарів, тобто підприємство може отримати прибуток у тому разі, коли воно додає вартість до використовуваних ресурсів. Ці показники дуже важливі для організації. По-перше, від швидкості обороту коштів залежить обсяг річного обороту.

По-друге, з розмірами обороту, отже, і з оборотністю пов'язана відносна величина витрат виробництва: чим швидше оберт, тим менше на кожен оберт доводиться витрат. По-третє, прискорення оборотності тієї чи іншій стадії кругообігу коштів тягне за собою прискорення обороту на інших стадіях. Фінансове становище організації, її платоспроможність залежить від того, наскільки швидко кошти, вкладені в активи, перетворюються на реальні гроші.

Саме тому з метою оцінки привабливості підприємства доцільно проаналізувати основні показники ділової активності (табл. 2.13).

Ділова активність підприємства та її рівень, з одного боку, безпосередньо впливають на рівень і динаміку всіх основних показників фінансово-економічної діяльності підприємства, з іншого боку, вони виражаються у динаміці цих показників. Оскільки ділова активність виявляється у ефективності використання ресурсів, її рівень проявляється, передусім, у коефіцієнтах оборотності активів підприємства.

Таблиця 2.13 – Динаміка показників ділової активності ТОВ «Реди Гармент Технолоджи» за 2019-2021 роки

Показник	2019 рік	2020 рік	2021 рік	Відхилення 2020/2019	Відхилення 2021/2020
1. Коефіцієнт оборотності активів	1,84	1,83	1,58	-0,02	-0,24
2. Коефіцієнт оборотності основних фондів	2,83	2,40	2,13	-0,43	-0,27
3. Коефіцієнт оборотності оборотних активів	5,40	7,81	6,23	2,42	-1,58
4. Коефіцієнт оборотності запасів	18,98	16,21	9,04	-2,77	-7,17
5. Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	10,31	43,55	77,70	33,23	34,15
6. Коефіцієнт оборотності власного капіталу	2,66	2,73	2,48	0,07	-0,25
7. Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	10,75	12,85	8,44	2,10	-4,41

Джерело: розраховано автором на основі даних [38]

Оцінюючи показник оборотності активів, ми можемо помітити, що його значення зменшується з кожним роком. Це свідчить про те, що капітал став обертатися повільніше і, як наслідок, кожна гривня активу організації стала приносити менше прибутку. Тобто знижувальна тенденція є індикатором зниження платоспроможності, віддачі на одиницю активів та ефективності їх використання.

Проте, можемо відзначити, що коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості підвищується. Таким чином, зростає чиста виручка від реалізації на одну гривню дебіторської заборгованості.

Рівень ефективності управління дебіторською заборгованістю збільшується, що призводить до зростання платоспроможності підприємства через підвищення швидкості погашення заборгованості дебіторами.

Найбільше зменшення оборотності мають запаси, у 2020 році - на 2,77 од., а у 2021 році - на 7,17 од., що свідчить про відносне зростання товарно-матеріальних запасів, що негативно впливає на фінансовий стан підприємства. Крім того, позитивним моментом є зменшення кредиторської заборгованості, що характеризується зменшенням коштів, які підлягають поверненню.

Коефіцієнт оборотності власного капіталу у 2021 році зменшився, що свідчить про зменшення швидкості обороту вкладеного капіталу та негативно відображається на господарській діяльності підприємства.

Показники оборотності власного капіталу вказують на нераціональне його використання, тобто на бездіяльність частини власного капіталу. Цей показник не відповідає оптимальному рівню.

У табл. 2.14 представлено періоди оборотності фінансових ресурсів підприємства.

Таблиця 2.14 – Періоди оборотності економічних та фінансових ресурсів підприємства у 2019– 2021 роках

Показник	2019	2019	2020	Відхилення 2020/2019	Відхилення 2021/2020
1. Період оборотності активів	195,16	197,24	227,41	2,08	30,17
2. Період оборотності основних фондів	127,00	149,78	168,81	22,77	19,03
3. Період оборотності оборотних активів	66,68	46,07	57,76	-20,61	11,69
4. Період оборотності запасів	18,97	22,21	39,83	3,24	17,62
5. Період оборотності дебіторської заборгованості	34,90	8,27	4,63	-26,64	-3,63
6. Період оборотності власного капіталу	135,45	131,88	145,14	-3,57	13,27
7. Період оборотності кредиторської заборгованості	33,48	28,01	42,66	-5,46	14,64

Джерело: розраховано автором на основі даних [38]

Дані табл.2.14 свідчать, що період оборотності майже по всім показникам зростає, що свідчить про погіршення фінансового стану підприємства, зниження інвестиційної привабливості та неефективним використанням капіталу підприємства. Найбільше збільшення відбулось за показником період оборотності активів. У оборотності і рентабельності зв'язок наступного характеру: що більше оборотів зробить капітал у період, то, відповідно до цього, більше буде рентабельність. Наприклад, якщо

оборотність капіталу за квартал зросте вдвічі, то й прибуток із цього капіталу зросте вдвічі, а з нею й рентабельність.

Таблиця 2.15 – Показники рентабельності підприємства за 2019-2021 роки

Показник	2019 рік	2020 рік	2021 рік	Відхилення 2020/2019	Відхилення 2021/2020
1. Коефіцієнт рентабельності майна (капіталу)	0,001	-0,078	-0,055	-0,080	0,024
2. Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	0,002	-0,117	-0,086	-0,119	0,031
3. Коефіцієнт рентабельності продаж	0,0007	-0,0430	-0,0347	-0,044	0,008
4. Коефіцієнт валової рентабельності основної діяльності	0,15	0,15	0,11	0,002	-0,041
6. Коефіцієнт рентабельності необоротних активів	0,002	-0,102	-0,073	-0,104	0,029
7. Коефіцієнт рентабельності оборотних активів	0,0038	-0,3359	-0,2161	-0,340	0,120

Джерело: розраховано автором на основі даних [38]

Таким чином, проведені розрахунки в табл.2.15 дають можливість зробити наступні висновки: підприємство було рентабельним лише у 2019 році, так як отримало чистий прибуток. У 2020-2021 році підприємство було збитковим, проте збитки мали тенденцію до зменшення.

Коефіцієнт рентабельності власного капіталу у 2020-2021 роках був негативний, окрім 2019 року, що свідчить про неефективне використання власного капіталу. При цьому, у 2021 році його значення ще зменшилось. Це означає, що рентабельність інвестицій, первісно спрямованих, а згодом і реінвестованих у підприємство його власниками була негативною та на досить низькому рівні.

Можемо зробити висновок, що підприємство неефективно використовувало капітал та було інвестиційно непривабливим, що обумовлено збитковою діяльністю підприємства. Для визначення рівня інвестиційної привабливості ТОВ «Реди Гармент Технолоджи» проведемо таксономічний аналіз показників підприємства. Таксономічний аналіз використовує поняття таксономічної відстані: відстані між

точками багатовимірних економічних компонентів інвестиційної привабливості, що характеризується n -числом цих компонентів. Показники можуть бути впорядковані та класифіковані, а між ними може бути визначено таксономічну відстань.

При дослідженні підприємства ТОВ «Реди Гармент Технолоджи», на нашу думку для таксономічного аналізу необхідно обрати результативні та факторні компоненти, що найбільше відображають інвестиційну привабливість підприємства. До факторних компонентів належать коефіцієнт швидкої ліквідності та коефіцієнт фінансової автономії, а до результативної- коефіцієнт оборотності активів та коефіцієнт валової рентабельності продаж. Таким чином, за основу таксономічного аналізу візьмемо наступні показники: коефіцієнт швидкої ліквідності, коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості, коефіцієнт фінансової залежності, коефіцієнт рентабельності продукції.

Ці компоненти виявляються як латентні, поверхневі. У нашому аналізі латентні компоненти відображають безліч факторів-симптомів, об'ємно та всебічно охарактеризовуючи складні атрибутивні ознаки нашого підприємства. В процесі нашого аналізу ми розділимо їх на стимулятори та дестимулятори. Вибір цифрових значень показників дозволить чітко визначити, зростання яких показників підприємству бажане і позитивний, а яких — небажаний і негативний з погляду оцінюваного латентного явища. Застосування концепції таксономічного аналізу у діяльності підприємств дозволяє діагностувати економічну ситуацію, що склалася на досліджуваному підприємстві, визначити рівень її релевантності, кризовості. Це, у свою чергу, уможливорює розробку для підприємства дуже конкретних та адресних стратегічних рекомендацій. Представимо вищезазначені показники в табл.2.16.

Таблиця 2.16 – Вихідні дані для таксономічного аналізу інвестиційної привабливості підприємства

Показники	Коефіцієнт швидкої ліквідності	Коефіцієнт оборотності активів	Коефіцієнт фінансової автономії	Коефіцієнт валової рентабельної продаж
2019	0,41	1,84	0,69	0,15
2020	0,34	1,83	0,67	0,15
2021	0,49	1,58	0,64	0,11

Джерело: розраховано автором

Проведемо стандартизацію значень показників, щоб звести одиницю виміру до безрозмірної величини.

Таким чином, вирівнюємо значення ознак. Таким чином, провівши дані розрахунки знайдемо середнє значення та середнє відхилення за кожним показником X в таблиці 2.17.

Таблиця 2.17 – Середнє значення та середнє відхилення за кожним показником

Показники	Коефіцієнт швидкої ліквідності	Коефіцієнт оборотності активів	Коефіцієнт фінансової автономії	Коефіцієнт валової рентабельної продаж
Середнє значення	0,41	1,75	0,67	0,14
Середнє відхилення	0,05	0,11	0,02	0,02

Джерело: розраховано автором

Таким чином, отримаємо матрицю стандартних значень У в таблиці 2.18.

Таблиця 2.18 – Матриця стандартних значень У

Роки	Ознаки			
	Коефіцієнт швидкої ліквідності	Коефіцієнт оборотності активів	Коефіцієнт фінансової автономії	Коефіцієнт валової рентабельної продаж
2019	0,00	0,8	1,0	0,50
2020	-1,40	0,7	0,0	0,5
2021	1,6	-2	-1,5	-1,50
Zo max	1,6	0,8	1,0	0,5

Джерело: розраховано автором

Після стандартизації значень проведемо диференціацію ознак, тобто вплив кожного показника на рівень розвитку об'єкта (інвестиційної привабливості).

Таблиця 2.19 – Матриця диференціації ознак

Роки	Ознаки			
	Коефіцієнт швидкої ліквідності	Коефіцієнт оборотності активів	Коефіцієнт фінансової автономії	Коефіцієнт валової рентабельної продаж
2019	2,56	0,00	0,00	0,00
2020	9,00	0,01	1,00	0,00
2021	0,00	5,50	6,25	4,00

Джерело: розраховано автором

Після розподілу ознак на стимулюючі та дестимулюючі на основі елементів матриці сформулюємо вектор-еталон та відстань між точкою одиницею та точкою вектору еталону C_{io} .

$$C_{io2019} = \sqrt{2,56} = 1,6$$

$$C_{io2020} = \sqrt{10,01} = 3,16$$

$$C_{io2021} = \sqrt{15,75} = 3,97$$

$$C_{io.ср.} = (1,66 + 3,16 + 3,97) / 3 = 2,91$$

$$(C_{io-average})^2_{2019} = (1,6 - 2,91)^2 = 1,72$$

$$(C_{io-average})^2_{2020} = (3,16 - 2,91)^2 = 0,06$$

$$(C_{io-average})^2_{2021} = (3,97 - 2,91)^2 = 1,12$$

$$C_{io \text{ сум.}} = 1,72 + 0,06 + 1,12 = 2,9$$

$$Q = \sqrt{2,9} = 1,7$$

Розрахуємо коефіцієнт таксономії за роками: $K_i = 2,91 + 3 * 1,7 = 8,02$

Отримана відстань служить початковим елементом для розрахунку показника таксономії: $K_i = 1 - d_i$;

$$d_{2019} = 1,6 / 8,02 = 0,2$$

$$d_{2020} = 3,16 / 8,02 = 0,39$$

$$d_{2021} = 3,97 / 8,02 = 0,49$$

Таким чином, показник таксономії становить:

$$K_{2018} = 1 - 0,2 = 0,8$$

$$K_{2019} = 1 - 0,39 = 0,61$$

$$K_{2020}=1-0,49=0,51$$

Відобразимо отримане значення інтегрального показника за досліджуваний період на рис.2.3.

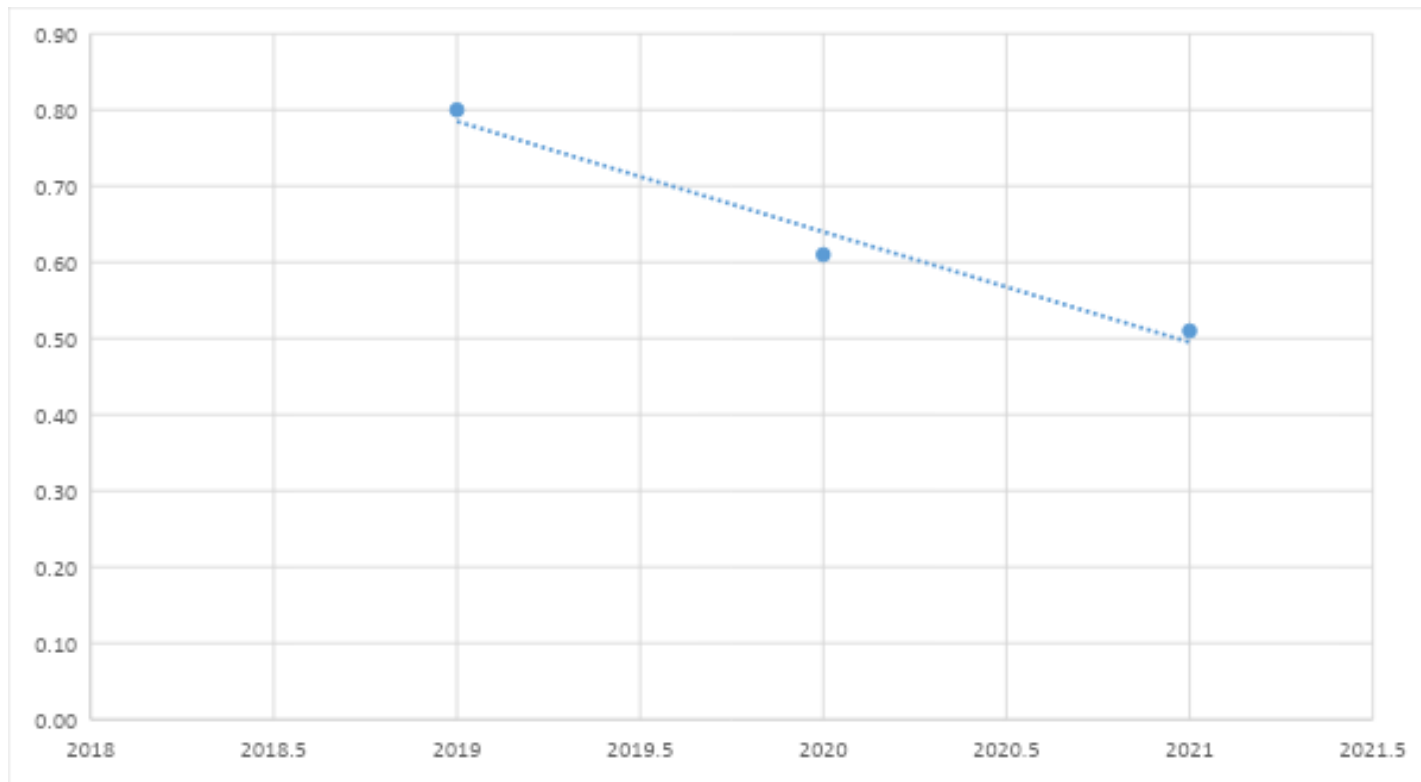

Рисунок 2.3 – Динаміка змін коефіцієнта таксономії протягом 2019 – 2021 рр.

ТОВ «Реди Гармент Технолоджи»

Джерело: складено автором

Слід зазначити, що коефіцієнт таксономії зменшується протягом аналізованого періоду. Чим більше показник наближається до одиниці, тим кращий фінансовий стан підприємства та інвестиційна привабливість підприємства.

Як показано на рисунку 2.3, значення показника у 2019 році тримається на найвищому рівні. Таке явище є негативним для підприємства, так як спостерігається тенденція до зменшення. Спираючись на компетентні думки зовнішніх інвесторів, було запропоновано розглянути додаткові якісні показники оцінки інвестиційної привабливості підприємства, що характеризують його становище на ринку та

інвестиційний клімат країни, регіону і галузі господарювання. також, на думку автора, необхідно впровадити термін «ділова репутація» компанії, і її образ в займаній сфері.

У сучасному економічному словнику є визначення цього терміну. Ділова репутація - нематеріальне благо, яке представляє собою оцінку діяльності особи (як фізичного, так і юридичної) з точки зору його ділових якостей. Однак, ми вважаємо, що необхідно розширити і, в той же час, конкретизувати цей термін.

Визначаємо термін «ділова репутація підприємства», як оцінку сукупності зовнішніх і внутрішніх характеристик підприємства, що відповідають за взаємодію фірми та інших осіб, які беруть участь в її господарсько-економічній діяльності. В даний список показників оцінки інвестиційної привабливості увійшли наступні якісні:

- термін позиціонування підприємства на ринку;
- сезонність зміни обсягів і рентабельності продажів;
- рівень диверсифікації продукції;
- рівень конкуренції на ринку збуту, де функціонує підприємство;
- відкритість і прозорість інформації про власників і фінансова звітність;
- характеристика виробничих потужностей (основних фондів);
- можливість виходу підприємства на нові ринки збуту;
- взаємодія керуючого персоналу і робітників;
- своєчасне виконання підприємством своїх обов'язків по виплаті заробітної плати персоналу, орендних платежів, погашення кредиторських заборгованостей перед приватними інвесторами;
- відгуки споживачів про якість продукції;
- відгуки споживачів про компетентність персоналу;
- відгуки постачальників про своєчасне виконання організацією взятих на себе зобов'язань;
- макроекономічне зростання галузі;
- інвестиційний клімат країни і регіону господарювання;

- чистий прибуток підприємства.

Пропонується використовувати думки 5 експертів, які мають досвід, пов'язаний з визначенням інвестиційною привабливістю підприємств легкої промисловості, а так само, що володіють досвідом взаємодії з даними компаніями у вигляді постачальників або покупців. Для зіставлення експертних оцінок між собою використовуємо коефіцієнт конкордації. У нашому випадку, коефіцієнт конкордації дорівнює $W = 0,77$, що свідчить про високий ступінь узгодженості експертів при розподілі ролі показників, що впливають на інвестиційну привабливість. Аналіз якісних чинників передбачає п'ятибальну систему оцінки експертних думок. Представимо в табл.2.20 оцінку показників, які характеризують положення підприємства на ринку.

Таблиця 2.20 – Оцінка показників, що характеризують ринкове становище підприємства

Показник	Оцінка
Строк позиціонування на ринку	5
Сезонність змін обсягів та рентабельності продажу	3
Рівень диверсифікації продукції	4
Рівень конкуренції на ринку збуту	4
Можливість виходу підприємства на нові ринки збуту	4

Джерело: складено автором

Дані табл. 2.20 показують, що підприємство займає провідне становище на ринку збуту одягу та отримало високі бали від експертів. В табл.2.21 розглянемо оцінки експертів підприємства за показниками, які характеризують інформацію про підприємство та інформацію про фірму.

Таблиця 2.20 – Оцінка показників, що характеризують інформацію про підприємство та репутацію на ринку

Показник	Оцінка
Відкритість інформації про фірму	4
Взаємодія управляючих та іншого персоналу	3
Своєчасність виконання підприємством своїх зобов'язань перед персоналом та кредиторами	2
Відгуки про якість продукції	3
Відгуки про компетентність персоналу	3

Джерело: складено автором

Розрахуємо коефіцієнт інвестиційної привабливості за даним напрямком оцінки:

$$K=3/5=0,6$$

В результаті проведених розрахунків, ми отримали результат, який дозволяє оцінити ТОВ «Реди Гармент Технолоджи» як підприємство з середнім рівнем інвестиційної привабливості. Відповідно інвестори, в тому числі і власники не достатньо зацікавлені вкладати капітал у дане підприємство.

2.3. Оцінка ефективності управління акціонерним капіталом підприємства

Управління акціонерним капіталом направлено на забезпечення діяльності корпорації та контролю над нею, що включає комплекс відносин між правлінням компанії, її радою директорів, акціонерами та іншими зацікавленими особами. Управління акціонерним капіталом складається з трьох елементів: етичних основ діяльності компанії, які полягають у дотриманні інтересів акціонерів; досягненні довгострокових стратегічних завдань його власників; дотримання всіх юридичних і нормативних вимог.

Корпоративне управління визначає стратегічні цілі компанії засоби їх досягнення та способи контролю за її діяльністю. Стратегічні інтереси підприємства у розвиненої ринкової економіки припускають надання впливу на інвестиційні якості власних акцій, оскільки їхній курс важливий для багатьох економічних суб'єктів ринку, що є або розраховують стати контрагентами цього підприємства.

Зростання курсу акцій свідчить про компетентність менеджменту, дії якого переважно і спрямовані на підвищення ринкової вартості підприємства.

Товариство не застосовує практику корпоративного управління понад визначені законодавством вимоги.

Товариство у своїй діяльності керується принципами корпоративного управління, які затверджені Рішенням НКЦПФР №955 від 22.07.2014р. та не відхиляється від вимог цих принципів. Кодекс корпоративного управління на підприємстві відсутній. Принципи та процедури корпоративного управління ТОВ «Реди Гармент Технолоджи» закріплені у Статуті та низці внутрішніх документів, які в сукупності визначають структуру та компетенцію органів управління та контролю Корпорації.

Основними органами управління Корпорації є Загальні збори акціонерів, Наглядова рада, Правління та ревізор.

Наглядова рада Товариства є органом, який здійснює захист прав акціонерів Товариства, і в межах компетенції, визначеної Статутом та Законом, контролює та регулює діяльність виконавчого органу.

Представимо на рис.2.4 органи корпоративного управління ТОВ «Реди Гармент Технолоджи».

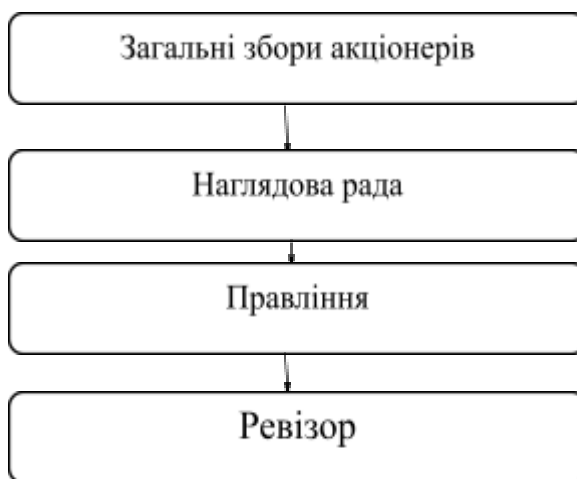

Рисунок 2.4 – Органи управління акціонерним капіталом ТОВ «Реди Гармент Технолоджи»

Джерело: складено автором на основі [38]

Кількісний склад сформованих органів корпоративного управління відповідає вимогам Статуту та вимогам, встановленим рішенням загальних зборів акціонерів.

Функціонування органів корпоративного управління регламентується положеннями Статуту.

Головний керівний орган ТОВ «Реди Гармент Технолоджи» Загальні збори акціонерів. Його діяльність регулюється законодавством України про акціонерні товариства, положеннями Статуту та внутрішніми документами товариства. Процедура проведення загальних зборів акціонерів повністю забезпечує дотримання прав акціонерів. Інформація та матеріали до зборів надаються акціонерам в українському та англійському варіанті за 30 днів до зборів, а також публікуються на офіційному WEB-сайті.

В Товаристві забезпечене дотримання органами та посадовими особами Товариства правил та процедур корпоративного управління, якими гарантується реалізація прав та інтересів акціонерів Товариства, та організація взаємодії між Наглядовою радою, Генеральним директором Товариства та його акціонерами.

Складемо таблицю 2.21 для аналізу складових частин власного капіталу, а також для виявлення причин зміни його елементів і в кінцевому підсумку оцінки цих змін.

Таблиця 2.21 – Аналіз складових частин власного капіталу ТОВ «Реди Гармент Технолоджи» за 2019-2021 роки, тис. грн

Показники	2019	2020	2021	Абсолютне відхилення, тис.грн		Відносне відхилення %	
				2020/2019	2021/2020	2020/2019	2021/2020
Зареєстрований капітал	636	636	636	0	0	0,00	0,00
Резервний капітал	50	52	52	2	0	4,00	0,00
Додатковий капітал	14187	14213	14213	26	0	0,18	0
Нерозподілений прибуток (збиток)	28	(1565)	(2621)	-1593	-1056	-5689,29	67,48
Власний капітал	14901	13336	12280	-1565	-1056	-10,50	-7,92

Джерело: складено автором на основі [38]

Як показано в таблиці 2.21 за аналізований період, у структурі власного не відбулося значні зміни. За 2019-2021 рік власний капітал підприємства зменшився на

1565 тис. грн у 2020 році порівняно з 2019 роком та на 1056 тис. грн у 2021 році порівняно з 2020 роком. Дане зменшення було викликано таким фактором, як збільшення частки нерозподіленого збитку у структурі сукупного капіталу.

Розмір статутного капіталу протягом аналізованого періоду не змінився, залишився рівним 636 тис. грн. Але його питома вага зросла з 4,27% у 2019 році до 5,18 % у 2021 році .

Додатковий капітал у 2020 році зменшився на 26 тис. грн та не змінювався протягом 2021 року. На ТОВ «Реди Гармент Технолоджи» як акціонерному товаристві статутний капітал (зареєстрований капітал) представлений акціями.

Аналіз звіту емітенту показує, що на підприємстві наявні лише прості акції. Акції ТОВ «Реди Гармент Технолоджи» не включені до біржового реєстру та не допущені до торгів на фондовій біржі.

Розглянемо кількість та склад акціонерів ТОВ «Реди Гармент Технолоджи» станом на 01.01.2022 року в табл.2.22.

Таблиця 2.22 – Кількість та склад акціонерів ТОВ «Реди Гармент Технолоджи» станом на 01.01.2022 року

Власники акцій	Чисельність акціонерів	Кількість акцій, шт.	Частка в статутному капіталі	Номінальна вартість акцій, грн
Юридичні особи	1	26149	10,27	65372,5
Фізичні особи	58	228443	89,73	571107,5
Разом	59	254592	100	636480

Джерело: складено автором на основі [38]

Таким чином, зареєстрований капітал підприємства складається з 254592 акцій, номінальною вартістю 636480 грн. При цьому, найбільшу частку акцій тримають фізичні особи. Розглянемо в табл.2.23, фізичних осіб, які мають найбільшу частку акцій ТОВ «Реди Гармент Технолоджи».

Таблиця 2.23 – Інформація про осіб, що володіють 5 і більше відсотками акцій емітента

Прізвище, ім'я, по батькові (за наявності) фізичної особи	Кількість акцій (шт.)	Від загальної кількості акцій (у відсотках)	Кількість за типами акцій	
			Прості іменні	Привілейован і іменні
Дирдін Євген Михайлович	127 148	49,941867	127 148	0
Дирдіна Валентина Степанівна	41 513	16,3057	41 513	0
Пастушок Оксана Євгенівна	16 459	6,464853	16 459	0
Усього	185120	72,71245	185120	0

Джерело: складено автором на основі [38]

Дані табл.2.23 свідчать, що більша частина акцій зосереджена в руках генерального директора-голови правління та 2-х членів наглядової ради. З погляду нового підходу до проблеми корпоративного управління концентрація акціонерного капіталу, що перебуває у власності мажоритарних акціонерів, може мати різноспрямований вплив.

З одного боку, чим вище концентрація капіталу власності великих акціонерів, то вище їх зацікавленість у максимізації вартості підприємства. Таким чином, мажоритарні акціонери контролюють команду менеджерів у процесі прийняття управлінських рішень, фокусуючи її на зростанні вартості компанії.

В даному випадку моніторинг з боку мажоритаріїв приносить вигоду і дрібнішим акціонерам, оскільки збільшується ринковий курс акцій компаній. Однак слід зазначити, що акціонери, які володіють дуже великими пакетами акцій, прагнуть знизити ризик своїх інвестицій, тоді як власники дрібних пакетів акцій, які диверсифікують ризики своїх інвестицій, хочуть насамперед максимізувати ринкову вартість компанії.

Різниця в інтересах призводить до виникнення конфлікту між мажоритарними та міноритарними акціонерами. З іншого боку, негативним наслідком концентрації капіталу є виникнення додаткових витрат.

По-перше, концентрація капіталу в руках декількох великих інвесторів може призвести до обмеження прав міноритарних акціонерів. Акціонери з великими пакетами акцій, маючи можливість впливати на процес прийняття менеджерами управлінських рішень, діють з метою максимізації власних вигід і позбавляють міноритарних акціонерів залишкового доходу. Така поведінка відома як «витяг приватних вигід контролю».

По-друге, у зв'язку з високою концентрацією власності ліквідність акцій компанії знижується, що викликає скорочення можливих варіантів диверсифікації інвестицій та збільшує вартість залученого капіталу.

Таким чином, ступінь концентрації власності може впливати на ефективність діяльності компанії. Питання полягає в тому, який вплив сильніший.

Проведемо оцінку ефективності структурування акціонерного капіталу ТОВ «Реди Гармент Технолоджи». Для цього розрахуємо показники рентабельності капіталу та підприємства, структури джерел засобів підприємства, ліквідності та ефект фінансового левериджу.

Результати та динаміку показників за 2019–2021 рр. відображено у табл. 2.24.

Таблиця 2.24 – Оцінка ефективності структурування акціонерного капіталу ТОВ «Реди Гармент Технолоджи» за 2019-2021 роки

Показники	2019	2020	2021	Абсолютне відхилення, тис. грн		Відносне відхилення %	
				2020/2019	2021/2020	2020/2019	2021/2020
Аналіз рентабельності капіталу та загальної рентабельності підприємства							
Рентабельність власного капіталу	0,002	-0,117	-0,086	-0,119	0,031	-5950,00	-26,50
Рентабельність оборотного капіталу	0,036	-0,801	-0,497	-0,837	0,304	-2325,00	-37,95

Коефіцієнт реінвестування	1	0	0	-1	0	-100,00	-
Коефіцієнт економічного росту	0,002	-0,117	-0,086	-0,119	0,031	-5950,00	-26,50
Рентабельність активів	0,001	-0,078	-0,055	-0,079	0,023	-7900,00	-29,49
Рентабельність продукції	0,001	-0,050	-0,038	-0,051	0,012	-5100,00	-24,00
Чиста рентабельність реалізації	0,000 7	-0,0430	-0,0347	-0,0437	0,0083	-6242,86	-19,30
Коефіцієнт Бівера	0,19	-0,02	0,05	-0,21	0,07	-110,53	350,00
Аналіз ліквідності підприємства							
Коефіцієнт поточної ліквідності (покриття)	1,12	0,70	0,70	-0,41	0,00	-37,50	0,00
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,41	0,34	0,49	-0,07	0,14	-17,07	44,12
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,12	0,24	0,15	0,11	-0,09	100,00	-37,50
Маневреність робочого капіталу	1,04	-0,80	-0,50	-1,84	0,31	-177,05	-38,11
Аналіз структури джерел засобів підприємства							
Коефіцієнт фінансової автономії	0,69	0,67	0,64	-0,03	-0,03	-3,66	-4,54
Коефіцієнт фінансової залежності	1,44	1,50	1,57	0,05	0,07	3,80	4,76
Коефіцієнт покриття відсотків	1,87	0	0	-1,87	0	0	0
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,05	-0,15	-0,17	-0,20	-0,03	-384,22	18,17
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними активами	0,37	-0,87	-0,63	-1,24	0,24	-336,36	-13,76
Коефіцієнт фінансової незалежності джерел	1	1	1	0	0	0	0

Коефіцієнт інвестування власних довгострокових залучень	i	0	0	0	0	0	0	0
Коефіцієнт фінансового левериджу		0,44	0,50	0,57	0,05	0,07	12,43	14,35
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу		0,31	0,33	0,36	0,03	0,03	8,31	9,16
Коефіцієнт фінансового ризику		0,44	0,50	0,57	0,05	0,07	12,43	14,35
Коефіцієнт фінансової стабільності		0,69	0,67	0,64	-0,03	-0,03	-3,66	-4,54
Коефіцієнт страхування власного капіталу		0	0	0	0	0	0	0
Розрахунок ефекту фінансового левериджу та його впливу на рентабельність власного капіталу підприємства								
Ефект фінансового левериджу		0,49	0,44	0,24	-0,05	-0,2	-10,20	-45,45
Рентабельність власного капіталу, ROE %		0,2	-10,7	-7,4	-10,90	3,30	-5450,00	-30,84

Джерело: складено автором на основі [38]

Таким чином, в результаті оцінки ефективності структурування акціонерного капіталу ТОВ «Реди Гармент Технолоджи» за 2019–2021 рр. можна зробити наступні висновки:

- діяльність підприємства є збитковою;
- коефіцієнт Бівера свідчить про кризовий стан підприємства протягом досліджуваного періоду та банкрутство;
- незадовільна структура балансу, як активів, так і пасивів;
- ефективність структури капіталу акціонерного товариства за досліджуваний період знижується;
- рентабельність власного капіталу дуже сильно падає за умови врахування ефекту фінансового левериджу.

Зазначимо, що ставка відсотків за кредитом не нараховувалась, так як підприємство не мало ні короткострокових, ні довгострокових кредитів, тому можна зробити висновок, що негативний вплив на структуру акціонерного капіталу підприємства чинить непокритий збиток компанії. Крім того, підприємство не займається страхуванням власного капіталу та накопичує негативний баланс платоспроможності. Розглянемо динаміку показників прибутковості акцій досліджуваного підприємства за останні три роки (рис. 2.5).

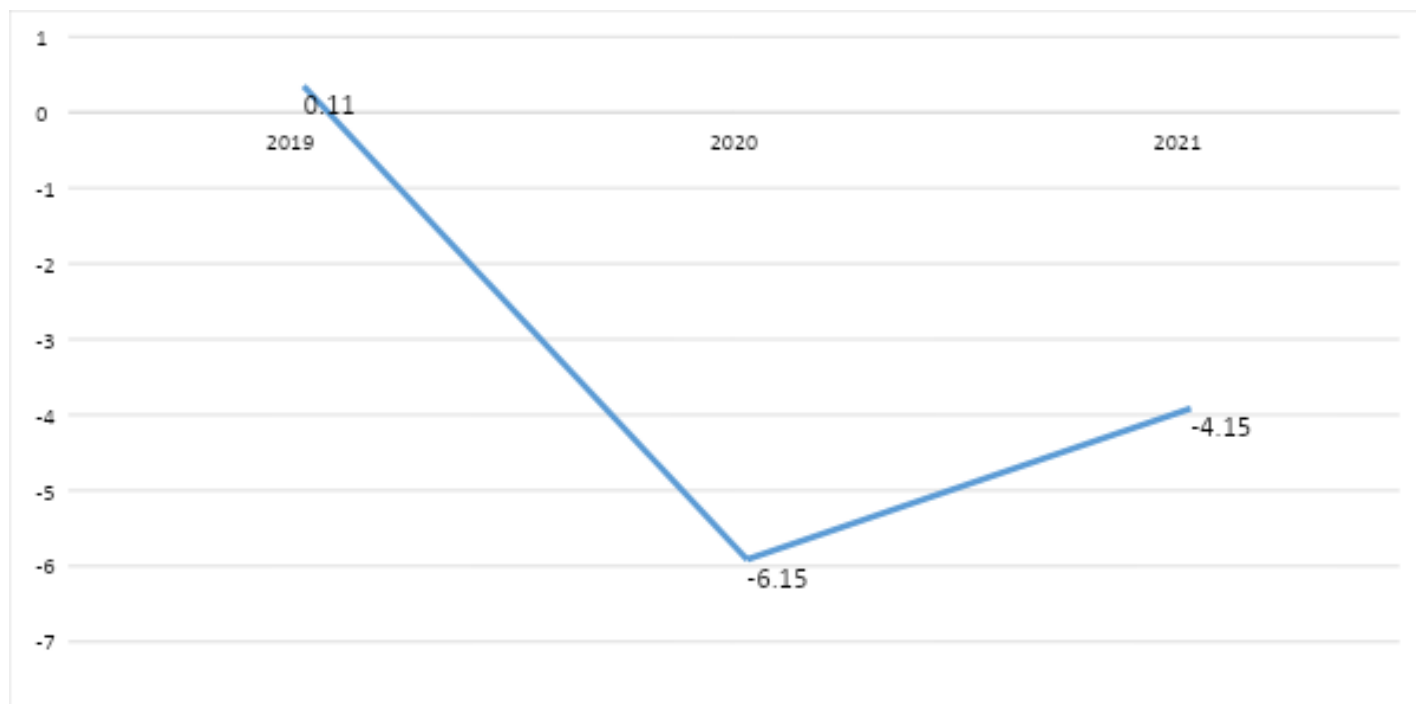

Рисунок 2.5 – Динаміка прибутку на 1 акцію ТОВ «Реди Гармент Технолоджи» за 2019-2021 роки

Джерело: складено автором на основі

Аналізуючи динаміку показника прибутку на акцію і причини його зміни за даними, що розкривається акціонерним товариством, можна судити про небезпеку зменшення частки акціонерів в акціонерному капіталі компанії в результаті нового випуску акцій, які мають такий самий ранг, що і вже існуючі голосуючі акції.

Дані рис.2.2 свідчать, що акції підприємства не приносять прибуток акціонерам, що пов'язано із збитковою діяльністю підприємства та свідчить про погано структурований акціонерний капітал.

Представимо в табл. 2.25 показники ефективності використання акціонерного капіталу підприємства за останні три роки.

Таблиця 2.25 – Аналіз показників ефективності використання акціонерного капіталу ТОВ «Реди Гармент Технолоджи» за 2019-2021 роки

Показники	2019	2020	2021	Абсолютне відхилення, тис. грн		Відносне відхилення %	
				2020/2019	2021/2020	2020/2019	2021/2020
Коефіцієнт оборотності акціонерного капіталу	2,66	2,73	2,48	0,07	-0,25	2,71	-9,14
Загальна рентабельність чистих активів	0,00	-0,12	-0,09	-0,12	0,03	-6361,16	-26,91
Фінансова рентабельність чистих активів	0,00	-0,12	-0,09	-0,12	0,03	-6361,16	-26,91

Джерело: складено автором на основі

Дані табл. 2.25 свідчать, що оборотність акціонерного капіталу у 2021 році зменшилась, що пов'язано із зменшенням чистого доходу від реалізації продукції. Рентабельність чистих активів як загальна, так і фінансова має від'ємне значення, що пов'язано із збитковою діяльністю товариства.

Компанія може керувати акціонерним капіталом, проводячи процедури його формування, зменшення, збільшення, структурно змінюючи його основні компоненти, і навіть формуючи чи змінюючи дивідендну політику товариства.

Оскільки мета управління акціонерним капіталом – побудова оптимальної структури фінансування, зростання вартості капіталу, створення акціонерної вартості,

то процес управління акціонерним капіталом робить можливим досягнення намічених цілей, якщо він ефективний.

Проте, у нашому випадку, розраховані показники ефективності свідчать про неефективне управління акціонерним капіталом підприємства, тому варто розробити заходи підвищення його ефективності з метою підвищення його ринкової вартості підприємства.

Висновки до розділу 2

В процесі дослідження ефективності управління акціонерним капіталом підприємства було розглянуто фінансово-господарську діяльність ТОВ «Реди Гармент Технолоджи», яке працює в сфері легкої промисловості України. Підприємство займається виготовленням одягу як для внутрішнього ринку, так і для іноземних замовників.

В процесі дослідження організаційно-економічної характеристики підприємства зроблено наступні висновки: спостерігається зменшення середньооблікової чисельності персоналу з 370 осіб у 2019 році до 315 у 2021 році, яке пояснюється скороченням обсягів виробництва та розповсюдженням пандемії Covid -19; продуктивність праці зросла в зв'язку із більш високими темпами зниження чисельності персоналу порівняно з темпами зменшення доходів від реалізації продукції. Для здійснення своєї діяльності підприємство має бути забезпечене активами. На ТОВ «Реди Гармент Технолоджи» активи мали тенденцію до зменшення за досліджуваний період, їх вартість зменшилась з 21470 тис. грн у 2019 році до 19240 тис. грн у 2021 році, що пов'язано із зменшенням оборотних активів. Підприємство має важку структуру активів, тобто необоротні активи більше 40 %, що свідчить про немобільну структуру активів. Данка структура активів сприяє уповільненню оборотності активів.

Основними джерелами формування активів є власні кошти, що свідчить про фінансову незалежність підприємства. Проте, власний капітал має тенденцію до зменшення за рахунок непокритого збитку. В результаті дослідження розміщення коштів в активах можна зробити висновок про неефективність та як наслідок поганий фінансовий стан. Чистий дохід на підприємстві мав тенденцію до зменшення в зв'язку із скороченням замовлень через пандемію Covid -19. Поточні витрати перевищували дохід та як результат за досліджуваний період, окрім 2019 року підприємство було збитковим. Аналіз ліквідності показав, що підприємство є абсолютно неліквідним, що підтверджується є розрахунок відносних коефіцієнтів. Таким чином, підприємство не може відповідати своїми зобов'язаннями.

На підприємстві відсутні власні оборотні кошти, так як більша частина короткострокових позикових коштів вкладена в основні фонди. Аналіз ділової активності показав, що на підприємстві знижується платоспроможність та ефективність використання активів. Аналіз рентабельності показав, що підприємство було рентабельним лише у 2019 році, проте мало досить низьку прибутковість. В цілому в результаті дослідження встановлено, що підприємство має середню інвестиційну привабливість, тому інвестори та власники не досить зацікавлені вкладати кошти в дане підприємство.

В результаті дослідження ефективності управління акціонерним капіталом було встановлено наступне: на підприємстві вищим органом є загальні збори акціонерів; підприємство в своїй діяльності керується статутом та принципами управління, затвердженими Рішенням НКЦПФР; кодекс корпоративного управління відсутній.

На підприємстві зареєстрований капітал складається з 254592 простих акцій, які зосереджені у власності юридичної особи та 58 фізичних осіб на загальну вартість 636 тис. грн. Більша частина акцій зосереджена в руках трьох акціонерів, що свідчить про мажоритарну структуру управління. Акції підприємства не включені в біржовий реєстр.

Оцінка ефективності управління акціонерним капіталом показала, що воно здійснюється неефективно, підприємство знаходиться в стані банкрутства, має незадовільну структуру капіталу, а ринкова вартість підприємства відповідно низькою. Таким чином, підприємству необхідно переглянути політику управління акціонерним капіталом та оптимізувати його структуру.

РОЗДІЛ 3. ОБГРУНТУВАННЯ НАПРЯМКІВ ВДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ АКЦІОНЕРНИМ КАПІТАЛОМ

3.1. Удосконалення виробничої політики в рамках підвищення ефективності управління акціонерним капіталом

Аналіз фінансово-господарської діяльності ТОВ «Реди Гармент Технолоджи» показав, що на підприємстві наявний брак власних оборотних коштів, позиковий капітал представлений лише кредиторською заборгованістю, чистий прибуток за досліджуваний період підприємство не отримувало. Для підвищення рівня рентабельності, платоспроможності та фінансової стійкості підприємству необхідно підвищити прибутковість. З метою збільшення чистого доходу від реалізації пропонуємо наступні заходи удосконалення виробничої політики :

- автоматизація підготовчо-розкрійних робіт;
- переробка текстильних відходів;
- розширення ринку збуту;
- перегляд асортиментної політики;
- розробка заходів просування продукції та підвищення репутації, іміджу компанії.

На підприємстві вирізання деталей здійснюється під лекала, які готуються в ручному режимі. Заходи щодо вдосконалення в галузі підготовчо-розкрійних робіт передбачають насамперед часткове підвищення рівня автоматизації виробництва швейних виробів за рахунок впровадження у виробничий процес автоматизованого розкрійного комплексу (АНРК).

Даний комплекс допоможе суттєво прискорити та покращити процес кроїння матеріалу і скоротити витрати за рахунок того, що він дає можливість безпосередньо вирізати деталі після завантаження в нього розмітки в електронному вигляді, минаючи процеси виготовлення лекал та перекладу викрійки.

Переваги автоматизації операцій розкрійного цеху полягають у наступному:

- забезпечення стабільно високої якості швейних виробів;
- покращення якості праці робітників;
- збільшення технологічної гнучкості виробництва;
- зниження кількості бракованих виробів.

Застосування АНРК дозволить знизити вартість виробництва одиниці товару, завдяки збільшенню кількості виробів при зниженні витрат. Автоматизація позбавить персонал виконання рутинних і повторюваних операцій виробництва, що дозволить вивільнити зайві трудові ресурси та зайняти персонал, що залишився, вирішенням інших завдань, де його здібності дозволять отримати більші вигоди при аналогічній заробітній платі. АНРК Investronica здатні повністю забезпечити процес розкрою матеріалів та задовольнити потреби підприємства в виготовлення деталей для швейних виробів при суттєвому скороченні тимчасових витрат.

Загальна тривалість підготовчо-розкрійного виробництва під час роботи з АНРК зменшився з 2400 секунд до 67 секунд. Після впровадження АНРК на швейній фабриці замінюється та вивільняється багато спеціалізованої техніки, яку слід продати. Реалізація допоможе звільнити займані виробничі площі, які можна здати в оренду. Піддана заміні техніка буде реалізована за середніми ринковими цінами, характерним для такого виду техніки, що була в експлуатації. Доставка обладнання набувачу буде здійснювати будь-яка транспортна компанія за його рахунок. Перелік устаткування, що підлягає реалізації наступний: стаціонарна машина РЛ-4; пересувна розкрійна машина типу Pannonia CS-530 з вертикальним ножом; пересувна розкрійна машина типу ЕЗДМ-1 з дисковим ножом; розкрійні столи; ручна притискна лінійка, вішалки для лекал. Загальна вартість обладнання з урахуванням його зношення становить 2,6 млн грн. При цьому, вартість АНРК Investronica становить 1,2 млн грн. Таким чином, підприємство отримає додатково 1,4 млн грн інших доходів.

При будь-якому способі розкрою тканин для виготовлення деталей залишається деяка кількість текстильних відходів, що в загальному обсязі ТВВ становить близько 40%, з яких 70% придатні для подальшого використання. Було з'ясовано, що обрізки тканин, що залишаються, не запускаються в переробку – вони не здаються на підприємства з переробки текстильних відходів, а утилізуються у порядку як побутові відходи. Це пов'язано з відсутністю таких підприємств за місцем розміщення швейної фабрики. Текстильні відходи виробництва за видами сировини поділяють на три основні групи: текстильні відходи з натуральної сировини (бавовняне волокно, лляне волокно, шерсть, натуральний шовк); текстильні відходи з хімічної сировини (хімічні нитки, штучні та синтетичні волокна); текстильні відходи із змішаної сировини (суміші на основі натуральних та хімічних волокон).

Залежно від подальшого використання відходи текстильної промисловості поділяють на:

- прядомі, що вживаються в суміші з основною сировиною на вироблення пряжі;
- ватні, що переробляються в суміші з основною сировиною у вату;
- валяльно-повстяні, що переробляються в неткані текстильні матеріали;
- непрядомі, що використовуються у вигляді вагових клаптів тканин.

Текстильні відходи утворюються на підприємствах текстильного виробництва різних технологічних стадіях. Більшість текстильних відходів виробництва та споживання використовують як вторинну сировину під час виробництва нетканних матеріалів. Технологічний процес виробництва нетканних матеріалів складається з чотирьох етапів: підготовка волокна (розволокнення, очищення, змішування), формування волокнистого полотна, закріплення волокон у полотні, обробка отриманого матеріалу та його оздоблення. Існує достатньо видів продукції, одержуваної їх текстильних відходів виробництва та споживання – це утеплювачі різного призначення, канати, шнури, шпагати, мішечні тканини та інші вироби.

У зв'язку з цим, пропонується знайти їм певну сферу застосування. На нашу думку, дані відходи можна використовувати для пошиття мішечної тканини, що принесе підприємству додатковий дохід. Таким чином, за рахунок вищезазначеного підприємство зможе збільшити обсяги виробництва та зменшити витрати на виробництва товарів. Головним джерелом нарощення капіталу є підвищення ефективності використання, що передбачає його якісне зростання, яке та виступає основою розробки управлінських рішень щодо вибору джерел капіталу. Для розрахунку виробничої програми для початку визначимо число днів роботи ТОВ «Реди Гармент Технолоджи»».

Таблиця 3.1 – Розрахунок числа днів роботи за рік

Обладнання за закріпленим асортиментом	Календарний фонд часу	Зупинки з причин			Всього зупинки	Кількість днів роботи обладнання, (гр.2 - гр.6)
		Вихідні і святкові	Ремонт обладнання			
			Поточний	Капітальний		
1	2	3	4	5	6	7
	365	123	5	-	128	237

Джерело: складено автором

Далі визначимо виробничу програму з виробництва мішечної тканини на ТОВ «Реди Гармент Технолоджи» в табл.3.2.

Таблиця 3.2 – Розрахунок виробничої програми у натуральному виразі

Найменування продукції	Добова потужність ^{1/} . кв.м,	Коефіцієнт використання потужності ^{2/}	Фактичний добовий обсяг виробництва ^{3/} , кв. м	Річний обсяг виробленої продукції кв. м
1	2	3	4	5
Мішечна тканина	30	0,8	24	5688

Джерело: складено автором

Таким чином, річний обсяг виробництва мішечної тканини становить 5688 м².

Проведемо розрахунки вартості сировини та основних матеріалів, які необхідно витратити на 1 м² готової продукції.

Таблиця 3.3 - Розрахунок вартості сировини та основних матеріалів на 1 м² готової продукції

Сировина та основні матеріали	Одиниці виміру	Норма витрат на 1 м продукції	Вартість за 1 кв. м (м) сировини, грн	Всього витрат на 1 кв. м продукції, грн
Відходи тканини	м	*	0	0
Нитки	м	50	0,01	0,5
Всього по статті	-	-	-	0,5

Джерело: складено автором

Таким чином, на виробництво 1 кв.м. мішечної тканини витрати на сировину та матеріали складуть 0,5 грн. В процесі виробництва нового продукту необхідно витрати паливо та електроенергію (табл. 3.4).

Таблиця 3.4 – Розрахунок вартості палива і електроенергії на технологічні цілі

Енерговитрати	Одиниця виміру	Ціна за одиницю, грн	Норма витрат на 1 м ²	Сума, грн (гр.3*гр.4)
1	2	3	4	5
Паливо (газ)	м ³	16	0,31	4,96
Електроенергія	КВт. год	2,52	0,12	0,30
Всього по статті			X	5,26

Джерело: складено автором

Таким чином, вартість витрат палива і електроенергії на виробництво нового продукту складе 5,26 грн. На підприємстві здійснюється відрядний спосіб оплати праці. Розрахуємо основну заробітну плату робітників, які будуть виробляти новий продукт в табл.3.5. Для пошиву мішечної тканини достатньо залучити одну швею та обслуговуючого обладнання, який працює за сумісництвом в іншому цеху.

Таблиця 3.5 – Розрахунок основної заробітної плати робітників, що працюють за відрядною системою оплати праці

Професія	Кількість робітників в на зміну, чол.	Тарифний розряд	Годинна тарифна ставка, грн	Тривалість зміни, год.	Тарифний фонд заробітної плати за зміну, грн
1	2	3	4	5	6
Швея	1	4	43,0	8	344
Обслуговуючий обладнання	1	3	37,0	4	148
Всього					492,0
Всього основна заробітна плата на 1 м ² готової продукції					492,0

Джерело: складено автором

Таким чином, вартість основної заробітної плати складе 492,0 грн за зміну при виробітці 24 м² тканини.

Представимо в табл. 3.6 розрахунок витрат підприємства на соціальні відрахування з заробітної плати.

Таблиця 3.6 – Розрахунок відрахувань на соціальні заходи (Єдиний соціальний внесок)

Вироби	Заробітна плата, грн		Всього фонд оплати праці, грн	Відрахування на соціальні заходи, %	Сума нараховань на заробітну плату, грн (гр.4*гр.5)
	Основна (гр.6 табл.6)	Додаткова (гр.4 табл. 7)			
			(гр.2+гр.3)		
1	2	3	4	5	6
	492,0	0	492,0	22	108,24

Джерело: складено автором

На основі вищенаведених розрахунків розрахуємо планову калькуляцію виробу мішечна тканина в табл. 3.7.

Таблиця 3.7 – Планова калькуляція виробу мішечна тканина, грн. за 1 м² на 2023 рік

№ п/п	Найменування статей калькуляції найменування матеріалів	Одиниця виміру	Кількість	Ціна, грн	Витрати на 1 м ² , грн
1	2	3	4	5	6
1	Сировина і матеріали				0,5
2	Паливо та енергія на технологічні цілі				5,26

	в т. ч. ,				
	паливо	м3	16	0,31	4,96
	електроенергія	кВт. год.	2,52	0,12	0,30
3	Основна заробітна плата робітників		492,0/24=20,5		20,5
4	Додаткова заробітна плата				0
5	Єдиний соціальний внесок		108,24/24=4,51		4,51
6	Витрати на утримання та експлуатацію устаткування				0,02
7	Загальновиробничі витрати				
8	Виробнича собівартість (1+2+3+4+5+6+7)				30,82
9	Адміністративні витрати				1,2
10	Витрати на збут				0,2
11	Повні витрати				32,2

Джерело: складено автором

Таким чином, дані табл. 3.7 свідчать, що виробнича собівартість складає 30,82 грн на 1 м² мішечної тканини, а повні витрати 32,2 грн.

Розрахуємо на основі розрахованих вище показників відпускну ціну мішечної тканини в табл.3.8.

Таблиця 3.8 – Розрахунок відпускну ціни мішечної тканини, грн. за 1 м²

№ п/п	Показники	Витрати, грн
1	2	3
1.	Виробнича собівартість	30,82
2.	Адміністративні витрати	1,2
3.	Витрати на збут	0,2
4.	Повні витрати	32,2
5.	Рентабельність, %	25
6.	Прибуток (ст.4*ст.5)/100	8,05
7.	Відпускну ціна підприємства (ціна без ПДВ (ст.4+ст.6)	40,25
8.	ПДВ (ст.7*0,2 (при ставці податку 20%))	8,05
9.	Відпускну ціна (ст.7+ст.8) за 1.кв.м.	50,3

Джерело: складено автором

Таким чином, відповідно до розрахованих даних в табл. 3.8 відпускна ціна 1 м² мішечної тканини складе 50,3 грн.

При запланованому річному обсязі виробництва продукції 5688 м² дохід від реалізації становить: $5688 * 50,3 = 286,106$ тис. грн.

Повні витрати: $5688 * 32,2 = 183,153$ тис. грн.

Очікуваний прибуток: $286,106 - 183,153 = 102,9$ тис. грн.

Чистий прибуток $102,9 * 0,82 = 84,4$ тис. грн.

Крім того, за рахунок виходу на ринок з новим продуктом мішечною тканиною, підприємство зарекомендує себе на ринку та забезпечить зростання всієї номенклатури продукції. Представимо в табл.3.9 вплив виробництва нового продукту на основні показники діяльності.

Представимо прогнозні фінансові результати на 2022 рік в табл. 3.9.

Таблиця 3.9 – Прогнозні фінансові результати діяльності ТОВ «Реди Гармент Технолоджи» на 2022 рік, тис. грн

Показники	2021	2022	Абсолютне відхилення	Темп приросту, %
Чистий дохід від реалізації	30458	30744	286	0,94
Собівартість	27215	27390	183	0,64
Валовий прибуток	3243	3354	103	3,42
Інші операційні доходи	727	727	1400	0,00
Адміністративні витрати	4312	4312	0	0,00
Інші операційні витрати	1400	1407,8	0	0,56
Фінансові результати від операційної діяльності	-1742	-1638,8	1503	-5,92
Інші доходи	686	686	144	0,00
Фінансові результати до оподаткування	-1056	-953	103	-9,75
Чистий прибуток (збиток)	-1056	-971,6	84,4	-7,99

Джерело: розраховано автором

Дані табл. 3.9 свідчать, що з'являється чистий збиток зменшиться, за рахунок того, що підприємство додатково отримає прибуток від виробництва мішечної тканини у розмірі 84,4 тис. грн, за рахунок якого можна збільшити власний капітал компанії.

3.2. Оптимізація структури капіталу з метою удосконалення управління акціонерним капіталом

Виходячи з від'ємної динаміки фінансового важеля, проблема подолання збитковості може бути вирішена за рахунок зміни структури капіталу або значного підвищення рентабельності капіталу, що є більш складнішим в умовах жорсткої конкуренції. Інвестиційну вартість акціонерного капіталу можна розглядати як результат вигравів від збільшення власного капіталу, і навіть як наслідок впливу грошових дивідендів. Загальна прибутковість для акціонера визначається як поєднання вигід від дивідендів та приросту власного капіталу підприємства з часом.

Однак цю точку зору не варто розглядати у відриві від грошових потоків та основних рушійних сил бізнесу у зв'язку з тим, що позитивна величина грошових потоків дасть також можливість підприємству виплатити дивіденди, зможе простимулювати зростання ринкової ціни акції, дозволяючи інвестору отримати вигоди від приросту власного капіталу. Структура вартості акціонерного капіталу – це максимальне вираження ефективної фінансової, виробничої та інвестиційної діяльності.

Основна ідея управління процесом створення вартості акціонерного капіталу є вміння конструювати всі свої інвестиційні, фінансові та виробничі рішення на економічному фундаменті, тобто на русі грошових потоків, та керувати всіма довіреними їм ресурсами, щоб при цьому мати найвищу економічну віддачу. Поступово схильність до цього підходу забезпечить зростання вартості акціонерного капіталу та додасть позитивних тенденцій, зміни ринкової вартості акцій. Управління акціонерним

капіталом залежно від кількісних та якісних змін відбувається за такими основними напрямками:

- 1) заходи щодо збільшення акціонерного капіталу;
- 2) заходи, що призводять до зменшення акціонерного капіталу;
- 3) заходи щодо структурної зміни акціонерного капіталу.

Планування капіталу має здійснюватися з урахуванням досягнення відповідності між обсягами залученого капіталу та сформованих активів. Розмір власного капіталу виступає у вигляді балансуючого показника при стратегічному плануванні діяльності акціонерного товариства та визначенні рівня ризику.

На нашу думку, необхідно визначати бажані та допустимі значення власного капіталу. При цьому насамперед слід враховувати мінімально необхідний розмір капіталу та вимоги законодавства. А згодом – його вплив на фінансові результати діяльності акціонерного товариства. Оптимізація структури капіталу являється найбільш важливим та складним завданням в сфері фінансового управління підприємством. Під оптимальною структурою капіталу необхідно розуміти таке співвідношення використання власних та позикових коштів, за якого збільшується ринкова вартість підприємства. Для підвищення фінансової стійкості фінансові служби ТОВ «Реди Гармент Технолоджи» по-перше, ми оцінили, наскільки висока віддача власного капіталу, а, по-друге, якою мірою і в якому обсязі підприємству необхідний позиковий капітал. Виділимо основні етапи оптимізації структури джерел фінансування для ТОВ «Реди Гармент Технолоджи» (рисунок 3.1).

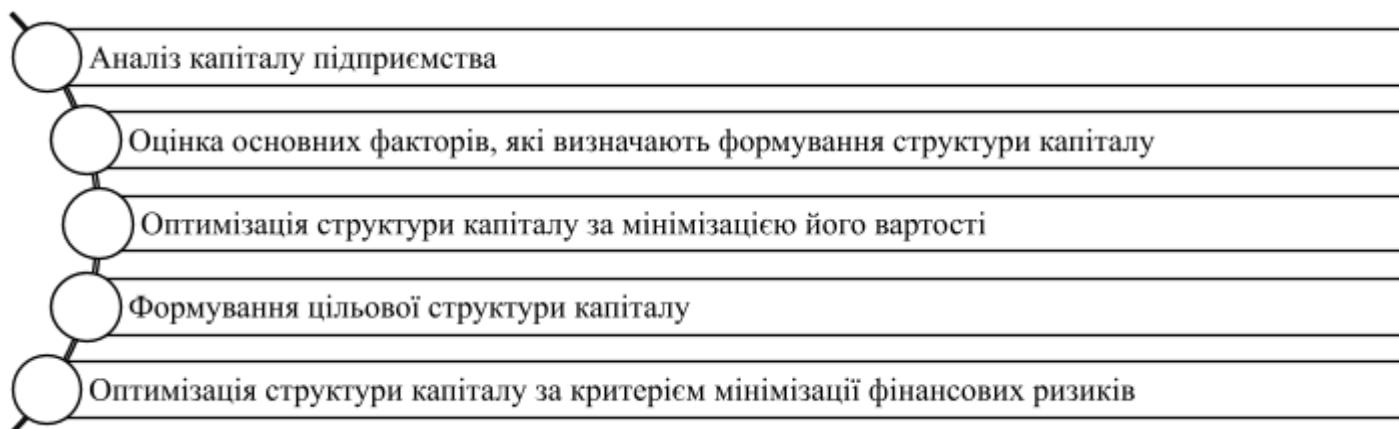

Рисунок 3.1 – Основні етапи оптимізації структури джерел фінансування, пропоновані керівництву ТОВ «Реди Гармент Технолоджи»

Джерело: складено автором

У системі фінансового менеджменту основний метою формування капіталу є задоволення потреб у придбанні необхідних активів та оптимізації його структури з позиції забезпечення умов ефективного використання. Відповідно важливого значення набуває керування структурою власного капіталу.

Зазначимо, що при розгляді капіталу слід виходити з діалектичної єдності всіх джерел формування власного капіталу, а також взаємозв'язку його із позиковим капіталом. Проте, як свідчить практика, власники і менеджери більшою мірою орієнтовані на вивчення окремих видів джерел формування капіталу суб'єкта господарювання, ніж всієї сукупності джерел його діяльності та необхідності цілеспрямованого формування структури капіталу оскільки їх основними цілями є задоволення поточних потреб, швидке отримання прибутку на інвестований капітал.

Під час розробки системи управління капіталом необхідно враховувати стратегію розвитку. Саме капітальна політика пов'язана зі стратегією АТ та розміром капіталу, та її оптимальність забезпечується з допомогою підтримки прийнятного рівня ризику постійним у вигляді нарощування капіталу. Якщо стратегію (див. таблицю 3.10) розроблено, то це виступає не гарантією, але вирішальним фактором успіху діяльності акціонерного товариства.

Таблиця 3.10 – Типи стратегій управління акціонерним капіталом підприємства

Стратегія	Задачі управління	Переваги	Недоліки
Підтримка ліквідності	Збільшення капіталу для покриття всіх можливих ризиків із надлишком. Економічною віддачею капіталу у даному разі можна знехтувати.	Стійкість у короткостроковому періоді за високих ризиків діяльності	Занижений прибуток, невеликі дивіденди, надлишок ліквідності
Максимальна віддача капіталу (максимізація прибутку при підтримці фінансового ризику)	Зниження вкладень у неефективні активи. Дивідендна політика спрямована на підтримку високої курсової вартості акцій. Нарощення капіталу за рахунок зовнішніх джерел не схвалюється, а якщо проводиться, то помірними темпами, по самому маловитратному шляху	Висока рентабельність капіталу, норма прибутку та дивіденди	Високі вимоги до кваліфікації всіх фахівців та значний ризик втрати ліквідності
Врівноважена	Підтримка рентабельності капіталу при прийнятному рівні ризику. Організація дотримується врівноваженої політики управління ризиками, прибуток зростає невисокими темпами, дивіденди невеликі і, як правило, спрямовуються на капіталізацію	Оптимальна надійність АТ; характерна для АТ, орієнтованих на довгострокову діяльність	Технічно складний та трудомісткий процес визначення капіталу

Джерело: складено автором на основі

Загальним правилом стратегії є те, що вона повинна бути спрямована на досягнення певного зростання і включати стратегічні плани з усіх видів діяльності. Стратегічні цілі та завдання встановлюються АТ виходячи з цілей. Однак можливе їх обмеження умовами зовнішнього середовища та вимогами законодавства. Враховуючи, що будь-яке фінансове рішення повинно мати обґрунтовану оцінку, важливо виділити елемент моніторинг системи управління. Результати моніторингу є основою розробки управлінських рішень щодо вибору альтернативних методів, інструментів управління власним капіталом. Від ступеня оптимальності співвідношення власного і позикового капіталу великою мірою залежить фінансова стійкість, отже й фінансове становище

підприємства.. Важливу роль в оптимізації рівня капіталу відіграє розрахунок оптимальності структури капіталу за критерієм мінімізації його середньозваженої вартості та максимізації ефекту фінансового левериджу для ТОВ «Реди Гармент Технолоджи», що буде проведено в таблиці 3.11.:

$$WACC = k_d * (1-T) * \frac{D}{E+D} + k_e * \frac{E}{E+D}, \quad (3.1)$$

де k_d - ринкова ставка по використовуваному компанією позикового капіталу, %; T - ставка податку на прибуток, частки од; D - сума позикового капіталу компанії, грн.; E - сума власного капіталу компанії, грн.; k_e - ринкова (необхідна) ставка прибутковості власного капіталу компанії, %.

Як інструменти управління капіталу виступають джерела його формування та нарощення: внутрішні та зовнішні.

Формування, розподіл та використання прибутку може відбиватися у політиці управління прибутком АТ. Межа економічної доцільності залучення позикових коштів визначає ефект фінансового важеля – інструмент управління рентабельністю власного капіталу за рахунок оптимізації співвідношення використовуваних власних та позикових фінансових коштів [58].

Можливість капіталізації прибутку прямо та безпосередньо з визначенням і реалізацією дивідендної політики як із складових частин стратегії управління капіталом АТ. Дивідендна політика дозволяє АТ підтримувати виплати його власникам щодо постійному рівні і при цьому поступово нарощувати капітал для розширення обсягу проведених активних операцій. Низькі темпи капіталізації у свою чергу посилюють ризик банкрутства та стримують зростання активів, що приносять дохід. З іншого боку, дуже низька частка дивідендів може призвести до зменшення курсової ринкову вартість акцій АТ.

Привабливість акцій того чи іншого АТ визначається не тільки величиною дивіденду, а й стабільністю дивідендної політики. Якщо розмір дивідендів АТ підтримується на відносно постійному рівні, інвестори почнуть розглядати їх як досить

стабільні доходи, а АТ виглядатиме дуже надійним. Основним фактором, що впливає на управлінське рішення про розподіл прибутку на частину, що капіталізується, і частку дивідендів, є те, наскільки швидке зростання активів може дозволити АТ, щоб не допустити великого зниження Відношення величини власного капіталу до суми активів. Інвестиційну вартість акціонерного капіталу можна розглядати як результат вигравів від збільшення власного капіталу, а також як результат впливу поєднання грошових дивідендів. Загальна прибутковість для акціонера визначається як поєднання вигід від дивідендів та приросту власного капіталу підприємства з часом. Однак даний напрямок не варто розглядати у відриві від грошових потоків та основних рушійних сил бізнесу у зв'язку з тим, що позитивна величина грошових потоків дасть можливість компанії виплатити дивіденди, а також зможе простимулювати зростання ринкової ціни акції, дозволяючи інвестору отримати вигоди від приросту власного капіталу.

На жаль, нині підприємства не застосовують прогностичні розрахункові методи щодо формування структури капіталу і роблять це без урахування раціональності співвідношення власного та позикового капіталу. Отже, формування оптимальної структури капіталу вимагає забезпечення найбільш ефективної пропорції між рентабельністю та фінансовою стійкістю підприємства, тобто максимізації його ринкової вартості. З метою вирішення питання оптимізації структури капіталу була розглянута модель на основі критерію максимізації прогнозуючої рентабельності власного капіталу та показника фінансового левериджу.

Таблиця 3.11 – Розрахунок оптимальності структури капіталу за критерієм максимізації ефекту фінансового левериджу для ТОВ «Реди Гармент Технолоджи»

Показник	Частка власного капіталу, %
----------	-----------------------------

	20	30	40	50	60	70	80	90
Потреба в капіталі тис. грн	26133	26133	26133	26133	26133	26133	26133	26133
ВК, тис.грн	5226,6	7839,9	10453,2	13066,5	15679,8	18293	20906,4	23519,7
ПК, тис.грн.	20906	18293,1	15679,8	13066,5	10453,2	7839,9	5226,6	2613,3
Ставка відсотка за позиками	22	22	22	22	22	22	22	22
Ставка податку на прибуток	0,18	0,18	0,18	0,18	0,18	0,18	0,18	0,18
Валовий прибуток	9495	9495	9495	9495	9495	9495	9495	9495

Коефіцієнт валової рентабельності активів (р.6/р.1)	36,33	36,33	36,33	36,33	36,33	36,33	36,33	36,33
Податковий коректор	0,82	0,82	0,82	0,82	0,82	0,82	0,82	0,82
Рівень ставки за кредит урахуванням податку	0,1804	0,1804	0,1804	0,1804	0,1804	0,1804	0,1804	0,1804
Вартість капіталу:								
ВК	1,82	1,21	0,91	0,73	0,61	0,52	0,45	0,40
ПК	0,1804	0,1804	0,1804	0,1804	0,1804	0,1804	0,1804	0,1804
Ефект фінансового левериджу (1-0,18)(р.7р.9)*р.3/р.2	0,04	0,06	0,10	0,15	0,23	0,35	0,60	1,35

Джерело: розраховано автором

Таким чином, дані табл. 3.311 свідчать, що чим більше частка власного капіталу, тим більше ефект фінансового левериджу. Проте більшість науковців вважають найбільш оптимальним варіантом 70/30 %.

Тому зупинимося на даній структурі капіталу 70/30 % та перерахуємо показники. Власний капітал збільшимо за рахунок непокритого прибутку, а позиковий за рахунок довгострокового кредиту.

Представимо в табл. 3.12. запропоновану структуру капіталу на 2022 рік для ТОВ «Реди Гармент Технолоджи» .

Таблиця 3.12 – Оптимальна структура капіталу для ТОВ «Реди Гармент Технолоджи» на 2022 рік

Показники	2021	2022	Абсолютне відхилення	Темп приросту, %
Зареєстрований капітал	636	636	0	0,00
Додатковий капітал	14213	14213	0	0,00
Резервний капітал	52	52	0	0,00
Непокритий збиток	(2621)	779	3400	-129,72
Усього власний капітал	12280	18293	3400	27,69
Довгострокові кредити	0	880	3943	-
Кредиторська заборгованість за товари, роботи	942	942	0	0,00
З бюджетом	608	608	0	0,00

Зі страхування	436	436	0	0,00
З оплати праці	1620	1620	0	0,00
З учасниками	3	3	0	0,00
Поточне забезпечення	828	828	0	0,00
Інші поточні зобов'язання	2523	2523	0	0,00
Усього поточних зобов'язань	6960	6960	0	0,00
Усього джерел фінансування	19240	26133	6893	35,83

Джерело: розраховано автором

Дані табл. 3.12 свідчать, що джерела фінансування активів підприємства зростуть на 6893 тис. грн.

Ефективність управління капіталом проявляється не лише у процесі його формування, але і використання, саме тому проведемо аналіз фінансування активів підприємства на 2022 рік.

Таблиця 3.13 – Динаміка та склад активів ТОВ «Реди Гармент Технолоджи» на 2022 рік

Показники	2021	2022	Абсолютне відхилення	Темп приросту, %
Нематеріальні активи	121	121	0	0,00
Основні засоби	14282	15682	1400	9,80

Усього необоротні активи	14403	15803	1400	9,72
Запаси	3370	1370	-2000	-59,35
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	315	3315	3000	952,38
З бюджетом	56	56	0	0,00
Інша поточна дебіторська заборгованість	21	21	0	0,00
Грошові кошти	1052	3568	2516	239,16
Інші оборотні активи	0	2000	2000	-
Усього оборотні активи	4837	10451	5614	116,06
Усього активів	19240	26133	6893	35,83

Джерело: розраховано автором

Таким чином, прогнозуємо зростання переважно оборотних активів, що підвищить фінансову стійкість та мобільність підприємства. Таку стратегію оптимізації капіталу можна характеризувати як врівноважену.

Її основна задача підвищити вартість підприємства помірними темпами без високого фінансового ризику.

Представимо в табл.3.14 прогнозу оцінку ефективності структурування капіталу підприємства.

Таблиця 3.14 – Прогнозна оцінка ефективності структурування акціонерного капіталу ТОВ «Реди Гармент Технолоджи» на 2022 рік

Показники	2021	2022	Абсолютне відхилення	Темп приросту, %
Рентабельність власного капіталу	-0,086	0,23	0,31	364,81
Рентабельність оборотного капіталу	-0,497	0,40	0,90	180,21
Коефіцієнт реінвестування	0	0,82	0,82	-
Коефіцієнт економічного росту	-0,086	0,23	0,32	367,44
Рентабельність активів	-0,055	0,16	0,21	389,85
Рентабельність продукції	-0,038	0,11	0,15	399,95
Чиста рентабельність реалізації	-0,0347	0,15	0,19	543,77
Коефіцієнт Бівера	0,05	0,33	0,28	563,01
Коефіцієнт поточної ліквідності (покриття)	0,70	1,50	0,80	114,51
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,49	0,79	0,30	61,65
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,15	0,51	0,36	241,76
Маневреність робочого капіталу	-0,50	0,67	1,17	234,00

Коефіцієнт фінансової автономії	0,64	0,70	0,06	9,37
Коефіцієнт фінансової залежності	1,57	1,43	-0,14	-9,01
Коефіцієнт покриття відсотків	0	1,40	1,40	-
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	-0,17	0,14	0,31	-80,07
Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними активами	-0,63	1,82	2,45	-388,49
Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів	0	0,05	0,05	-
Коефіцієнт фінансової незалежності капіталізованих джерел	1	0,95	-0,05	-4,59
Коефіцієнт інвестування власних і довгострокових залучень	0	0,90	0,90	-
Коефіцієнт фінансового левериджу	0,57	0,43	-0,14	-24,81
Коефіцієнт концентрації позикового капіталу	0,36	0,30	-0,06	-16,67
Коефіцієнт фінансового ризику	0,57	0,43	-0,14	-24,81
Коефіцієнт фінансової стабільності	0,64	0,73	0,09	14,64
Коефіцієнт страхування власного капіталу	0	0,00	0,00	-
Ефект фінансового левериджу	0,24	5,04	4,80	2000,00
Рентабельність власного капіталу, ROE %	-7,4	0,23	7,63	-103,08

Джерело: складено автором на основі

Таким чином, дані табл.3.14 свідчать про суттєве підвищення ефективності структурування акціонерного капіталу.

Представимо на рис. 3.2 зміну прибутковості акцій підприємства з урахуванням змін.

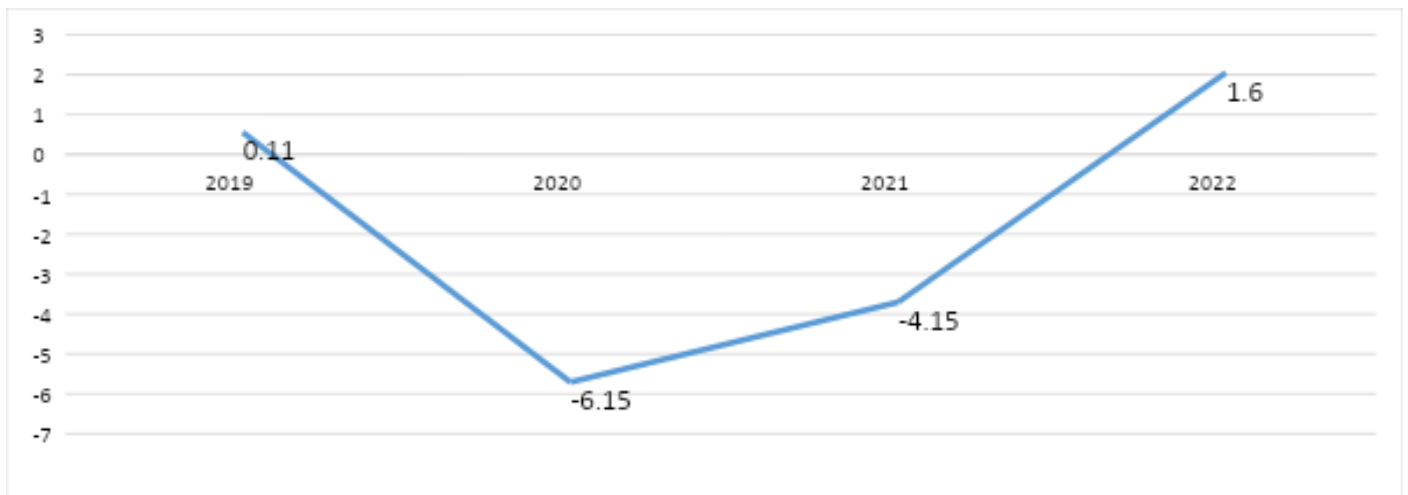

Рисунок 3.2 – Динаміка прибутку на 1 акцію ТОВ «Реди Гармент Технолоджи»
за 2019-2022 роки

Джерело: складено автором на основі

Таким чином, спостерігається суттєве зростання прибутковості акцій підприємства, відповідно вартість самого товариства. Представимо в табл.3.15 прогнольні показники ефективності використання акціонерного капіталу підприємства.

Таблиця 3.15 – Аналіз показників ефективності використання акціонерного капіталу ТОВ «Реди Гармент Технолоджи» на 2022 рік

Показники	2021	2022	Абсолютне відхилення	Темп приросту, %
Коефіцієнт оборотності акціонерного капіталу	2,48	2,67	0,19	7,66
Загальна рентабельність чистих активів	-0,09	0,28	0,37	411,11
Фінансова рентабельність чистих активів	-0,09	0,23	0,32	355,56

Джерело: складено автором на основі

Дані табл. 3.7 свідчать, що оборотність акціонерного капіталу у 2022 році зростає, що пов'язано із зростанням чистого доходу від реалізації продукції.

Рентабельність чистих активів як загальна, так і фінансова зростає, що свідчить про ефективність використання акціонерного капіталу та результативність вищезазначених заходів.

Сутність управління капіталом розкривається як сукупність принципів та методів реалізації фінансових рішень, пов'язаних із залученням ресурсів, а також з вибором та обґрунтуванням найвигіднішого їх розміщення відповідно до обраної стратегії.

При цьому важливо пам'ятати, що основною метою такого управління є збереження стійкого прогресивного розвитку організації в умовах невизначеності та ризику. Ефективне управління власним капіталом полягає у вирішенні наступних завдань:

- мінімізація ціни власного капіталу;

- зменшення трансакційних витрат на одиницю реалізованої продукції.

Для забезпечення ефективності система управління капіталом повинна відповідати таким критеріям:

- існує і постійно адаптується єдина, яка використовується всіма суб'єктами управління, методологія оцінки та прогнозування стану системи індикаторів;
- особи, які приймають рішення, діють у рамках єдиного інформаційного простору, представляючи стан та прогнози системи індикаторів;
- стратегічний та оперативний рівень управління взаємопов'язані: існує можливість оцінити вплив поточних рішень для досягнення стратегічних цілей.

Сприяти досягненню та забезпеченню ефективності системи управління власним капіталом повинні:

- акціонери – через активне та інформаційне здійснення своїх прав;
- регулятори ринку цінних паперів, фондові біржі та інші саморегульованні організації – через розкриття інформації та публікації вимог щодо лістингу;
- держава – за допомогою видання законів, нормативів, правозастосування та ефективної судової системи;
- співробітники – через висловлення своєї стурбованості щодо незаконних чи неетичних процесів чи інших недоліків управління;
- рейтингові агенції – за допомогою аналізу та оцінки впливу практики корпоративного управління на параметри ризиків акціонерного товариства.

ТОВ «Реди Гармент Технолоджи» необхідно розробити кодекс корпоративного управління з урахуванням принципів корпоративного управління відомих компаній. В основі концепції корпоративного управління ТОВ «Реди Гармент Технолоджи» мають лежати чотири ключові принципу:

1. Справедливість. Система корпоративного управління має захищати права акціонерів та забезпечувати однакове ставлення до всіх акціонерів, у тому числі

міноритарних, враховуючи той факт, що на підприємстві більша частина акцій знаходиться в руках мажоритарних акціонерів.

Усі акціонери повинні мати доступ до ефективних засобів захисту у разі порушення їхніх прав. Права та інтереси міноритарних акціонерів не повинні обмежуватися [51, с.8].

2. Відповідальність. Система корпоративного управління має визнавати передбачені законом права зацікавлених осіб та сприяти активній співпраці між компаніями та зацікавленими особами з метою створення робочих місць, забезпечення добробуту та стійкості здорових з фінансової точки зору компаній. Термін *sustainable development* (стійкий розвиток) ліг в основу окремої системи звітності, що готується провідними громадськими компаніями розвинених країн. В свою чергу звітність ТОВ «Реди Гармент Технолоджи» не враховує міжнародні стандарти та є неінформативною для всіх груп стейкхолдерів підприємства.

3. Прозорість. Система корпоративного управління повинна забезпечувати своєчасне та одночасне (не має переважних адресатів) розкриття достовірної інформації з усіх істотних питань, що стосуються компанії, у тому числі про її фінансове становище ні, результатах діяльності, структурі власності та управління. Як вже зазначалося вище ТОВ «Реди Гармент Технолоджи» має досить неінформативну звітність, не дозволяючи достовірно оцінити фінансовий стан товариства зацікавленим особам.

4. Підзвітність. Система корпоративного управління має забезпечувати стратегічне керівництво підприємством, ефективний контроль за керуючими з боку правління, а також підзвітність правління акціонерам.

Головна умова для успішного виходу ТОВ «Реди Гармент Технолоджи» на ринки капіталу є прозорість системи корпоративного менеджменту. Непрозорість діяльності завдає підприємству шкода, яка в сучасному світі виражається в оцінках, що

піддаються розрахунку, наприклад, кредитний рейтинг, ліквідність та рівень доступу з боку інвесторів.

Ступінь розкриття інформації та комплекс заходів зі зв'язків з інвесторами та організаціями управління бізнесом відносяться до чотирьох компонентів (поряд зі страховими та галузевими ризиками, економічними та фінансовими показниками), що визначають рейтинг, що виставляється як міжнародними (Standard and Poors, Moody's, Fitch), так і українськими агентствами [52, с. 165].

При визначенні прийняттого рівня прибутковості акціонерного товариства інвестори орієнтуються на кредитний рейтинг емітента, відносини між рейтингами позичальників, що формують спред (різницю, премію) тощо.

Низький кредитний рейтинг призводить до зростання витрат компанії на обслуговування позикового капіталу. Недостатньо висока ліквідність стає серед іншого стримуючим фактором для компанії в процесі інтеграції чи придбання активів.

Можна виділити п'ять управлінських аспектів підготовки ТОВ «Реди Гармент Технолоджи» до виходу на ринки капіталу: незалежність менеджменту, принцип демократичності при формуванні наглядових органів, інформаційна прозорість, ефективна довгострокова стратегія та критерії її оцінки, формалізований алгоритм прийняття рішень.

Незалежність управління забезпечує рівні права всім групам акціонерів, мінімізує управлінські ризики та небезпеку несправедливого розподілу економічних результатів.

Основні вимоги – поділ посад президента, голови правління та голови ради директорів; основний акціонер не втручається в оперативне управління підприємством. Так мінімізується ризик управління на користь одного з власників, а отже, і ризик нерівномірного розподілу фінансового результату серед співвласників підприємства: створення підконтрольних домінуючому акціонеру збутових та/або закупівельних компаній, виведення активів та їх подальшої оренди за завищеними цінами, створення боргового ланцюжка, що складається з позик в афілійованих кредитних організаціях та

інше. Демократичність принципів при формуванні наглядової ради та ради директорів необхідна для забезпечення плюралізму під час прийняття стратегічних рішень, знаходження консенсусу.

Незалежні директори – це або представники дрібних акціонерів, або галузеві професіонали, авторитетні спеціалісти [61, с. 63].

Слід зазначити, що незалежне правління – це не лише обов'язок, а й право підприємства, а саме право на доступ до громадського, у тому числі й світового, галузевого досвіду, можливість використання зразкової практики у питаннях фінансового менеджменту та підбору персоналу, впровадження найкращих технологічних рішень. На особливу увагу заслуговує присутність на найбільш прогресивних підприємствах директорів професіоналів з неспоріднених галузей, що забезпечує обмін інтелектуальним капіталом між секторами економіки.

Інформаційна прозорість передбачає постійний зв'язок із громадськістю, публікацію фінансової звітності (регулярної, доступної, достовірної).

Стратегічні цілі цієї діяльності мають бути сформульовані та доведені до громадськості. У сучасних умовах саме інформаційна прозорість виходить на перший план, а точніше, її приватний аспект, що має в зарубіжній практиці назву news flow (потік новин) [3]. Прагнучи до підвищення власної інвестиційної привабливості, ТОВ «Реди Гармент Технолоджи» має серед іншого підвищувати передбачуваність свого розвитку та, як слідство, звужувати допустимі межі коливання справедливих цін.

Підвищення ступеня достовірності прогностичних даних, що закладаються аналітиками при формуванні власних математичних моделей, що призводить найчастіше до скорочення використовуваних в них знижувальних коефіцієнтів.

Реформування системи корпоративного управління на підприємстві необхідне з метою підвищення його передбачуваності підприємства у очах інвесторів, отже, зниження компоненти ризику у вкладення. Слід зазначити, що реформування

корпоративного управління - природний еволюційний процес на шляху реструктуризації будь-яких галузей, у тому числі промисловості [29].

На наш погляд, удосконалення системи зв'язків з інвесторами та корпоративного управління має здійснюватися за такими напрямками:

1. Стандартизація управлінської практики на підприємстві. Серед іншого це передбачає рівноправність міноритарних акціонерів підприємства, прозору систему закупівель, використання трансфертних цін тільки у разі згоди міноритарних співвласників з цією стратегією і при наявності альтернатив для них.

2. Вирішення проблем консолідації звітності за міжнародними стандартами. Інвестори отримують можливість бачити фактичні (а не уявні) фінансові потоки усередині компанії, а головне – зіставляти їх з аналогами, зокрема й міжнародними. Передбачувана модель звітності може включати такі елементи: окрема, сумісна, консолідована та інтегрована звітності [29]. Це актуально як для великих корпорацій, так і для середнього бізнесу.

3. Регулярна звітність – важливе питання для інвесторів, оскільки щорічний звіт з МСФЗ є надто рідкісним, щоб служити добрим індикатором зміни фінансового стану підприємства.

4. Ухвалення кодексу корпоративного управління. У цьому документі традиційно висвітлюються питання, пов'язані з дивідендною політикою, стратегією розвитку підприємства та відносинами з акціонерами, практикою нових придбань та консолідацією дочірніх підприємств, участю у правових спорах та принципами конкурентної боротьби.

5. Участь незалежних директорів управлінні підприємством чи розширення їх присутності. Йдеться про професіоналів, тих, хто бере участь у комітетах, які проводять внутрішній аудит, вирішують корпоративні конфлікти, приймають рішення про винагороду.

6. Максимальні зусилля щодо підвищення ліквідності власних цінних паперів.

Основна ідея управління процесом створення вартості акціонерного капіталу заключається вміння конструювати всі свої інвестиційні, фінансові та виробничі рішення на економічному фундаменті, тобто на русі грошових потоків, і керувати всіма довіреними їм ресурсами так, щоб при цьому мати найвищу економічну віддачу. Поступово схильність до цього підходу забезпечить зростання вартості акціонерного капіталу та надасть позитивних тенденцій зміни ринкової вартості акцій.

Таким чином, виділення кількох складових вартості підприємства (позиковий капітал та акціонерний капітал), їх спільний (синергетичний) вплив на загальну вартість вимагає концентрованого підходу до управління ними.

Було розглянуто концепцію управління створенням вартості акціонерного капіталу, притримуючись системного погляду на взаємозв'язок рішень менеджерів з інвестиційної, фінансової та виробничої діяльності.

Фінансові рішення впливають на зміну середньозваженої вартості капіталу підприємства, що розглядається, а також на структуру його капіталу, відповідно поєднуючи інвестиційні і виробничі рішення створюють грошовий потік від виробничої діяльності після сплати податків.

Очікувана прибутковість або вартість капіталу може використовуватися для стимулювання інвестиційної привабливості підприємства.

3.3. Прогнозування тенденцій змін інвестиційної привабливості ТОВ «Реди Гармент Технолоджи» при реалізації заходів вдосконалення управління акціонерним капіталом

Рівень конкурентоспроможності підприємства, що виявляється в процесі активного суперництва підприємств основного кластера галузі легкої промисловості, надає безпосередній вплив на його інвестиційну привабливість, що виступає для інвестора гарантом безпеки вкладення в об'єкт інвестування, тобто підтверджує його

здатність вижити в жорстких умовах конкурентної боротьби з іншими виробниками. У підприємств з низькою конкурентоспроможністю діапазон залучення інвестицій різних типів і форм, необхідних обсягів з кращих джерел знижується. У свою чергу інвестиційна привабливість дозволяє суб'єктам господарювання залучати інвестиції, що дозволяють створювати стійкі конкурентні переваги.

Практично будь-який напрямок бізнесу у наші дні характеризується високим рівнем конкуренції. Для досягнення лідерства та збереження своїх позицій на ринку компанії змушені постійно розвиватися, розширювати свої сфери діяльності, опановувати нові технології.

У подібних ситуаціях періодично настає момент, коли керівники компанії розуміють, що подальший розвиток неможливий без припливу інвестицій. Залучення інвестицій у компанію дають додаткові конкурентні переваги та в основному є найпотужнішим засобом зростання.

Основною та найбільш загальною метою залучення інвестицій є зростання ефективності діяльності підприємства, тобто наслідком будь-якого обраного способу вкладення інвестиційних коштів при раціональному управлінні має бути зростання вартості компанії та інших показників діяльності.

Для прийняття рішень щодо реалізації інвестиційних вкладень необхідно зіставлення очікуваних у майбутньому позитивних надходжень, із витратами на капітальні вкладення.

Прикладна значимість питань щодо визначення інвестиційної привабливості підприємств не підлягає сумніву, оскільки без здійснення інвестиційних вкладень у господарюючі суб'єкти не є можливим зростання економіки та її стабілізація.

Проведемо оцінку інвестиційної привабливості підприємства на основі реалізації заходів вдосконалення управління акціонерного капіталу.

Представимо в табл.3.16 прогностні показники ліквідності підприємства на 2022 рік у порівнянні з попереднім періодом.

Таблиця 3.16 – Розрахунок показників ліквідності ТОВ «Реди Гармент Технолоджи» на 2022 рік

Показник	Нормативне значення	2021	2022	Абсолютне відхилення	Темп приросту, %
Коефіцієнт поточної ліквідності (Кпл)	1,5 – 2	0,70	1,50	0,80	114,51
Коефіцієнт швидкої ліквідності (Кшл)	0,5 – 1	0,49	0,79	0,30	61,65
Коефіцієнт абсолютної ліквідності (Кал)	0,25 – 0,5	0,15	0,51	0,36	241,76
Власні оборотні кошти (ВОК)	> 0	-2073	2490	4563	-220,116

Джерело: складено автором

В результаті проведених розрахунків в табл.3.16 можемо зробити наступні висновки: на підприємстві відсутні кошти з'являться власні оборотні кошти, значно зростають коефіцієнти ліквідності, що свідчить про підвищення можливості підприємства розраховуватися за своїми зобов'язаннями. Таким чином, платоспроможність підприємства зросла, що буде стимулювати інвестиційну привабливість. В табл.3.17 розглянемо показники абсолютної стійкості підприємства на 2022 рік у порівнянні з попереднім періодом.

Таблиця 3.17 – Абсолютні показники фінансової стійкості ТОВ «Реди Гармент Технолоджи» на 2022 рік

Показник	2021 рік, тис. грн	2022 рік, тис. грн	Абсолютне відхилення, тис. грн	Темп приросту, %
1. Постійні пасиви (ПП)	12280	18293	6013	48,97
2. Активи, що важно реалізуються (Авр)	14403	15803	1400	9,72
3. Власні обігові кошти (ВОК)	-2073	2490	4563	220,12
4. Довгострокові зобов'язання (ДЗ)	0	880	880	-
5. Наявність постійних та довгострокових пасивів для	-2073	3370	5443	262,57

6. Короткострокові кредити банків (КК)	0	0	0	-
7. Загальна сума основних джерел фінансування запасів	-2073	3370	5443	262,57
8 Запаси (З)	3370	1370	-2000	-59,35
9. Надлишок (нестача) власних обігових коштів	-5493	1120	6613	120,39
10. Надлишок (нестача) власних обігових коштів та ДЗ	-5493	2000	7493	136,41
11. Надлишок (нестача) основних джерел фінансування запасів	-5493	2000	7493	136,41

Джерело: складено автором

Дані табл.3.17 свідчать, що підприємство буде мати абсолютну фінансову стійкість, так як його капіталу достатньо для покриття запасів, що обумовлено зростанням постійних пасивів, власних обігових коштів, появою довгострокових зобов'язань як додаткового джерела покриття запасів.

Зростання чистого доходу від реалізації, а також зміни використання капіталу вплинули на ділову активність. У табл. 3.10 розглянемо прогностні показники ділової активності підприємства.

Слід враховувати, що тривалість перебування коштів у обороті визначається такими факторами, серед яких одними з найважливіших є галузева приналежність фірми та сфера її діяльності, інфляційні процеси тощо. Крім того, необхідний контроль за реалізацією всіх запропонованих заходів, а саме проведення фінансового аналізу та подання його результатів на регулярній основі. Необхідно стежити за динамікою коефіцієнтів поточної ліквідності та забезпеченості власними оборотними коштами, а також контролювати співвідношення темпів зростання дебіторської та кредиторської заборгованостей.

Дані табл.3.18 показують, що оборотність активів, оборотних активів, запасів зменшилась, проте у даній ситуації зменшення пояснюється більш високими темпами зростання активів порівняно з темпами зростання чистого доходу. Позитивним є

зростання оборотності кредиторської заборгованості, що свідчить про покращення платіжної дисципліни підприємства.

Таблиця 3.18 – Динаміка показників ділової активності ТОВ «Реди Гармент Технолоджи» на 2022 рік

Показник	2021	2022	Абсолютне відхилення	Темп приросту, %
Коефіцієнт оборотності активів	1,58	1,40	-0,18	-11,48
Період оборотності активів	227,41	257,40	29,99	13,19
Коефіцієнт оборотності основних фондів	2,13	2,33	0,20	9,42
Період оборотності основних фондів	168,81	154,46	-14,35	-8,50
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	6,23	3,50	-2,73	-43,86
Період оборотності оборотних активів	97,76	102,94	5,18	5,30
Коефіцієнт оборотності запасів	9,04	26,68	17,64	195,12
Період оборотності запасів	39,83	13,49	-26,34	-66,12
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	77,70	10,78	-66,92	-86,13
Період оборотності дебіторської заборгованості	4,63	33,41	28,78	621,59
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	2,48	2,00	-0,48	-19,43
Період оборотності власного капіталу	145,14	180,18	35,04	24,14
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	8,44	10,13	1,69	19,99
Період оборотності кредиторської заборгованості	42,66	35,55	-7,11	-16,67

Джерело: складено автором

Рентабельність демонструє ефективність фінансово-господарської діяльності. Представимо в табл.3.19 прогностні показники рентабельності підприємства.

Таблиця 3.19 – Показники рентабельності підприємства на 2022 рік

Показник	2021	2022	Абсолютне відхилення	Темп приросту, %
1. Коефіцієнт рентабельності майна (капіталу)	-0,055	0,16	0,21	389,85
2. Коефіцієнт рентабельності власного капіталу	-0,086	0,23	0,31	364,81
3. Коефіцієнт рентабельності продаж	-0,0347	0,11	0,15	428,48

4. Коефіцієнт валової рентабельності основної діяльності	0,11	0,35	0,24	219,06
5. Коефіцієнт рентабельності необоротних активів	-0,073	0,26	0,34	461,12
6. Коефіцієнт рентабельності оборотних активів	-0,2161	0,40	0,61	284,46

Джерело: складено автором

Таким чином, проведені розрахунки в табл.3.19 свідчить про суттєве збільшення рентабельності підприємства.

Для визначення чи змінився рівень інвестиційної привабливості ТОВ «Реди Гармент Технолоджи» проведемо прогнозний таксономічний аналіз показників підприємства з урахуванням впровадження вищедосліджених заходів. За основу таксономічного аналізу візьмемо наступні показники: коефіцієнт швидкої ліквідності, коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості, коефіцієнт фінансової залежності, коефіцієнт рентабельності продукції.

Представимо вищезазначені показники в табл. 3.20.

Таблиця 3.20 – Вихідні дані для таксономічного аналізу інвестиційної привабливості підприємства

Показники	Коефіцієнт швидкої ліквідності	Коефіцієнт оборотності активів	Коефіцієнт фінансової автономії	Коефіцієнт валової рентабельної продаж
2020	0,34	1,83	0,67	0,15
2021	0,49	1,58	0,64	0,11
2022	0,79	1,4	0,70	0,35

Джерело: складено автором

Визначимо середнє значення та середнє відхилення за кожним показником X в таблиці 3.21.

Таблиця 3.22 – Середнє значення та середнє відхилення за кожним показником

Показники	Коефіцієнт швидкої ліквідності	Коефіцієнт оборотності активів	Коефіцієнт фінансової автономії	Коефіцієнт валової рентабельної продаж
Середнє значення	0,540	1,600	0,670	0,200
Середнє відхилення	0,170	0,150	0,020	0,100

Джерело: складено автором

Стандартизуємо вищезазначені показники за рахунок наступних розрахунків:

$$\text{КШВ.л. 2019}=(0,34-0,54)/0,170=-1,18;$$

$$\text{КШВ.л. 2020}=(0,49-0,54)/0,170=-0,29;$$

$$\text{КШВ.л. 2021}=(0,79-0,54)/0,170=1,5;$$

$$\text{Коб.з. 2019}=(1,83-1,6)/0,15=1,5$$

$$\text{Коб.з. 2020}=(1,58-1,6)/0,15=-0,1$$

$$\text{Коб.з. 2021}=(1,4-1,6)/0,15=-1$$

$$\text{Кфа2019}=(0,67-0,67)/0,02=0;$$

$$\text{Кфа2020}=(0,64-0,67)/0,02=-1,5;$$

$$\text{Кфа2021}=(0,70-0,67)/0,02=1,5;$$

$$\text{Квр2019}=(0,15-0,2)/0,1=-0,5;$$

$$\text{Квр2020}=(0,11-0,2)/0,1=-0,9;$$

$$\text{Квр2021}=(0,35-0,2)/0,1=1,5;$$

Таким чином, отримаємо матрицю стандартних значень U в таблиці 3.23.

Таблиця 3.23 – Матриця стандартних значень U

Роки	Ознаки			
	Коефіцієнт швидкої ліквідності	Коефіцієнт оборотності активів	Коефіцієнт фінансової автономії	Коефіцієнт валової рентабельної продаж
2020	-1,18	1,5	0,0	-0,50
2021	-0,29	-0,1	-1,5	-0,9
2022	1,5	-1	1,5	1,50
$Z_0 \max$	1,5	1,5	1,5	1,5

Джерело: розраховано автором

Після стандартизації значень проведемо диференціацію ознак, тобто вплив кожного показника на рівень розвитку об'єкта (інвестиційної привабливості).

$$\text{КШВ.л. 2019}=(-1,18 -1,5)^2=7,16;$$

$$\text{КШВ.л. 2020}=(-0,29-1,5)^2=3,22;$$

$$\text{КШВ.л. 2021}=(1,5-1,5)^2=0;$$

$$\text{Коб.з. 2019}=(1,5-1,5)^2=0;$$

$$\text{Коб.з. 2020}=(-0,1-1,5)^2=-2,67;$$

$$\text{Коб.з. 2021}=(-1-1,5)^2=8,03;$$

$$\text{Кфа2019}=(0-1,5)^2=2,25;$$

$$\text{Кфа2020}=(-1,5-1,5)^2=9,0;$$

$$\text{Кфа2021}=(1,5-1,5)^2=0;$$

$$\text{Квр2019}=(-0,5-1,5)^2=4,0;$$

$$\text{Квр2020}=(-0,9-1,5)^2=5,76;$$

$$\text{Квр2021}=(1,5-1,5)^2=0.$$

Таблиця 3.24 – Матриця диференціації ознак

Роки	Ознаки				Сума
	Коефіцієнт швидкої ліквідності	Коефіцієнт оборотності активів	Коефіцієнт фінансової автономії	Коефіцієнт валової рентабельної продаж	
2020	7,16	0,00	2,25	4,00	13,41
2021	3,22	2,67	9,00	5,76	20,65
2022	0,00	8,03	0,00	0,00	8,03

Джерело: розраховано автором

Після розподілу ознак на стимулюючі та дестимулюючі на основі елементів матриці сформулюємо вектор-еталон та відстань між точкою одиницею та точкою вектору еталону C_{io} .

$$C_{io2019}=\sqrt{13,41}=3,66$$

$$C_{io2020}=\sqrt{20,65}=4,54$$

$$C_{io2021}=\sqrt{8,03}=2,83$$

$$\text{Середнє значення}=(3,66+4,54+2,83)/3=3,68$$

$$C_{io\text{ average }2019}=(3,66-3,68)^2=0$$

$$C_{io\text{ average }2020}=(4,54-3,68)^2=0,75$$

$$C_{io\text{ average }2021}=(2,83-3,68)^2=0,72$$

$$C_{io}=0+0,75+0,72=1,46$$

Розрахуємо коефіцієнт таксономії за роками:

$$K_i = 3,68 + 3 * 1,46 = 7,31$$

Отримана відстань служить початковим елементом для розрахунку показника таксономії: $K_i = 1 - d_i$;

$$d_{2020} = 3,66 / 7,31 = 0,5$$

$$d_{2021} = 4,54 / 7,31 = 0,62$$

$$d_{2022} = 2,83 / 7,31 = 0,39$$

Таким чином, показник таксономії становить:

$$K_{2018} = 1 - 0,50 = 0,50$$

$$K_{2019} = 1 - 0,62 = 0,38$$

$$K_{2020} = 1 - 0,38 = 0,2$$

Слід відобразити на рис.3.3 динаміку змін інтегрального показника у 2022 році з урахуванням впровадження заходів підвищення ефективності управління акціонерним капіталом.

Слід зазначити, що коефіцієнт таксономії зріс протягом прогностного періоду. Таким чином, можемо зробити висновок про зростання інвестиційної привабливості підприємства у 2022 році завдяки удосконаленню управління акціонерним капіталом

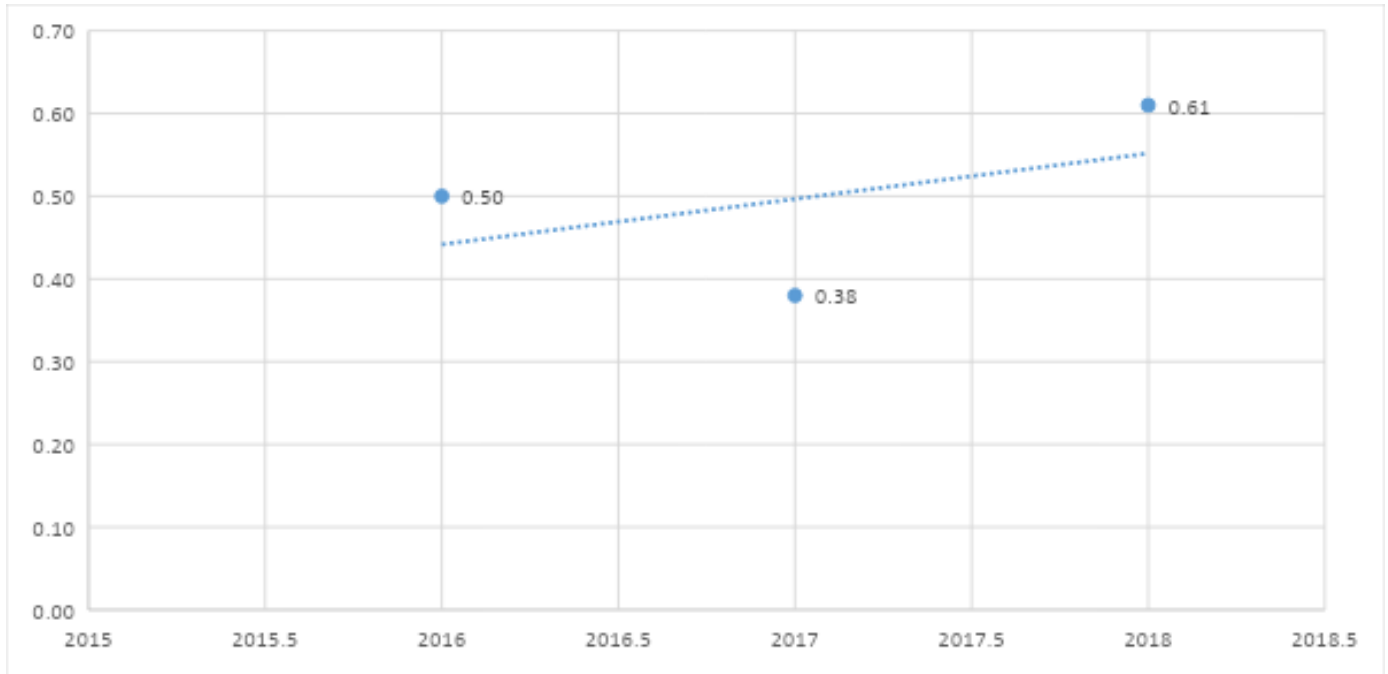

Рисунок 3.3 – Динаміка змін коефіцієнта таксономії протягом 2020 – 2022 рр.
ТОВ «Реди Гармент Технолоджи»

Джерело: складено автором

Таким чином, запропоновані заходи оптимізації структури капіталу та підвищення ефективності управління акціонерним капіталом ТОВ «Реди Гармент Технолоджи» можуть забезпечити сприятливі умови для реалізації нових проектів, підвищення ділової активності та конкурентоспроможності організації та як наслідок підвищення інвестиційної привабливості.

Висновки до розділу 3

На основі визначених проблем управління акціонерним капіталом ТОВ «Реди Гармент Технолоджи» за досліджуваний період було розроблено заходи оптимізації структури капіталу та підвищення ефективності управління акціонерним капіталом.

Виходячи з динаміки фінансового важеля та збитковості підприємства було запропоновано дотримуватися врівноваженої стратегії управління акціонерним

капіталом. Були розглянуті альтернативні варіанти структури капіталу з урахуванням ефекту фінансового важеля та вартості капіталу.

В результаті аналізу оптимальним варіантом обрано 70/30. Додатковими джерелами фінансування капіталу обрано нерозподілений прибуток та довгостроковий кредит.

З метою отримання чистого прибутку на підприємстві запропоновано наступні заходи: впровадження системи автоматизації підготовчо-розкрійного виробництва, переробки текстильних відходів, розширення ринків збуту, підвищення іміджу підприємства. В результаті здійснення вищезазначених заходів підприємству вдасться отримати чистий прибуток у розмірі 4166 тис. грн.

Оптимізувати структуру капіталу було запропоновано у відношенні 70 % власного капіталу до 30 % позикового капіталу. Потреба в капіталі була визначена з урахуванням наявного дефіциту власних оборотних коштів та коштів для покриття запасів.

Крім того, було запропоновано більшої уваги приділяти корпоративному управлінню, структурувати його, розробити кодекс корпоративного управління, який буде містити в тому числі і принципи управління капіталом, розроблені показники ефективності управління капіталом.

В процесі дослідження змін результатів та ефективності фінансово-господарської діяльності ТОВ «Реди Гармент Технолоджи» при запропонованій структурі капіталу встановлено наступне: зростання платоспроможності та фінансової стійкості, зростання рентабельності, зменшення фінансового ризику, підвищення прибутковості акцій підприємства та ефективності управління акціонерним капіталом.

При цьому, з урахуванням зміни структури капіталу та підвищення ефективності управління акціонерним капіталом, значно зросте інвестиційна привабливість підприємства.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

В процесі дослідження встановлено наявність поліваріантних поглядів на акціонерний капітал, процес управління ним, джерела його формування, структуру, складові елементи та роль в економіці держави.

Проаналізувавши різноманітні підходи до визначення дефініції «акціонерний капітал» різними вченими, ми прийшли до наступного висновку: «акціонерний капітал - це капітал акціонерного товариства, що створюється за рахунок внесків акціонерів шляхом придбання ними цінних паперів (акцій) і виражений у матеріальному (капіталізованій частині прибутку) та нематеріальному вигляді (одержання додаткової вартості у формі прибутку, дивідендів та інших доходів, включаючи сучасні механізми мобілізації інвестиційного капіталу на фондових ринках) для забезпечення максимізації добробуту акціонерів та соціально-економічного ефекту його діяльності.

Дослідження теоретичної сутності акціонерного капіталу дозволили дійти до висновку, що йому притаманні наступні характеристики: виражає економічні відносини, що виникають у процесі об'єднання індивідуальних капіталів в один крупний капітал; являє собою цілісну економічну систему різних форм капіталу, кожна з яких може бути розглянута як окремий елемент цієї системи і є сукупністю взаємопов'язаних елементів, що виконують певні функції; здійснює безперервний рух; повинен включати об'єкти та суб'єкти, на яких спрямована його дія.

З метою раціонального формування акціонерного капіталу та ефективного його використання необхідно використовувати управлінський механізм, орієнтований на

оптимізацію структури джерел залучення фінансових ресурсів та підвищення ефективності використання АК.

Даний механізм називається управлінням акціонерним капіталом. В процесі дослідження ми прийшли до невтішного висновку у тому, ефективність компанії впливають дві характеристики структури акціонерного капіталу: ступінь концентрації власності і тип власника капіталу.

Методи управління капіталом розкривають зміст дій та ініціатив щодо досягнення підприємством цільової фінансової позиції на траєкторії свого розвитку, що характеризується стійким співвідношенням основних фінансово-економічних показників, значення яких можна порівняти, солідарні з критеріями обґрунтування (вибору) конструктивних управлінських рішень, включеними до фінансової моделі управління.

Достатній рівень капіталу підприємства сприяє підтримці його життєздатності протягом усього періоду функціонування, зберігаючи його ліквідність, рентабельність, стійкість та платоспроможність. Досягнення оптимальної структури капіталу здійснюється у вигляді адекватного управління ними. Кожному підприємству при розробці політики формування капіталу необхідно враховувати стратегію свого розвитку. У зв'язку з цим визначення оптимальної структури капіталу є важливим завданням будь-якої організації.

Дослідження ефективності управління акціонерним капіталом підприємства здійснювалось на базі ТОВ «Реди Гармент Технолоджи». Дане підприємство працює в сфері легкої промисловості України. Основним видом діяльності є виробництво одягу як для внутрішнього ринку, так і для іноземних замовників.

Аналіз його організаційно-економічної характеристики підприємства показав наступне: протягом досліджуваного періоду відбулося зменшення середньооблікової чисельності персоналу з 370 осіб у 2019 році до 315 у 2021 році, яке пояснюється скороченням обсягів виробництва та розповсюдженням пандемії Covid-19;

продуктивність праці зросла в зв'язку із більш високими темпами зниження чисельності персоналу порівняно з темпами зменшення доходів від реалізації продукції.

На ТОВ «Реди Гармент Технолоджи» майно підприємства зменшилось за досліджуваний період, його вартість зменшилась з 21470 тис. грн у 2019 році до 19240 тис. грн у 2021 році, що обумовлено скороченням оборотних активів. Підприємство характеризується важкою структурою активів, так як найбільшу питому вагу займають необоротні активи, тобто підприємство є немобільним, що сповільнює оборотність активів.

Основними джерелами формування активів є власні кошти, їх питома вага становить більше 60 %. Таким чином, підприємство не залежить від зовнішніх кредиторів. Проте власний капітал за досліджуваний період має тенденцію до зменшення за рахунок непокритого збитку. Причиною виникнення непокритого збитку на підприємства були занадто високі управлінські витрати. В результаті дослідження розміщення коштів в активах можна зробити висновок про неефективність та як наслідок поганий фінансовий стан.

Чистий дохід на підприємстві зменшився за досліджуваний період, що обумовлено скороченням замовлень через пандемію Covid-19. Поточні витрати перевищували дохід та як результат за досліджуваний період, окрім 2019 року, підприємство було збитковим.

В процесі дослідження фінансового стану підприємства встановлено наступне: підприємство є абсолютно неліквідним, що підтверджується є розрахунок відносних коефіцієнтів, тому ТОВ «Реди Гармент Технолоджи» не може відповідати своїми зобов'язаннями; на підприємстві відсутні власні оборотні кошти, так як більша частина короткострокових позикових коштів вкладена в основні фонди; знижується платоспроможність та ефективність використання активів; відсутність чистого прибутку та як наслідок рентабельності; інвестиційна привабливість нижче середнього.

Аналіз ефективності управління акціонерним капіталом показав наступне: на підприємстві вищим органом є загальні збори акціонерів; підприємство в своїй діяльності керується статутом та принципами управління, затвердженими Рішенням НКЦПФР; кодекс корпоративного управління відсутній.

На підприємстві зареєстрований капітал складається з 254592 простих акцій, які зосереджені у власності юридичної особи та 58 фізичних осіб на загальну вартість 636 тис. грн. Найбільший відсоток акціонерного капіталу зосереджений в руках трьох акціонерів. Таким чином, можна зробити висновок, що ТОВ «Реди Гармент Технолоджи» має мажоритарну структуру управління.

В процесі дослідження встановлено, що підприємство знаходиться в стані банкрутства, має незадовільну структуру капіталу, а ринкова вартість підприємства відповідно низькою, а підприємство має інвестиційну привабливість нижче середнього. Таким чином, підприємству необхідно переглянути політику управління акціонерним капіталом та оптимізувати структуру капіталу з метою підвищення його інвестиційної привабливості..

Вирішення проблем фінансового забезпечення та корпоративного управління розвитком АТ вимагає формування цілісної системи управління капіталом акціонерного товариства.

Основними складовими такої системи мають бути такі: методології управління; організації управління; комунікаційного забезпечення; нормативного забезпечення; кадрового забезпечення; матеріально-технічного забезпечення. Основними проблемами, які впливають на інвестиційну привабливість підприємства є наступні: відсутність оборотних коштів, неоптимальна структура капіталу, збитковість підприємства, високі управлінські витрати, неприбутковість акцій.

На основі виявлених проблемних аспектів управління акціонерним капіталом ТОВ «Реди Гармент Технолоджи» за досліджуваний період були розроблені заходи оптимізації структури капіталу та удосконалення управління акціонерним капіталом.

Основним аспектом, який при цьому враховували, був динаміка фінансового важеля та збитковість підприємства. Саме тому вирішили дотримуватися врівноваженої стратегії управління акціонерним капіталом.

В процесі розгляду альтернативних варіантів структури капіталу та урахування ефекту фінансового важеля та вартості капіталу вирішено, що найоптимальнішою структурою капіталу буде відношення 70/30. Джерелами формування капіталу обрали накопичений капітал та довгостроковий кредит. Накопичений капітал відноситься до видів статей, що виникають у наслідок розподілу чистого прибутку (резервний капітал, нерозподілений прибуток та інші аналогічні статті). Навіть те, що джерело формування деяких частин накопиченого капіталу - чистий прибуток, цілі та порядок створення, напрями та можливостей використання цієї статті суттєво відрізняється.

Управлінські рішення, прийняті засновниками, зумовлюють структурні зрушення як у складі сукупного капіталу, внаслідок випереджаючого темпу зростання власного капіталу проти позикового, і зміни у структурі власного капіталу, оцінювані темпами внутрішньої капіталізації.

Нерозподілений прибуток можливо використовувати лише при наявності чистого прибутку. Саме тому з метою збільшення прибутковості підприємства запропоновано наступне: впровадження системи автоматизації підготовчо-розкрійного виробництва, переробки текстильних відходів, розширення ринків збуту, підвищення іміджу підприємства. В результаті здійснення даних чистий прибуток зросте до 4166 тис.грн.

Крім того, ТОВ «Реди Гармент Технолоджи» рекомендовано розробити кодекс корпоративного управління, в якому детально зазначити принципи управління акціонерним капіталом, розробити індикатори ефективності управління та заходи контролю за їх дотриманням.

Таким чином, при запропонованій структурі капіталу та впровадженні заходів удосконалення управління акціонерним капіталом та встановлено наступне: зростання платоспроможності та фінансової стійкості, зростання рентабельності, зменшення

фінансового ризику, підвищення прибутковості акцій підприємства та ефективності управління акціонерним капіталом.

В результаті зміни структури капіталу та удосконалення управління акціонерним капіталом, значно зросте інвестиційна привабливість підприємства, що підтверджено таксономічним аналізом.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алейнікова Н. М. Сутність поняття «Механізму оцінки вартості акціонерного товариства». *Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Проблеми та розвиток економічних систем в умовах глобальної нестабільності»*. м. Миколаїв, 4–5 листопада 2016 р. Миколаїв, 2016. С. 21–24.
2. Алейнікова Н. М. Оцінка факторів вартості та ризику для вартості акціонерних товариств. *Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Модернізація економіки та фінансової системи країни: актуальні проблеми та перспективи»*. Дніпро, 29–30 вересня 2017 р. Ч. 1. С. 65–68
3. Барилюк І. В. Діагностика впливу факторів економічного середовища на формування фінансового капіталу компаній. *Фінанси України*. 2013. №9. С. 104-117.
4. Березянюк Т. В. Актуальні питання корпоративного управління. *Ефективна економіка*. 2020. № 8. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2020_8_5 (дата звернення 10.08.2022)
5. Березюк К. М. Управління акціонерним капіталом підприємств. *Інвестиції: практика та досвід*. 2015. № 10. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ipd_2015_10_21 (дата звернення 15.08.2022)
6. Білич А. В. Структура капіталу підприємства та його вартість: питання визначення оптимальних співвідношень. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2013. № 7/8. С. 93-99
7. Бичкова Н. В. Вплив якості корпоративного управління на ефективність діяльності компаній. *Інфраструктура ринку*. 2020. Вип. 45. - С. 3-7. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ifrctr_2020_45_3 (дата звернення 12.08.2022)
8. Бондаренко Н. М. Власний капітал в обліковій політиці акціонерних товариств. *Вісник Дніпропетровського університету. Серія : Економіка*. 2015. Т. 23,

вип. 9(3). URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/vdumov_2015_23_9\(3\)__30](http://nbuv.gov.ua/UJRN/vdumov_2015_23_9(3)__30) (дата звернення 10.08.2022)

9. Бондаренко Т. В. Аналіз основних джерел формування власного капіталу на промисловому підприємстві. *Економіка. Управління. Інновації*. 2013. Вип. 2 (10). С. 45-51.

10. Варічева Р. В. Аналіз оптимальності структури власного капіталу акціонерних товариств: проблеми та перспективи. *Вісник соціально-економічних досліджень*. 2012. Вип. 4(47). С. 155–167

11. Варічева Р. В. Облік змін у складі статутного капіталу акціонерних товариств. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія: Економічна*. 2011. № 970. С. 28–33

12. Великий тлумачний словник економічних термінів. URL: <http://www.lingvo.ua> (дата звернення 12.08.2022)

13. Волошко Н. О. Управління акціонерним капіталом промислового підприємства: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.04. ХНЕУ. Харків, 2012. 21 с

14. Волошко Н. О. Підходи щодо визначення сутності корпоративного управління. *Зб. наук. праць за матеріалами I міжнар. наук.-практ. конф. «Якість економічного розвитку: глобальні та локальні аспекти»*, Дніпропетровськ, 24–25 травня 2007 р. Дніпропетровськ : ПДАБА, 2007. Т. 3. С. 165-167.

15. Волошко Н. О. Програми участі в капіталі як інструмент стимулювання вищого керівництва акціонерного товариства. *Міжнародна науково-практична конференція «Модернізація суспільного сектору економіки в умовах глобальних змін»*, Тернопіль, 22–23 жовтня, 2009 р., Тернопіль : ТНЕУ, 2009. С. 222–226.

16. Волошко Н. О. Акціонерний капітал в системі регулювання корпоративних відносин. *Причорноморські економічні студії*. 2019. Вип. 41. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bses_2019_41_18 (дата звернення 10.08.2022)

17. Гарагонич О. В. Формування статутного капіталу акціонерних товариств. *Вісник Академії адвокатури України*. 2015. Т. 12. Ч. 3 (34). С. 30–38.
18. Гарагонич О. В. Розміщення цінних паперів українських емітентів за кордоном. *Юридична газета*. 2013. № 10. С. 13.
19. Гарагонич О. Збільшення статутного капіталу акціонерних товариств. *Підприємництво, господарство і право*. 2015. № 8. С. 26-32.
URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pgip_2015_8_7 (дата звернення 16.08.2022)
20. Давиденко Н. М. Фінансовий леверидж в оптимізації структури капіталу акціонерних товариств. *Агросвіт*. 2015. № 1. С. 10-13
URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/agrosvit_2015_1_3 (дата звернення 11.08.2022)
21. Демчишак Н. Б., Овчар О. А. Нормативно-правове забезпечення формування власного капіталу підприємств в Україні. *Формування ринкової економіки в Україні*. 2017. Вип. 37. С. 45-51.
22. Задихайло Д. В. Корпоративне управління: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Д.В. Задихайло [и др.]. Х.: Еспада, 2003. 688 с
23. Зоріна О.А. Діяльність акціонерних товариств у призмі нового законодавства. *Університетські наукові записки*. 2010. № 1 (33). С. 73–78
24. Кваша О. В. Акціонерний капітал як економічна категорія. *Науковий вісник Ужгородського національного університету : серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2019. Вип. 25, Ч. 1. С. 103-107.
25. Кваша О. В. Особливості управління капіталом в акціонерних товариствах. *Бізнес Інформ*. 2021. № 2. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/binf_2021_2_37 (дата звернення 15.08.2022)
26. Косова Т. Д., Деєва Н. Е. Фінансові механізми оцінки вартості капіталу акціонерного товариства. *Причорноморські економічні студії*. 2018. Випуск 30-2 С. 80-84.

27. Костова Н. І. Функції статутного капіталу акціонерних товариств. *Актуальні проблеми держави і права*. 2012. Вип. 68. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/apdp_2012_68_56 (дата звернення 14.08.2022)
28. Лазорчин В. А. Структурна побудова системи управління акціонерним капіталом підприємства. *Український журнал прикладної економіки*. 2020. Т. 5, № 4. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ujae_2020_5_4_43 (дата звернення 12.08.2022)
29. Литовченко О. Ю. Оптимізація структури капіталу як складова стратегії забезпечення фінансової безпеки підприємства. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2016. № 59. С.78-130.
30. Мастюк Д. О. Організаційне забезпечення процесу запровадження стратегій управління структурою капіталу акціонерних енергогенеруючих товариств. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2018. Вип. 17(1). URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2018_17\(1\)__37](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuumevcg_2018_17(1)__37) (дата звернення 16.08.2022)
31. Мельник Т. Г. Особливості обліку власного капіталу в акціонерних товариствах. *Молодий вчений*. 2018. № 3(2). URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2018_3\(2\)__62](http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2018_3(2)__62) (дата звернення 14.08.2022)
32. Метеленко Н. Г. Організаційні аспекти управління акціонерний капіталом промислових підприємств. *Економічний вісник Національного гірничого університету*. 2012. № 1. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/evngu_2012_1_14 (дата звернення 13.08.2022)
33. Михайленко О. В. Управління акціонерним капіталом підприємства. *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука"*. 2018. № 1(2). URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnj_2018_1\(2\)__13](http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnj_2018_1(2)__13) (дата звернення 12.08.2022)
34. Мочерний С. В. Політекономія : Підручник. 3- е вид., перероб. і доп. К. : Знання, 2006. 390 с.

35. Овчар О. А. Переваги та недоліки використання власних та позикових фінансових ресурсів. *Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції “Фінанси, підприємництво та облік: національні особливості та світові тенденції”*, м. Київ, 7 квітня 2018. С. 64-67.
36. Овчар О. А. Теорії структури капіталу та їх вплив на ринкову вартість підприємства. *Вісник Львівського університету. Серія економічна*. 2019. Вип. 56. С. 249-257.
37. Орехова А. І. Управлінська звітність як інструмент корпоративного управління та контролю. *Підприємництво і торгівля*. 2020. Вип. 27. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Torg_2020_27_12 (дата звернення 12.08.2022)
38. Офіційний сайт ТОВ «Реди Гармент Технолоджи» URL: <http://www.rgt.com.ua/> (дата звернення 20.08.2022)
39. Петруня Ю. Є. Акціонерний капітал та корпоративне управління: еволюція поглядів та сучасний стан. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Економічні науки*. 2014. Вип. 9(5). URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_en_2014_9\(5\)_46](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_en_2014_9(5)_46) (дата звернення 13.08.2022)
40. Попов О. Є. Теоретико-методологічні та концептуальні засади формування організаційно-економічного механізму корпоративного управління: монографія. Харків: ВД «ІНЖЕК», 2009. 390 с.
41. Порядок надання дозволу на розміщення та/або обіг цінних паперів українських емітентів за межами України: Рішенням НКЦПФР від 20 червня 2013 р. № 1105. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1201-13#Text> (дата звернення 21.08.2022)
42. Про акціонерні товариства: Закон України від 17.09.2008 р. (зі змінами та доповненнями) URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/514-17> (дата звернення 10.08.2022)

43. Про цінні папери та фондовий ринок: Закон України від 23 лютого 2006 року №3480-IV. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3480-15/page5> (дата звернення 12.08.2022)
44. Рубан О. Спецпроект “Корпоративні фінанси”: *Бонд. Євробонд. Український діловий тижневик “Контракти”*. 2006. № 50. URL: <http://www.archive.kontraktu.ua> (дата звернення 13.08.2022)
45. Рубаха М. В., Овчар О. А. Дивідендна політика як елемент системи формування та використання фінансових ресурсів суб’єкта господарювання. *Молодий вчений*. 2016. № 7 (34). С. 120-123.
46. Рубаха М. В., Овчар О. А. Теоретичні аспекти політики управління власним капіталом підприємства. *Вісник Одеського національного університету. Економіка*, 2015. Т.20. Вип.3. С. 142-145.
47. Савчук Т. В. Особливості розрахунку вартості власного капіталу публічних акціонерних товариств, акції яких не мають ринкової ціни. *Науковий вісник Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу*. 2011. № 1. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvif_2011_1_20 (дата звернення 16.08.2022)
48. Самуельсон П. Економіка / [пер. с англ.] Т.2. М. : МГП "Алгон", 1992. 332 с.
49. Сахарук Б. С. Фактори впливу на структуру акціонерного капіталу. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Економічні науки*. 2018. Випуск 29. Частина 2. С. 20-23.
50. Селіверстова Л. С. Методологічні засади управління вартістю капіталу сучасної корпорації. *Публічне адміністрування : теорія та практика. Електронний збірник наукових праць*. Вип. 2(16). 2014. С. 44-51.
51. Сердюков К. Г. Науково-методичний підхід до оцінки ключових факторів вартості та ризику акціонерних товариств. *Науковий вісник Ужгородського*

національного університету. Серія «Міжнародні економічні відносини та світове господарство». 2017. Вип. 15. Ч.1 С. 6–11

52. Сердюков К. Г. Розвиток системного підходу до побудови механізму оцінки вартості акціонерного товариства. *Проблеми системного підходу в економіці* 2017. Вип. 4 (60). С. 162–167.

53. Сміт А. Дослідження про природу та причини багатства народів. Ексмо, 2007. 960 с.

54. Спільник І. В. Аналітичне підґрунтя формування дивідендної політики. *Економічний аналіз : зб. наук. праць. Тернопільський національний економічний університет*. Тернопіль. 2014. Том 15. № 2. С. 79-92.

55. Стеценко Б. С. Дивідендна політика в контексті корпоративної соціальної відповідальності : полемічні аспекти. *Корпоративні фінанси*. 2012. № 9. С. 59-62.

56. Стеценко Б. С. Теоретичні підходи до визначення оптимальної структури капіталу акціонерного товариства. *Корпоративні фінанси*. 2010. №5-6. С. 41-46.

57. Стригуль Л. С. Особливості формування та обліку власного капіталу на підприємствах різних організаційно-правових форм. *Вісник НТУ “ХПІ”*. 2014. № 65 (1107). С. 12-17.

58. Ткачова Т. С. Теоретико-методологічні підходи до розбудови сучасних систем корпоративного управління на промисловому підприємстві. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2020. Вип. 6. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/sepsru_2020_6_21 (дата звернення 16.08.2022)

59. Хачатурян С. Сутність фінансових ресурсів та їх класифікація. *Фінанси України*. 2003. № 4. С. 77–81.

60. Хоменко М. М., Дорожкіна Г. М., Хоменко Л. М. *Управління капіталом акціонерних товариств за зростання нематеріальних активів. Економіка і організація управління*. 2020. № 2 (38). С. 31-41.

61. Худік О. А. Корпоративне управління як система відносин учасників діяльності. *Вісник КНТЕУ*. №2. 2013. С. 58-69.
62. Чиж Н. М., Дзямулич М. І. Особливості управління структурою власного капіталу акціонерних товариств. *Економічний форум*. 2014. №4. С. 235-240.
63. Швиданенко Г. О., Шевчук Н. В. Управління капіталом підприємства: навч. посібник / ДВНЗ "КНЕУ ім. Вадима Гетьмана". К.: КНЕУ, 2007. 440 с.
64. Шевченко Н. В. Ринкова капіталізація акціонерних товариств: сутність, функції та проблеми управління. *Економіка та держава*. 2011. № 9 URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecde_2011_9_8 (дата звернення 15.08.2022)
65. Шкарабан С. І., Корецький Б. М., Ярощук О. В. Діагностика і прогнозування фінансово-господарського розвитку акціонерного товариства: монографія [2-ге вид.]. Тернопіль: Рада, 2010. 300 с.
66. Шульга І. П. Еволюція економічних поглядів на акціонерний капітал. *Агросвіт*. 2010. № 22. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/agrosvit_2010_22_10 (дата звернення 12.08.2022)
67. Щербань О. Д., Насібова О. В., Сухоруков Р. В. Методи регулювання та оптимізації структури капіталу підприємства. *Економіка та держава*. 2017. № 12. С. 82–88
68. Юрчишена Л. В. Концептуальні підходи до управління необоротними активами корпоративних підприємств. *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Серія : Економічні науки*. 2020. № 10(2). URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnjie_2020_10\(2\)__21](http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnjie_2020_10(2)__21) (дата звернення 16.08.2022)
69. Krupka M. I., Rushchyshyn M. O. Financial resources of enterprises and the ways of optimizing them in modern conditions. *Wschodnioeuropejskie Czasopismo Naukowe (East European Scientific Journal)*. 2020. #4(56). Т. 3. Р. 40–46.

70. Koller T. Valuation: Measuring and Managing the Value of Companies / Koller Tim, Goedhart Marc, Wessels David. New Jersey : John Wiley & Sons, Inc, Hoboken, 2005. 739 p.
71. Stewart G. B. III Best-Practice EVA. Hoboken, New Jersey : John Wiley & Sons, Inc.

ДОДАТКИ

Додаток А

Підприємство	ТОВ «Реди Гармент Технолоджи»	за ЄДРПОУ	32579002
Територія	Житомирська обл., місто Новоград-Волинський	за КОАТУУ	4810400000
Організаційно-правова форма господарювання	ТОВ	за КОПФГ	230
Вид економічної діяльності	Виробництво іншого верхнього одягу	за КВЕД	14.13

Середня кількість працівників:

Адреса, телефон: 11700, Житомирська обл., м. Новоград-Волинський, вул. Житомирська, 148, (04141) 24699

Одиниця виміру: тис.грн. без десяткового знака

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):

за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку

v

за міжнародними стандартами фінансової звітності

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на 31.12.2021 р. Форма №1

				Код за ДКУД	1801001
Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду	На дату переходу на МСФЗ	
1	2	3	4	5	
I. Необоротні активи					
Нематеріальні активи	1000	141	121	0	
первісна вартість	1001	278	267	0	
накопичена амортизація	1002	(137)	(146)	(0)	
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	0	0	
Основні засоби	1010	15 146	14 282	0	
первісна вартість	1011	49 362	49 851	0	
знос	1012	(34 216)	(35 569)	(0)	
Інвестиційна нерухомість	1015	0	0	0	
первісна вартість	1016	0	0	0	
знос	1017	(0)	(0)	(0)	
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0	0	
первісна вартість	1021	0	0	0	
накопичена амортизація	1022	(0)	(0)	(0)	
Довгострокові фінансові інвестиції:					

які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	0	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0	0
Гудвіл	1050	0	0	0
Відстрочені аквизиційні витрати	1060	0	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0	0
Усього за розділом I	1095	15 287	14 403	0
II. Оборотні активи				
Запаси	1100	2 246	3 370	0
Виробничі запаси	1101	167	306	0
Незавершене виробництво	1102	1 048	1 985	0
Готова продукція	1103	1 030	1 078	0
Товари	1104	1	1	0
Поточні біологічні активи	1110	0	0	0
Депозити перестраховання	1115	0	0	0
Векселі одержані	1120	0	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	336	315	0
Дебіторська заборгованість за розрахунками:				
за виданими авансами	1130	0	0	0
з бюджетом	1135	464	56	0
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	0	0
з нарахованих доходів	1140	0	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	36	21	0
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	1 562	1 052	0
Готівка	1166	2	1	0
Рахунки в банках	1167	1 560	1 051	0
Витрати майбутніх періодів	1170	0	0	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0	0
у тому числі в:				
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0	0
Інші оборотні активи	1190	15	23	0

Усього за розділом II	1195	4 659	4 837	0
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0	0
Баланс	1300	19 946	19 240	0

Пасив	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду	На дату переходу на МСФЗ
1	2	3	4	5
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	636	636	0
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0	0
Додатковий капітал	1410	14 213	14 213	0
Емісійний дохід	1411	0	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0	0
Резервний капітал	1415	52	52	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-1 565	-2 621	0
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0	0
Усього за розділом I	1495	13 336	12 280	0
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0	0
Страхові резерви	1530	0	0	0
у тому числі:				
резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	0	0
резерв незароблених премій	1533	0	0	0
інші страхові резерви	1534	0	0	0
Інвестиційні контракти	1535	0	0	0
Призовий фонд	1540	0	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0	0
Усього за розділом II	1595	0	0	0

III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	1600	0	0	0
Векселі видані	1605	0	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за:				
довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0	0
товари, роботи, послуги	1615	1 506	942	0
розрахунками з бюджетом	1620	239	608	0
у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0	0
розрахунками зі страхування	1625	228	436	0
розрахунками з оплати праці	1630	857	1 620	0
одержаними авансами	1635	0	0	0
розрахунками з учасниками	1640	3	3	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0	0
страховою діяльністю	1650	0	0	0
Поточні забезпечення	1660	1 192	828	0
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	2 585	2 523	0
Усього за розділом III	1695	6 610	6 960	0
Баланс	1900	19 946	19 240	0

Додаток Б

Звіт про фінансові результати за 2021 рік Форма №2

I. Фінансові результати

Стаття	Код рядк а	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	30 458	36 405
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховання	2012	(0)	(0)
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(27 215)	(31 044)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	(0)	(0)
Валовий: прибуток	2090	3 243	5 361
збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	727	568
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	0	0
Адміністративні витрати	2130	(4 312)	(5 676)
Витрати на збут	2150	(0)	(0)
Інші операційні витрати	2180	(1 400)	(2 652)
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за	2181	0	0

справедливою вартістю			
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	0	0
збиток	2195	(1 742)	(2 399)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	0	0
Інші доходи	2240	686	834
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(0)	(0)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(0)	(0)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	0	0
збиток	2295	(1 056)	(1 565)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	0	0
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	0	0
збиток	2355	(1 056)	(1 565)

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	(0)	(0)
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	-1 056	-1 565

III. Елементи операційних витрат

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний
--------------	-----------	-------------------	----------------

			період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	4 652	4 844
Витрати на оплату праці	2505	21 592	24 898
Відрахування на соціальні заходи	2510	4 746	5 356
Амортизація	2515	1 377	1 407
Інші операційні витрати	2520	1 165	1 561
Разом	2550	33 532	38 066

IV. Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва статті	Код рядк а	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	254 592	254 592
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	254 592	254 592
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-4,150000	-6,150000
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-4,150000	-6,150000

Додаток В

Підприємство	ТОВ «Реди Гармент Технолоджи»	за ЄДРПОУ	00309571
Територія	Миколаївська область, м.Первомайськ	за КОАТУУ	4810400000
Організаційно-правова форма господарювання	Акціонерне товариство	за КОПФГ	230
Вид економічної діяльності	Виробництво іншого верхнього одягу	за КВЕД	14.13

Середня кількість працівників:

Адреса, телефон: 55211 м. Первомайськ, вул. Андрія Чернецького, 108, 05161 42760, 0503182149

Одиниця виміру: тис.грн. без десяткового знака

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):

за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку

v

за міжнародними стандартами фінансової звітності

Баланс
(Звіт про фінансовий стан)
на 31.12.2020 р.
Форма №1

			Код за ДКУД	1801001
Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду	
1	2	3	4	
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи	1000	162	141	
первісна вартість	1001	275	278	
накопичена амортизація	1002	(113)	(137)	
Незавершені капітальні інвестиції	1005	0	0	
Основні засоби	1010	13 972	15 146	
первісна вартість	1011	47 106	49 362	
знос	1012	(33 134)	(34 216)	
Інвестиційна нерухомість	1015	0	0	
первісна вартість	1016	0	0	
знос	1017	(0)	(0)	
Довгострокові біологічні активи	1020	0	0	
первісна вартість	1021	0	0	

накопичена амортизація	1022	(0)	(0)
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0
Гудвіл	1050	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0
Інші необоротні активи	1090	0	0
Усього за розділом I	1095	14 134	15 287
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	2 087	2 246
Виробничі запаси	1101	159	167
Незавершене виробництво	1102	961	1 048
Готова продукція	1103	966	1 030
Товари	1104	1	1
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Депозити перестрашування	1115	0	0
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	2 938	336
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	0	0
з бюджетом	1135	821	464
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	0
з нарахованих доходів	1140	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	81	36
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	797	1 562
Готівка	1166	1	2
Рахунки в банках	1167	796	1 560
Витрати майбутніх періодів	1170	0	0
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0

Інші оборотні активи	1190	612	15
Усього за розділом II	1195	7 336	4 659
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0
Баланс	1300	21 470	19 946

Пасив	Код рядк а	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	636	636
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0
Додатковий капітал	1410	14 187	14 213
Емісійний дохід	1411	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	50	52
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	28	-1 565
Неоплачений капітал	1425	(0)	(0)
Вилучений капітал	1430	(0)	(0)
Інші резерви	1435	0	0
Усього за розділом I	1495	14 901	13 336
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви	1530	0	0
у тому числі:			
резерв довгострокових зобов'язань	1531	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0	0
резерв незароблених премій	1533	0	0
інші страхові резерви	1534	0	0
Інвестиційні контракти	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	0	0

III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	0	0
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0
товари, роботи, послуги	1615	1 120	1 506
розрахунками з бюджетом	1620	472	239
у тому числі з податку на прибуток	1621	32	0
розрахунками зі страхування	1625	436	228
розрахунками з оплати праці	1630	1 652	857
одержаними авансами	1635	0	0
розрахунками з учасниками	1640	3	3
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0
страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	1 055	1 192
Доходи майбутніх періодів	1665	0	0
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	1 831	2 585
Усього за розділом III	1695	6 569	6 610
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	1900	21 470	19 946

Додаток Д

(Звіт про сукупний дохід)

за 2020 рік

Форма №2

I. Фінансові результати

Стаття	Код рядк а	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	36 405	39 605
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховання	2012	(0)	(0)
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(31 044)	(33 852)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	(0)	(0)
Валовий: прибуток	2090	5 361	5 753
збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	568	522
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	0	0
Адміністративні витрати	2130	(5 676)	(6 570)
Витрати на збут	2150	(0)	(0)
Інші операційні витрати	2180	(2 652)	(1 884)
Витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за	2181	0	0

справедливою вартістю			
Витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	0	0
збиток	2195	(2 399)	(2 179)
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0
Інші фінансові доходи	2220	0	0
Інші доходи	2240	834	2 239
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(0)	(0)
Втрати від участі в капіталі	2255	(0)	(0)
Інші витрати	2270	(0)	(0)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	0	60
збиток	2295	(1 565)	(0)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	0	-32
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	0	28
збиток	2355	(1 565)	(0)

Сукупний дохід

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	(0)	(0)
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	-1 565	28

III. Елементи операційних витрат

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	4 844	5 375
Витрати на оплату праці	2505	24 898	27 087
Відрахування на соціальні заходи	2510	5 356	5 909
Амортизація	2515	1 407	1 209
Інші операційні витрати	2520	1 561	2 001
Разом	2550	38 066	41 581

IV. Розрахунок показників прибутковості акцій

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	254 592	254 592
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	254 592	254 592
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	-6,150000	0,110000
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	-6,150000	0,110000
Дивіденди на одну просту акцію	2650	0,00	0,00

